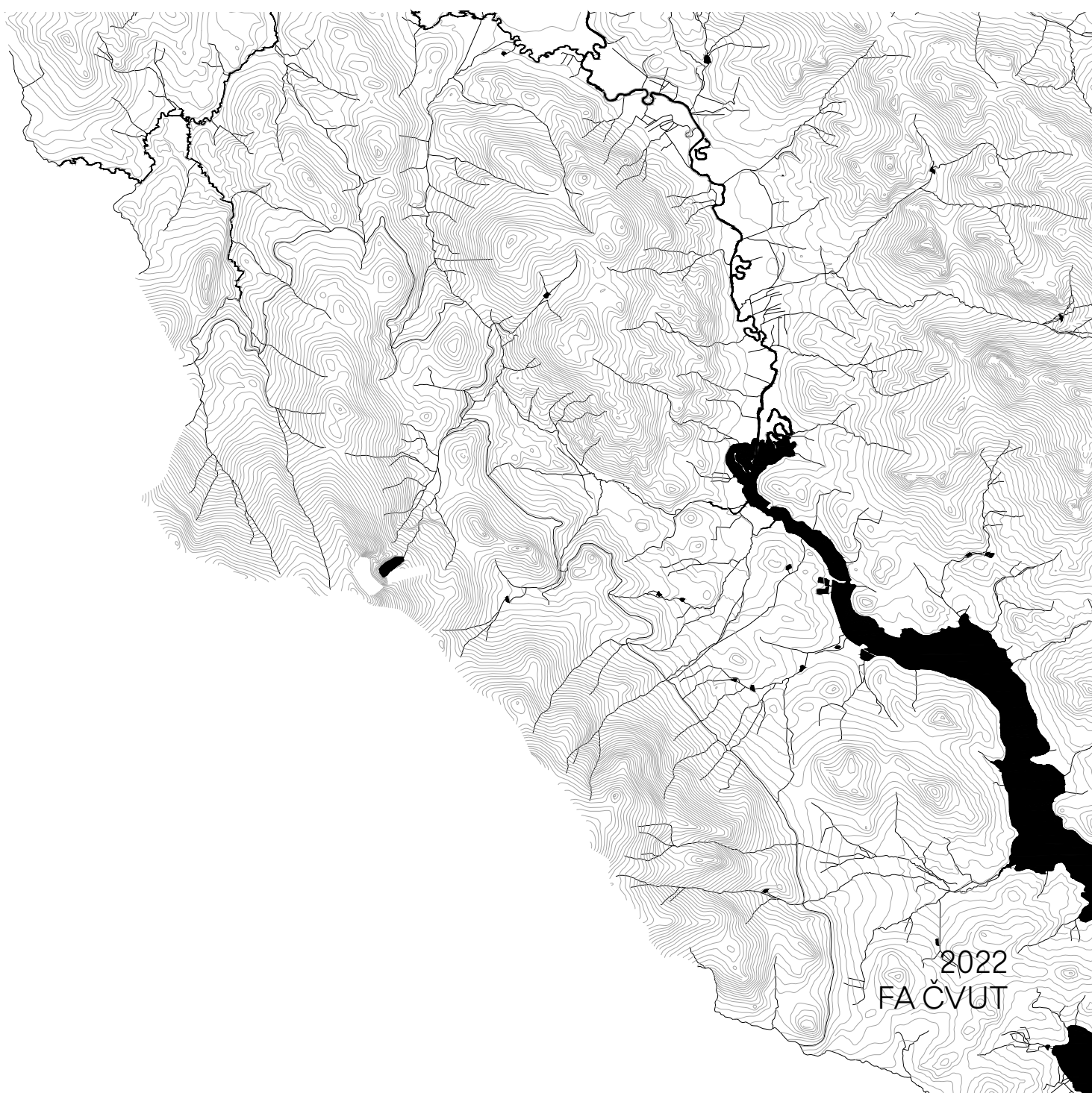

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Rozvoj Šumavského sídla Pěkná

Vojtěch Jansa

2022
FA ČVUT

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Rozvoj Šumavského sídla Pěkná

Autor: Bc. Vojtěch Jansa
Ateliér: Klokočka - Zdráhalová
Vedoucí práce: doc. Ing. arch. Akad. arch. JIŘÍ KLOKOČKA /
Ing. arch. JANA ZDRÁHALOVÁ, Ph.D.

LS 2022
FA ČVUT v Praze

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Vojtěch Jansa

datum narození: 28.2.1995

akademický rok / semestr: 2021/2022. letní semestr

obor: Architektura a Urbanismus

ústav: 15119 Ústav urbanismu

vedoucí diplomové práce: doc. Ing. arch. Akad. arch. Jiří Klokočka

téma diplomové práce: Rozvoj Šumavského sídla Pěkná

viz přihláška na DP

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Cílem tohoto diplomního projektu je urbanisticko-krajinná studie části obce Nová Pec - Pěkná s přihlédnutím k jeho historickému vývoji. Tento projekt má za cíl sloužit jako předobraz pro rozvoj i dalších historických sídel, která byla zasažena v průběhu 20. století náhlou ztrátou obyvatelstva a byla částečně, nebo zcela narušena jejich historická stopa v krajině. Návrh bude reagovat na současné potřeby obyvatelstva venkova v turisticky rušné oblasti Lipenska a na často složité majetko-právní souvislosti.

2/ součástí zadání bude jasně a konkrétně specifikovaný stavební program

Práce bude obsahovat urbanisticko-krajinnou koncepci s návazností na širší okolí, definování zástavby a veřejného prostoru. Součástí bude také konkrétní řešení funkce zástavby, základní typologie povrchů a prvků veřejného prostoru a členění přilehlé volné krajiny.

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

Autorská zpráva

Analýzy území

Širší vztahy sídla, kontext 1:10 000

Urbanisticko – krajinné řešení území 1:500

Dopravní řešení 1:1000

Řez územím 1:500

Uliční profily 1:200

Přehledová axonometrie

Vizualizace (nadhledové/uliční perspektivy)

Podrobnosti zadání a jednotlivá měřítka mohou být v průběhu semestru upravena po konzultaci s vedoucím diplomové práce.

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu

Fyzický model

Portfolio 2x

CD 2x

Poster

Datum a podpis studenta

24.2.2022

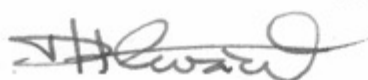
Datum a podpis vedoucího DP

24.02.2022

Datum a podpis děkana FA ČVUT

8.4.2022

registrováno studijním oddělením dne

14.2.2022

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

FAKULTA ARCHITEKTURY

AUTOR, DIPLOMANT: Bc. Vojtěch Jansa
AR 2021/2022, LS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE: ROZVOJ ŠUMAVSKÉHO SÍDLA PĚKNÁ
DEVELOPMENT OF SOUTH BOHEMIAN VILLAGE PĚKNÁ

(ČI)

(AI)

JAZYK PRÁCE: ČI

Vedoucí práce:

doc. Ing. arch. Akad. arch. JIŘÍ KLOKOČKA

Ústav: 15119

Oponent práce:

Klíčová slova
(česká):

Vesnice, Pěkná, Šumava, Statek

Anotace
(česká):

Diplomová práce se zabývá revitalizací obce Pěkná. Pěkná je příhraniční obec, která za minulého režimu přišla o značný stavební fond a definované centrum obce. Projekt nastiňuje možný rozvoj vesnice, charakter zástavby a jeho vymezení v krajině. Obnovuje kompaktnost sídla, propojení cestní sítě s krajinou a doplňuje sídlo vhodnou zástavbou vycházející z lokálního tvarosloví. Součástí návrhu je novostavba občanské vybavenosti - dům s pečovatelskou službou a typizovaný rodinný dům. Charakter vesnice dotváří místa identifikace jako např. užívání zdí jako připomínek zaniklých stavení nebo zastavení v krajině jako reminiscence sakrálních památek. Cílem návrhu je celková citlivá úprava umožňující plnohodnotné využití místa s péčí o historické dědictví, ekologický přístup ke stavění domů, šetrné zemědělství a zodpovědné užívání lokálních zdrojů.

Anotace (anglická):

The diploma thesis deals with the revitalization of the village Pěkná. The village lost a considerable building stock and a defined village center during the previous regime. The project outlines the possible development of the village, the nature of the development and its definition in the landscape. It restores the compactness of the enclave, connects the road network with the landscape and complements the seat with suitable buildings based on local morphology. The design includes a new civic amenities - a nursing home and a standardized family house. The character of the village is completed by places of identification such as the use of walls as reminders of defunct buildings or stops in the landscape as reminiscence of lost sacred monuments. The aim of the proposal is an overall sensitive arrangement enabling the full use of the site with the care of historical heritage, an ecological approach to building houses, environmentally friendly agriculture and responsible use of local resources.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne 26. 5. 2022

podpis autora-diplomanta

Obsah

8-25	Širší vztahy
26-49	Podkladové vsi
50-63	Pěkná
64-79	Typologie architektury
80-81	Cíle
82-91	Koncept
92-103	Krajina
104-109	Body v krajině
110-133	Urbanismus
134-153	Architektura
154-155	Závěr

Úvod - cíl

Pro vypracování své diplomové práce jsem si vybral místo, kde jsem strávil velkou část svého dětství, obci Pěknou v podhůří Šumavy.

Obec je typickým exemplářem vsi v pohraniční oblasti, která po odsunu českých Němců/německých obyvatel přišla o své demografické složení a s postupným bouráním původních statků i o svůj stavební fond a strukturu. Její vykořeněnost nezahojilo ani postupné dosídlování a dostavování.

V této rešeršní práci se snažím zpracovat informace a poznatky k území, které je specifické jak na regionální, tak i celostátní úrovni.

Území Šumavy společně s pramenem Vltavy je dodnes vnímané jako jeden z národních symbolů, bývá hojně turisticky navštěvované, ale při bližším pohledu na jeho sídelní strukturu a demografickou křivku se jedná o území opuštěné. Má bohatou historii, ale o to chudší současnost.

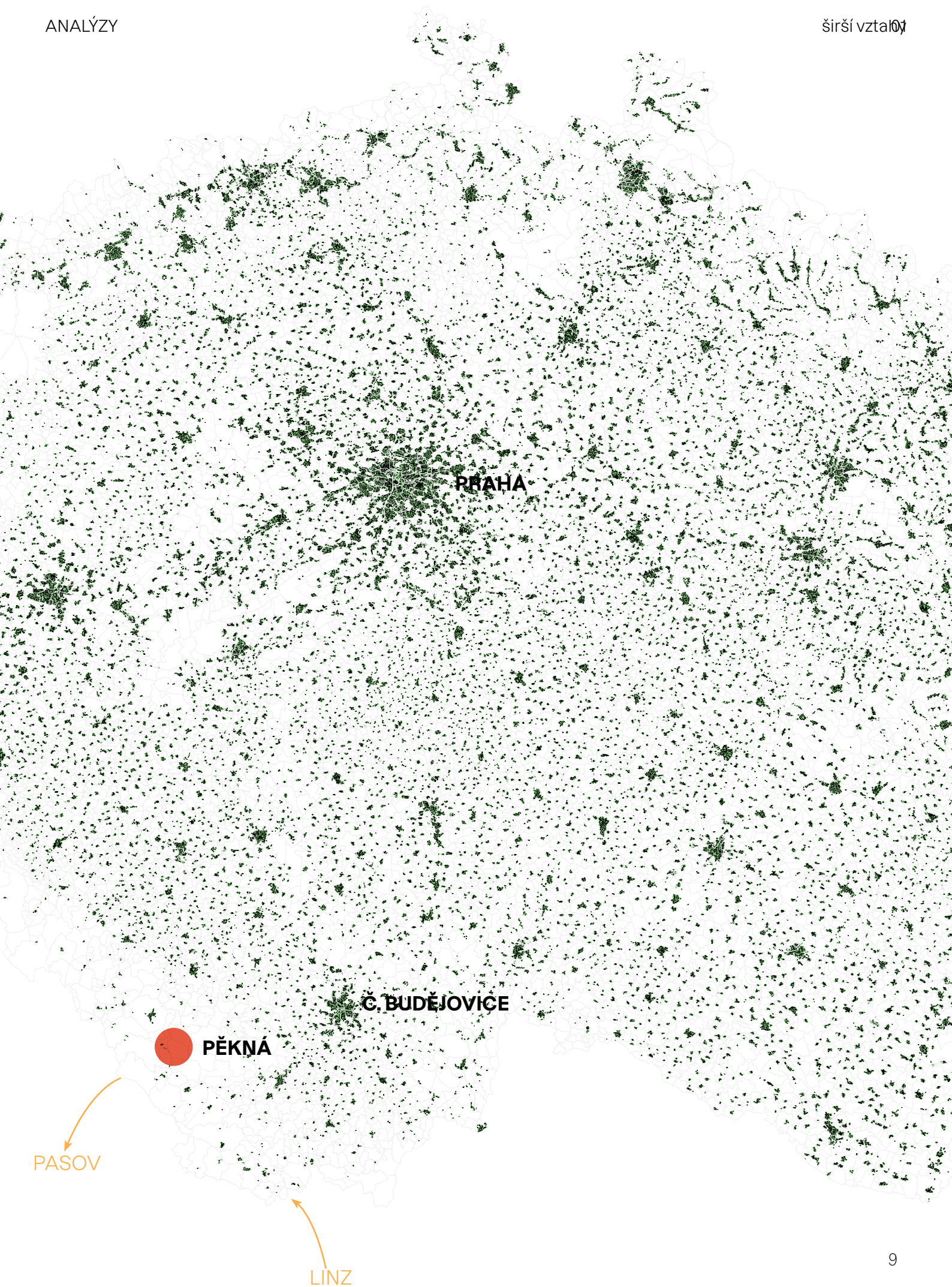
Ve své předdiplomové práci zkoumám demografické souvislosti, ale hlavně vývoj urbánní struktury Pěkné a okolních vsí, abych na tomto analytickém základu mohl vystavět teze návrhu své diplomové práce a pravidla pro jeho kontinuální obnovu / rozvoj.

Doufám, že by má práce mohla sloužit jako modelový příklad, jak s vysídlenými pohraničními vesnicemi dále pracovat.

Jak najít v místě urbánní sebeidentifikaci? Jaké je DNA Pěkné a co dělá Pěknou, Pěknou?

POLOHA – STÁT

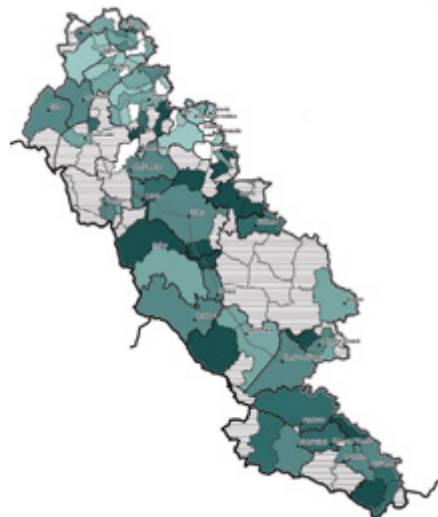
ŠUMAVA

Území přiléhající k pohoří Šumava se rozkládá v jihozápadní části České republiky, v sousedství Spolkové země Německo a Rakouské republiky.

Jedná se o příhraniční, řídce osídlenou horskou a podhorskou oblast, ovlivňovanou historickým vývojem střední Evropy. V současné době je Šumava významnou evropskou turistickou a rekreační destinací. Jedná se o periferní území v rámci ČR a zároveň periferní území na rozhraní dvou krajů, Jihočeského a Plzeňského.

Území se potýká se socioekonomickými problémy, jako je nerozvinutá infrastruktura veřejné vybavenosti, roztržitá spádovost obcí, nadprůměrně vysoký věk v populaci, nadprůměrná nezaměstnanost a migrace za prací apod, avšak vyniká kvalitním environmentálním prostředím.

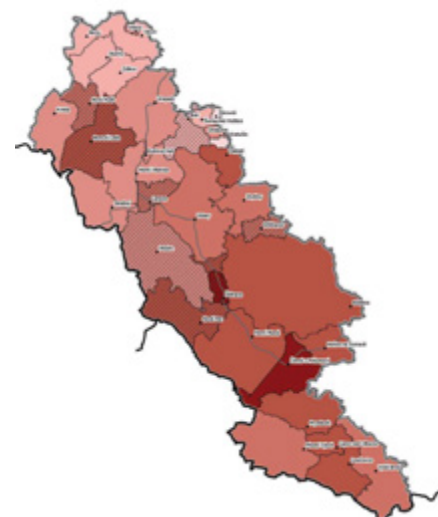
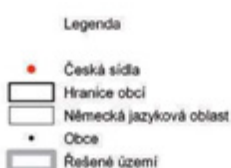
Existence velkoplošného chráněného území - Národního parku Šumava zajišťuje ochranu významného přírodního prostředí s přirozenými nebo málo pozměněnými ekosystémy střeoevropské horské krajiny – obsahující lesy, mokřady, rašeliniště, horské louky s pestrou druhovou a genetickou rozmanitostí. Společně s NP Bavorský les tvoří území největší střeoevropský lesní komplex.

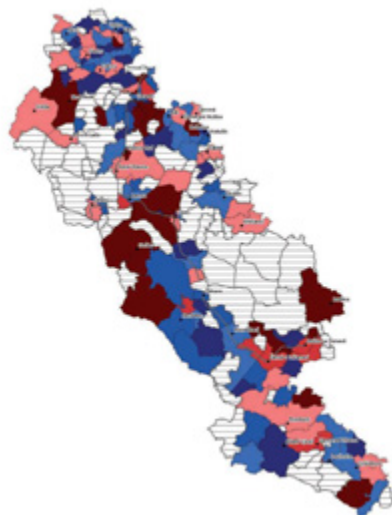
OSOBY S JINOU NÁRODNOSTÍ
(než českou, moravskou, slezskou)

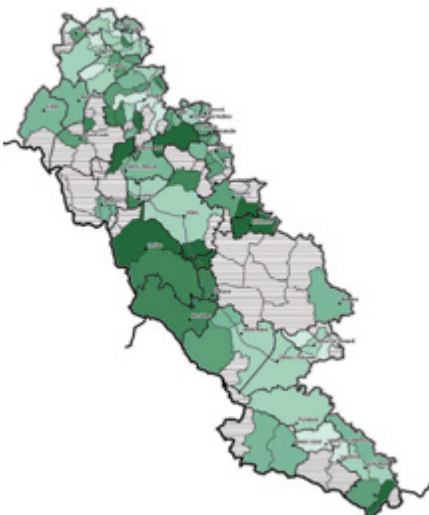
ČESKÁ SÍDLA PŘED ROKEM 1945

MÍRA NEZAMĚŠTNANOSTI

ZMĚNY V POČTU OBYVATELSTVA

ZAMĚŠTNANÍ V PRIMÉRU

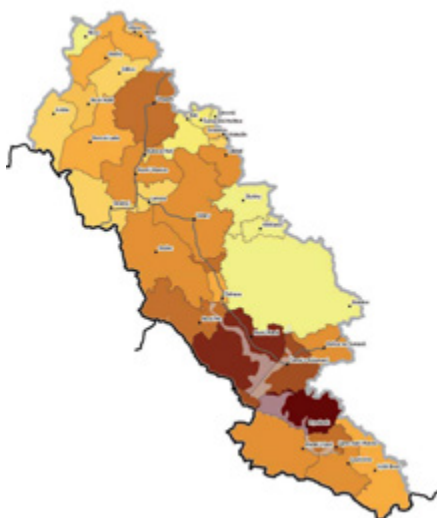
ZANIKLÉ OBCE

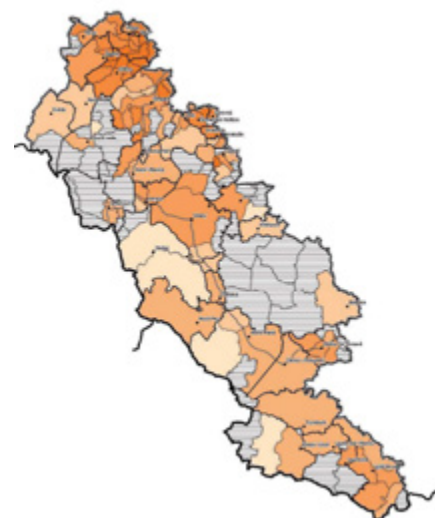
důležité ukazatele v oblasti NP a CHKO šumava

POČET OBYVATEL V KATASTRECH

POČET REKREAČNÍCH OBJEKTŮ

PŮVODNÍ OBYVATELSTVO (2001)

Vzájemná výměna obyvatel mezi vybranými okresy a dalšími regiony Čech dle sčítání 1910

Okres přistěhování	Okres původu	
	Prachatice	Český Krumlov
Sušice	473	33
Prachatice	-	870
Český Krumlov	2 313	-
Kaplice	241	1 650
Třeboň	206	76
Praha a předměstí	1 258	566
České Budějovice	1 744	1 373
Plzeň	329	104
Agrární okresy celkem	7 166	3 026
Ostatní okresy ¹	8 827	6 336
Čechy ²	15 993	9 362

Vybrané profese sezónních pracovníků v roce 1913

Profese	Okres původu	
	Prachatice	Český Krumlov
Zedník	989	277
Tesař	86	21
Nádeník ve stavebnictví	370	131
Cestář/ Pracovník na dráze	97	15
Pracovník v cihelně	5	34
Horník	70	57
Nádeník na poli	34	95
Nádeník při žních	228	32
Česač chmele	270	50
Sloužící	-	-
Podomní obchodník	153	8
Hudebník/Cirkusák	161	-
Celkem	2 463	720

Emigrace do regionů mimo Čechy dle sčítání lidu 1910
(Procentuální podíly z celkového počtu občanů žijících v daném okrese)

Cílové území	Okres původu			
	Prachatice		Český Krumlov	
	počet	%	počet	%
Celkový počet vystěhovaných	27979	30,4	18392	26,3
Z toho v rámci Čech	15993	17,4	9362	13,4
Mimo Čechy	11986	13,0	9030	12,9
Z toho: Mühlviertel (Horní Rakousy)	427	0,5	662	0,9
Linec a Štýrsko	496	0,5	403	0,6
Vídeň	5604	6,1	3849	5,5
Dolní Rakousy	1745	2,4	1295	2,1
Morava	323	0,4	269	0,4
Slezsko	82	0,1	48	0,0

Sezónní migrace v roce 1913 dle cíle

Cílový region	Oblast původu	
	Prachatice	Český Krumlov
Čechy	83	65
Morava a Slezsko	1	-
Vídeň a Dolní Rakousy	992	570
Horní Rakousy a Štýrsko	147	185
Ostatní rakouská území	27	17
Uhry	3	-
Sasko	815	232
Bavorsko	550	5
Prusko	21	14
Německo	335	36
Zbytek Evropy	36 ^c	-
Neznámo	654	92
Celkem	3 664 ^d	1 216 ^d
Počet obyvatel v roce 1910	74 212	61 068

Migrace obyvatel na začátku 20. století

Díky datům ze sčítání lidu v roce 1910 a 1913 můžeme zajímavé migrační tendence na území dvou okresů, pod spadá řešené území. Důležitým poznatkem je jistě zjištění, že sezónní migrace za prací není doménou pouze současnosti. Samozřejmě neprobíhala na denní bázi jako je tomu dnes. Data ze sčítání v roce 1913 jsou vyjímečná z pohledu právě sezónní migrace a to z toho důvodu, že sčítání obyvatel bylo do té doby prováděno vždy na konci měsíce prosince, kdy větší-

na sezónních pracovníků byla zpět ve své domovské vsi.

Také zde můžeme zaznamenat hlavní směry migrace, které ne vždy byli mířeny do velkých měst, ale také do jiných agrárních oblastí Čech, ale i Rakouska.

oblast Lipenska a Horního Povltaví

Oblast mezi Horní a Dolní Vltavicí spojuje položení na geomorfologickém podcelku Vltavická brázda. Vltavická brázda je 40 km dlouhá, protáhlá sníženina nacházející se v Šumavské hornatině s průměrnou nadmořskou výškou 851 mnm. Na území leží Vltavská niva a k ní přiléhající mokřady a rašeliniště, v jižní části se Vltava vlévá do vodní nádrže Lipno. Jedná se o oblast klimaticky chladnou.

Díky drsným klimatickým podmínkám území začalo být osídlováno až ve vrcholném středověku v rámci kolonizace území ze strany Zlatokorunského kláštera, oblast byla však již dříve překračována, vedla zde významná Prachatická větev Zlaté stezky do Pasova. Středověcí lokátoři v území zakládaly vsi s jasně vymezeným návesním prostorem, který je u mnoha zachovaných vsí již špatně čitelný. Další změny v území přišly v době baroka se založením nových pohledových dominant ve formě kostelů a kaplí. Období zásadních změn přišlo v 19. století společně s demografickým růstem a nástupem průmyslové revoluce. Obce rostly a přibývala jejich občanská vybavenost, s nástupem manufaktur a faktorského systému se v oblasti rozvíjelo pěstování a zpracování lnu, přecházelo se k střídavému hospodářství,

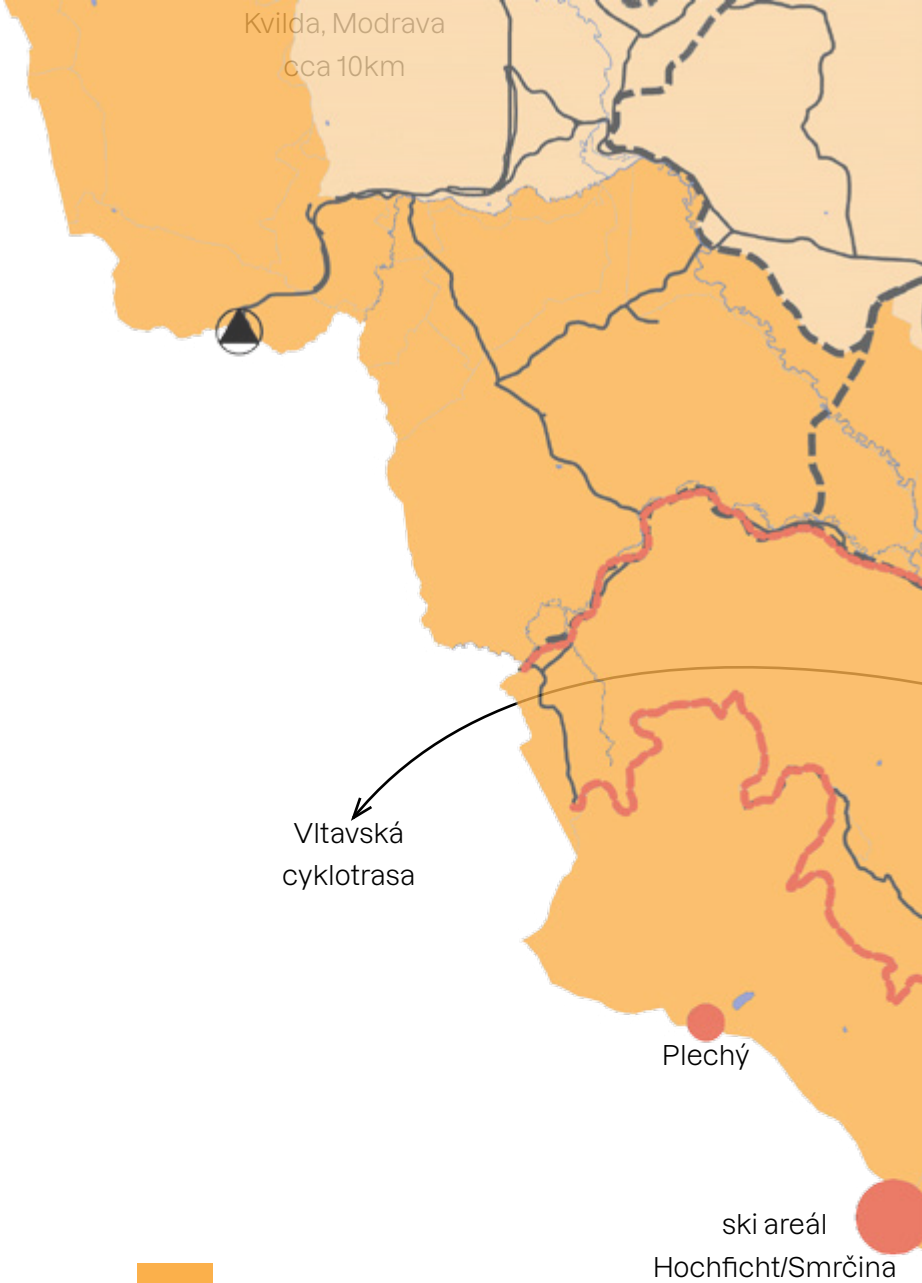
začínaly se pěstovat nové suroviny, hlavně se ale v oblasti ve velkém těžilo dřevo a plavilo do oblastí, kde již žádné nebylo. Po zrušení nevolnictví dochází k další fragmentaci orné půdy. Po kůrovcové kalamitě v 70. letech 19. století přicházejí také první obavy o

ztrátu jejích přírodních krás a zároveň roste její turistická návštěvovanost. Na začátku 20. století přibývá na území železnice a pomalu opět roste rozloha lesů ovšem s výsadbou převážně smrkové monokultury. Jednou z největších ran pro toto národnostně smíšené relativně poklidné území bylo rozhodnutí o odsunu českých Němců. Z území se ztratila zemědělská produkční funkce, obyvatelstvo i citové vazby a s postupnou likvidací stavebního fondu i sídelní struktura.

Pohraniční funkce území vytvořilo z větší části území ostře hlídanou zónu specifických funkcí a ze zbylého území hospodářskou periferii s většinou průvodních znaků periferních oblastí (nízká vzdělanostní úroveň obyvatelstva, nedostatek pracovních míst mimo armádu či lesnictví, špatná infrastruktura, zánik či podstatné oslabení cestovního ruchu aj.. Ve struktuře ploch se tyto změny projeví sice ve stejných trendech jako v období předválečném, ale v podstatně větší intenzitě (ztráta orné půdy, omezení trvalých travních porostů, nárůst lesních a jiných ploch, zánik sídel a části zastavěných ploch apod.).

Nejnovějším zásahem této oblasti byla změna politicko-ekonomických poměrů Česka a následný vznik NP Šumava. Odstranění žienijních technických zátarasů a možnost volného pohybu živelného náporu turistů vedl k oprávněné snaze zachránit cenné přírodní lokality, paradoxně předchází funkcí „železné opony“ ochráněné. Vznikem národního parku s podstatně vyšším stupněm ochrany se podařilo ochránit nejcennější partie přírody Šumavy. Zároveň vzniklo nové rekreační využití tohoto území nepřímo navazující na předválečnou a romantickou tradici

POLOHA – REGION

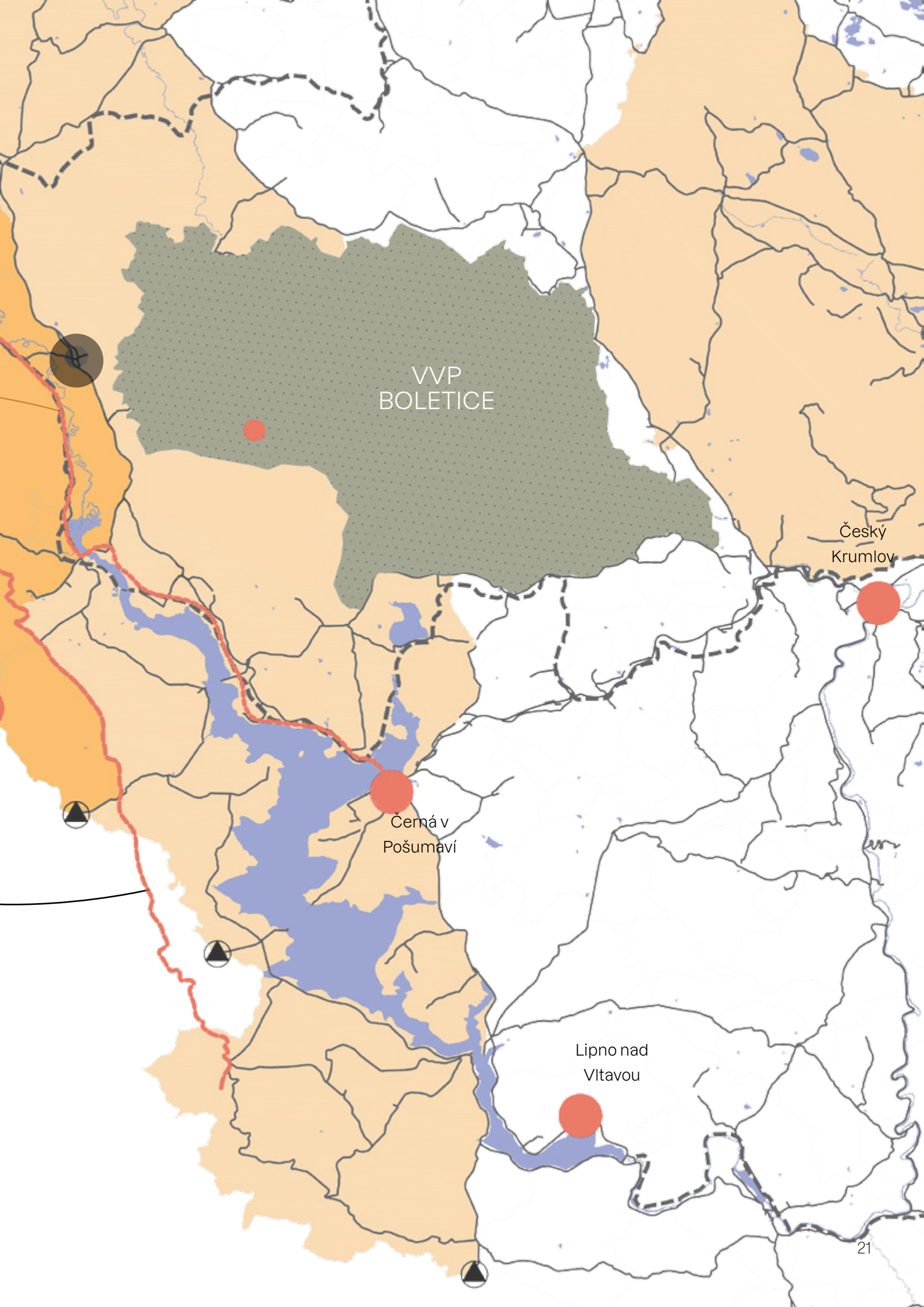
20

1,5km

4,5km

7,5km

VVP
BOLETICE

Český
Krumlov

Černá v
Pošumaví

Lipno nad
Vltavou

Oblast domu Českokrumlovsko a Horního Povltaví

Řešená lokalita se vyznačuje sídly s mohutnými uzavřenými zděnými dvorci kolem pevně vytyčené návsi. Typickým domem byl patrový tří až čtyřstranný dvorec, tzv. „vierkant“, na mapách stabilního katastru z 2. čtvrtiny 19. století téměř výhradně zděný. Byl opatřen jednotnou valbovou střechou podélně orientovanou do uličního prostoru, v případě ukončení dvorce kolmými rameny bývala střecha rovněž valbová nebo polovalbová.

Mimo hlavní urbanizovaný prostor sídel se tento typus vyskytoval pouze sporadicky jako roztroušené dvorce. Dle dochovaných pramenů byly dvorce původně stavěny jako roubené, ale jejich architektonická podoba se do dnešních dnů nedochovala. Víc než který jiný architektonický typ staveb utrpěl likvidací původního fondu, jeho charakteristický otisk v krajině tak téměř zcela pozbyl svého dřívějšího významu.

Jedním z mála sídel, které uceleně vypovídá o této urbánní a architektonické struktuře je Pernek, který podrobněji představuji dále.

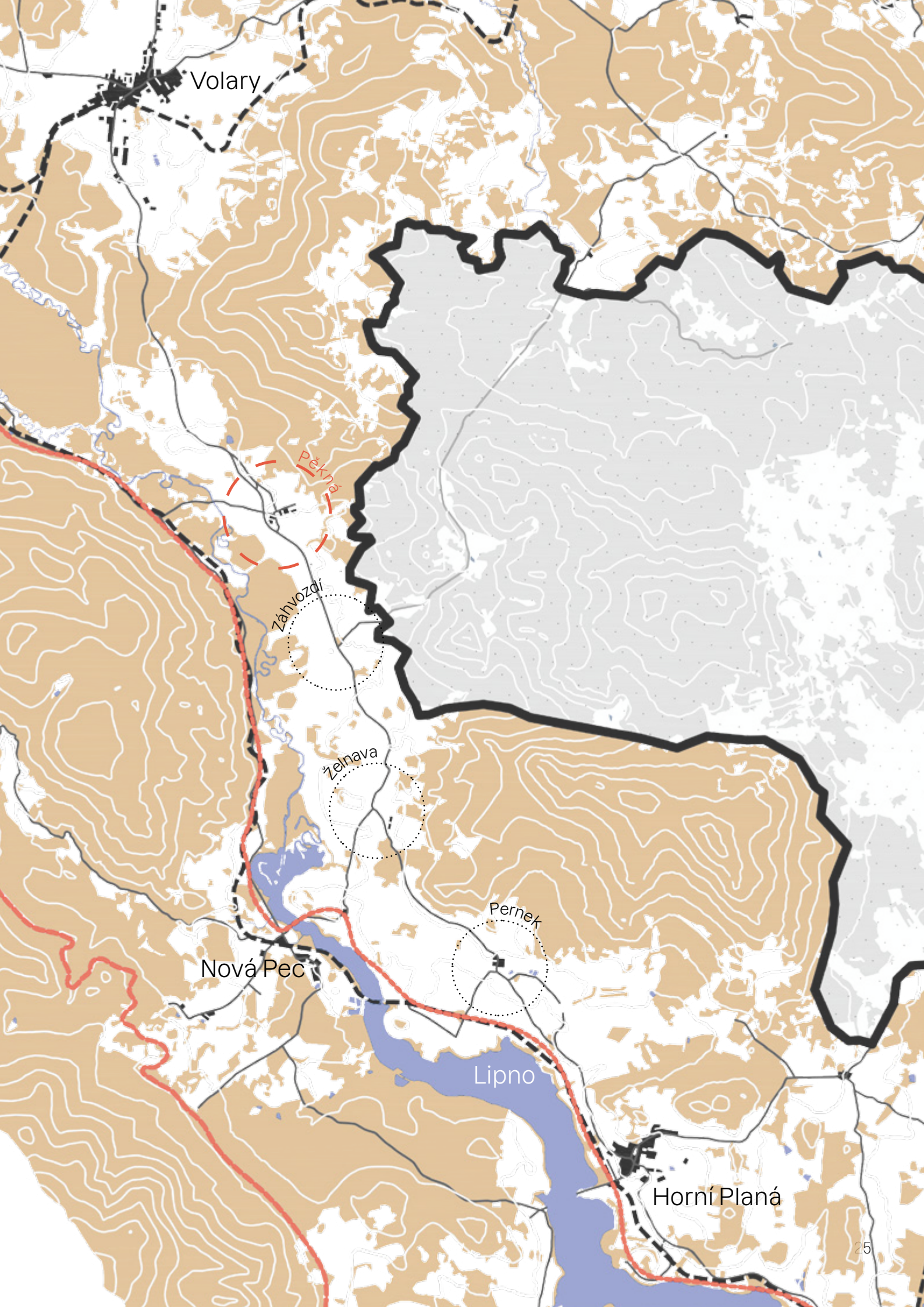
Příznivou skutečností je relativně malá invaze novodobé zástavby do prostoru historické návsi.

Oblast domu Českokrumlovská a Horního Povltaví

- VVP BOLETICE
- LESY
- ŽELEZNICE
- VLTAVA
- SILNICE
- VÝZNAMNÉ CYKLO TRASY

Plechý

Volary

Pěkná

Záhvozdí

Želnava

Pernek

Nová Pec

Lipno

Horní Planá

Záhvozdí, Želnavu, Pernek → Pěkná Návesní sídla

Základem každého návesního sídla je centrální veřejný prostor – náves, vymezený a ohraničený stavbami pevné prostorové vazby. Pravidelností půdorysu vykazuje tato forma jednoznačný lokátorský záměr a v obecné rovině představuje vrchol středověkého venkovského urbanismu v českých zemích. Tvar návsi je v rozsahu posuzovaného území nejčastěji oválný či obdélný. Pro sídlo je typické i vzájemné prostorové uspořádání jednotlivých složek: náves – dům – dvůr – zahrada – volná zemědělská krajina. Sídlo tvoří ucelený, zřetelně ohraničený soubor, prostorově oddělený od navazujících nezastavěných ploch. Historicky se jedná o sídelní typ charakteristický pro vrcholně středověkou kolonizaci, vyskytuje se bezvýhradně v nižších partiích Šumavy.

Ve své diplomové práci budu dále podrobněji zabývat rozvojem obce Pěkná, jako komparativní příklady vsí jsem si vybral z řešené lokality vsi Záhvozdí, Želnavu, Pernek a jednu přeshraniční. Vývojem území v čase se každá z nich zachovala do dnešní doby v rozdílném rozsahu.

Záhvozdí

Záhvozdí (německy Hintring do roku 1949) je malá vesnice, část obce Želnavá v okrese Prachatice. Nachází se asi 2,5 km na sever od Želnavy. První písemná zmínka o vesnici pochází z roku 1393. V roce 1843 bylo Záhvozdí uváděno pod názvem Hintring. Stálo zde 23 domů a žilo 241 obyvatel.

V roce 2011 zde bylo evidováno 9 adres a žilo trvale deset obyvatel. Záhvozdí leží v katastrálním území Želnavá o výměře 10,34 km².

Z návsi obklopené 7 kamennými uzavřenými dvorci – vierkanty – zůstaly z části zachované 3 statky, prostorem bývalé návsi dnes prochází poměrně frekventovaná silnice 1. třídy - I/39.

Záhvozdí - mapy

1. vojenské mapování (1764-1783)

Indikační skica (1826-1843)

Letecký snímek (1946)

Císařský otisk, včetně změn konce 19.stol. (1826-1843)

Záhvozdí - 1. pol. 19.st.

Po zániku vrchnostenského systému v roce 1848 se obec stala samostatnou a přiléhaly k vsi Pěkná, Slunečná a Uhlíkov.

Na Záhvozdeckém potoce se nacházely 2 mlýny.

Záhvozdí - 1. pol. 20.st.

Z původně trojboké formy statků se staly dvorce čtyřboké. Před 1. světovou válkou v obci žilo 239 obyvatel v téměř třiceti domech. V obci se nacházel obchod, sbor dobrovolných hasičů, krejčí, kovář, trafikant a ke zmíněným mlýnům přibyla pila.

Záhvozdí - vývoj posledních 200 let

Záhvozdí - 1968

V obci byl účelově zlikvidován stavební fond a z návsi zůstaly zachovány 3 statky.

Záhvozdí - současnost

Obec definitivně rozdělil vznik silnice 1. třídy I/39. Struktura dvorců se oproti 60. létům rozpojila a v druhé linii za statky vznikla budova zemědělského družstva.

Želnavá

leží v údolí pod Želnavským vrchem (815 m n. m.), při horním okraji vodní nádrže Lipno, v nadmořské výšce 775 m. Ze Želnavy je pěkný výhled na horský hřbet táhnoucí se nad Plešným jezerem (Plechý 1378 m, Smrčina 1338 m, Hraničník 1281 m). V údolí Vltavy byla západně od obce zřízena rezervace Houska, která chrání rašeliniště přecházející do rašelinných borů a podmáčených smrčín. Dnes je tato oblast součástí mnohem širšího chráněného území – I. zóny Národního parku Šumava.

Německý název obce Salnau pochází ze staroněmeckého Seldner-Söllner, označení pro osobu postavením mezi sedlákem a domkářem.

První zmínky o obci se datují do roku 1360 (tehdy jako Seldinow)

Počátky obce jsou spojeny s aktivitami cisterciáckého kláštera Zlatá Koruna, který na území vyšehradského probořství založil do pol. 14. stol. 23 osad, mj. i šest tzv. „želnavských obcí“: Želnavá, Slunečná, Pěkná, Bělá, Záhvozdí a Purgstall. Tato skutečnost byla příčinou pozdějších sporů mezi zlatokorunským klášteřem a Vyšehradem. V 60. letech 14. stol. vzniká hrad Waltershausen, který měl na dominantním kopci mezi Želnavou a Pernekem chránit Vyšehradem obsazené zlatokorunské osady. Papežský auditor však r. 1393 přikl „želnavské obce“ s konečnou platností Zlaté Koruně. Hrad tak ztrácí svůj obranný význam a jeho další osud je spojen spíše se správou okolního klášterního území. Počátkem 16. stol. je však již opuštěn.

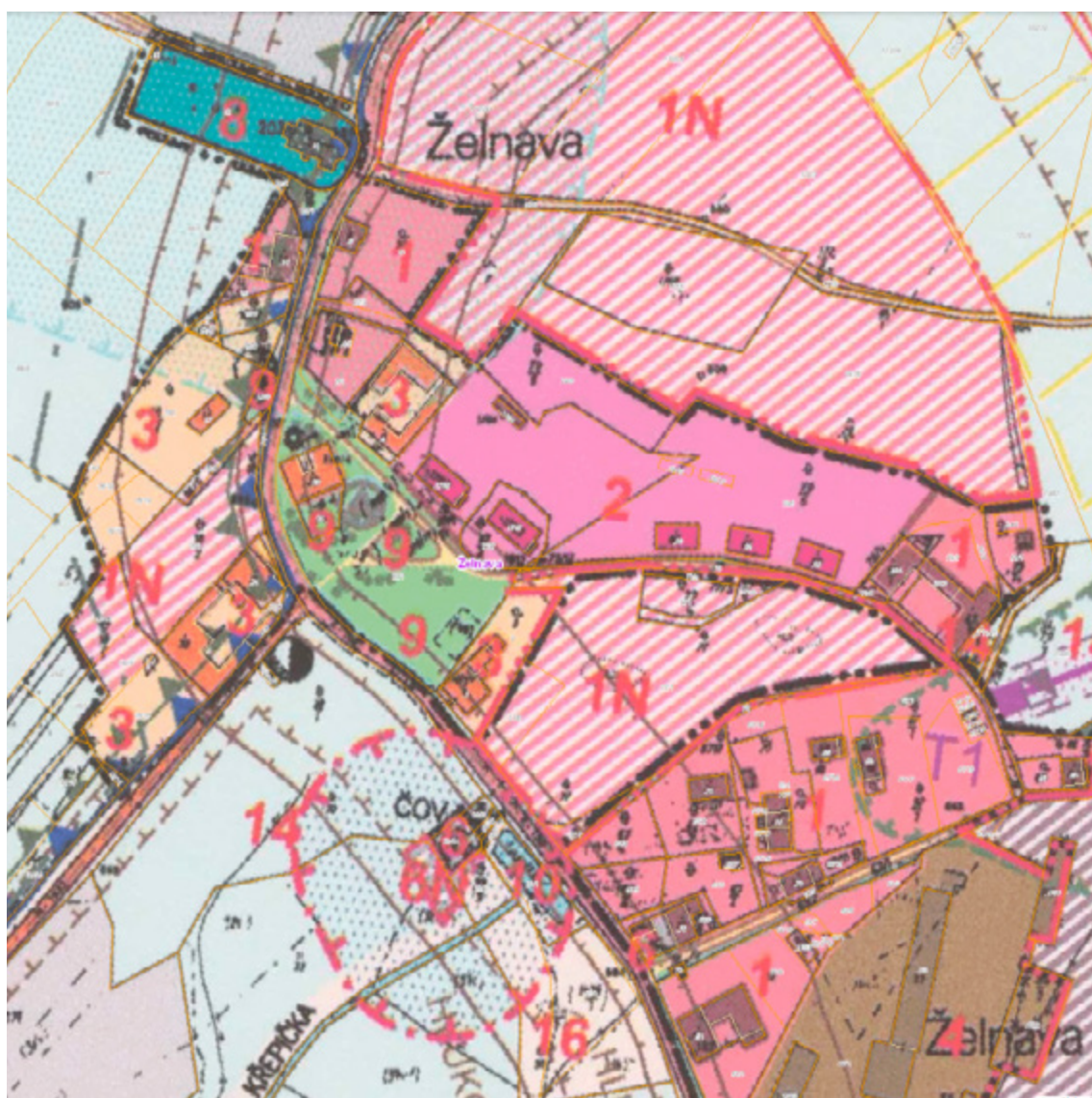
Další osud Želnavy je spojen od počátku 16. stol. s vládou Rožmberků. „Želnavské vesnice“ postupně trpěly při tažení husitských vojsk, později vojsk švédských za

třicetileté války, další utrpení přinesly mor a hladomor koncem 17. stol.

Samotná obec Želnavá postupně nabývala na významu. O jejím postavení v rámci tzv. „želnavské rychty“ koncem 19. stol. svědčí existence školy, lékaře, spořitelny, pošty, ubytovacích hostinců, ale také např. i smyčcové a dechové hudby.

Zlomem v historii obce byla léta 1945-6, kdy byla v rámci Benešových dekretů odsunuta převážná část původního obyvatelstva. V dalším období došlo k významnému úpadku obce, který postupně ožívá teprve se zpřístupněním příhraničního prostoru a rozvojem cestovního ruchu v této oblasti po r. 1989.

Platný územní plán (2006)

Záhvozdí mapy

1. vojenské mapování (1764-1783)

Indikační skica (1826-1843)

Letecký snímek (1946)

Císařský otisk, včetně změn konce 19.stol. (1826-1843)

Želnavá - 1. pol. 19.st.

Nejstarší dochovaná podoba vsi z map stabilního katastru ukazuje 12 statků s budovou školy uprostřed návsi a kostel na návrší severně nad vsí.

Želnavá - 1. pol. 20.st.

Část statků mění svou formu z trojboké na čtyřbokou. Budově školy přibývají 2 severně orientované křídla. Na jihovýchodě vsi přibývá roztroušená zástavba.

Želnavo - vývoj posledních 200 let

Želnavo - 1968

Také Želnavo byla postižena účelovou likvidací stavebního fondu. Jižní strana návsi byla téměř celá zbourána. Na západní frontě se ubouraly zadní trakty statků. Směrem na západ vzniká nová výstavba bytových domů a na jihozápadě rozsáhlé budovy zemědělského družstva.

Želnavo - současnost

Postupem času byly ubourány ještě statky na východní straně návsi a na západní straně se zbouraly pozůstalé přední trakty statků a místo nich byly postaveny další 2 bytové domy. K zemědělskému družstvu přibýly další budovy.

Pernek

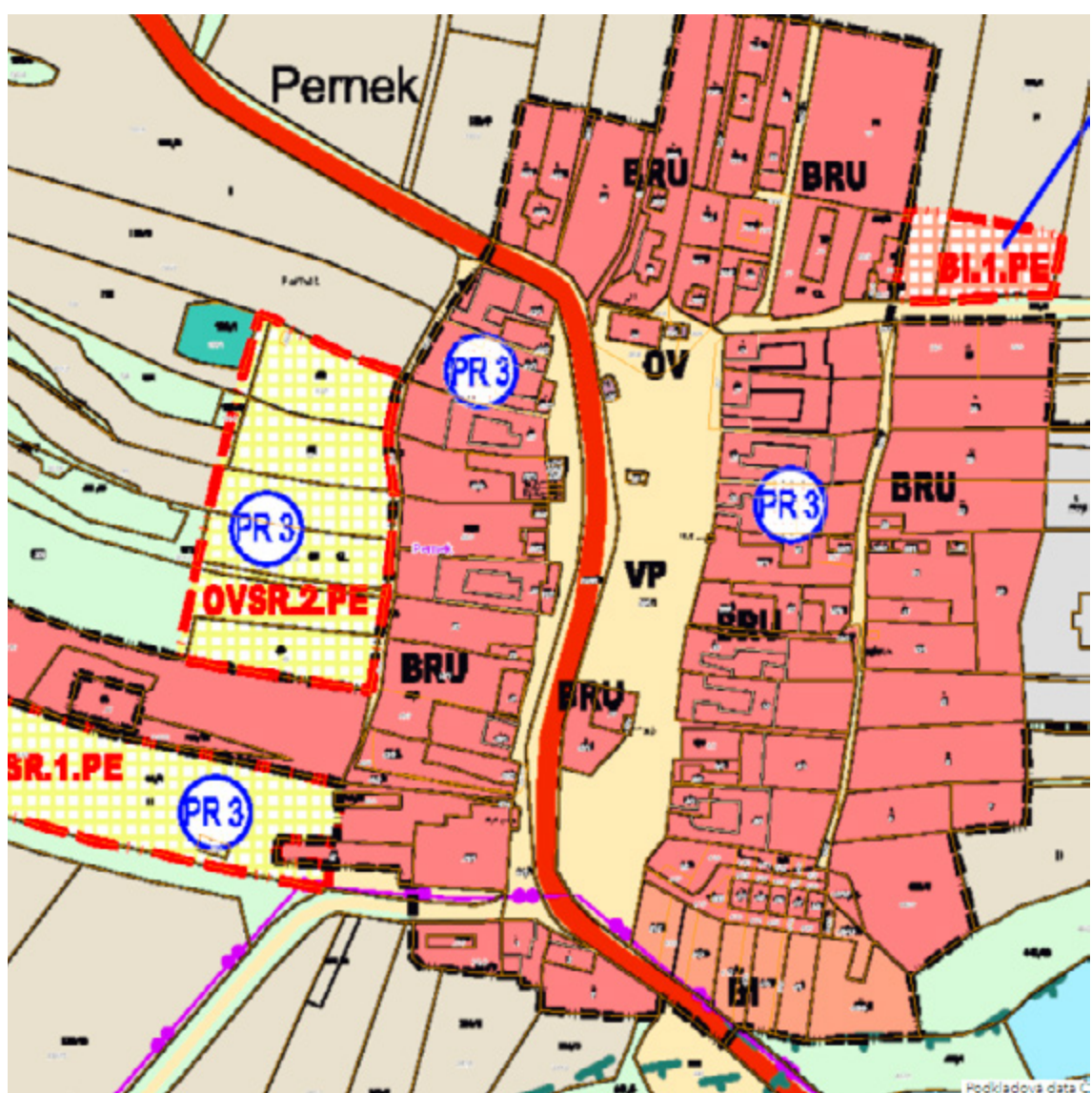
Pernek je vesnice, část města Horní Planá v okrese Český Krumlov. Nachází se asi 4 km na severozápad od Horní Plané, a to v Želnavské hornatině. Území Perneku sousedí s vodní nádrží Lipno. Prochází zde silnice I/39. Je zde evidováno 97 adres a v roce 2011 zde trvalo žilo 87 obyvatel. Pernek je také název katastrálního území o rozloze 11,25 km².

Od poloviny 19. století do 31. 12. 1975 byl Pernek samostatnou obcí. První písemná zmínka o vesnici pochází z roku 1440. Pernek patřil do obvodu římskokatolické farnosti Želnavá, po jejím zrušení patří (od 1.1.2020) do obvodu římskokatolické farnosti Volary.

V roce 1930 zde v 53 domech žilo 291 obyvatel. Po druhé světové válce došlo k vysídlení Němců z Českoslovens-

ka a většina německého obyvatelstva byla odsunuta. Americká armáda měla v Perneku polní nemocnici a muniční sklad; dne 12. 5. 1945 zde při výbuchu munice tragicky zahynulo 10 lidí a 21 lidí bylo zraněno. Od 1. 1. 1976 je částí města Horní Planá. Osady Maňava a Pihlov zanikly – staly se součástí Horní Plané. Od 22. 9. 1995 je v Perneku vesnická památková zóna.

Platný územní plán (2014)

Pernek - mapy

1. vojenské mapování (1764-1783)

Indikační skica (1826-1843)

Letecký snímek (1946)

Císařský otisk, včetně změn konce 19.stol. (1826-1843)

Pernek - 1. pol. 19.st.

Na prvních dochovaných záznamech o struktuře Perneku vidíme pravidelně vytýčenou lánovou ves, kterou tvořila ve svahu položená obdélná náves, ze dvou delších stran obestavěná řadami zděných usedlostí s branami. Na severní straně se nacházela budova školy, uprostřed návsi kaple a pod ní budova kovárny.

Pernek - 1. pol. 20.st.

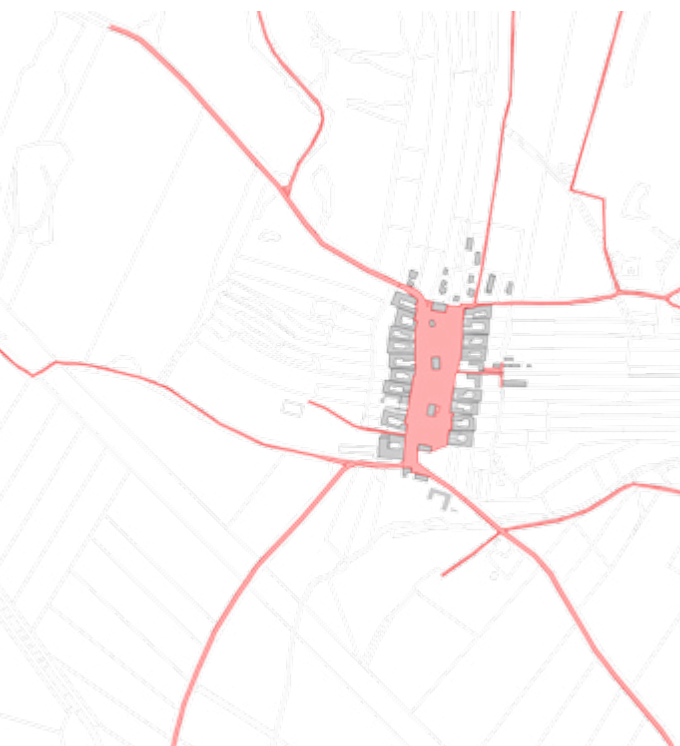
V roce 1931 ves výrazně zasáhl požár. Po požáru bylo třeba provést celkovou rekonstrukci statků, většina statků přišla kompletně o krov a střechy.

Želnavá - vývoj posledních 200 let

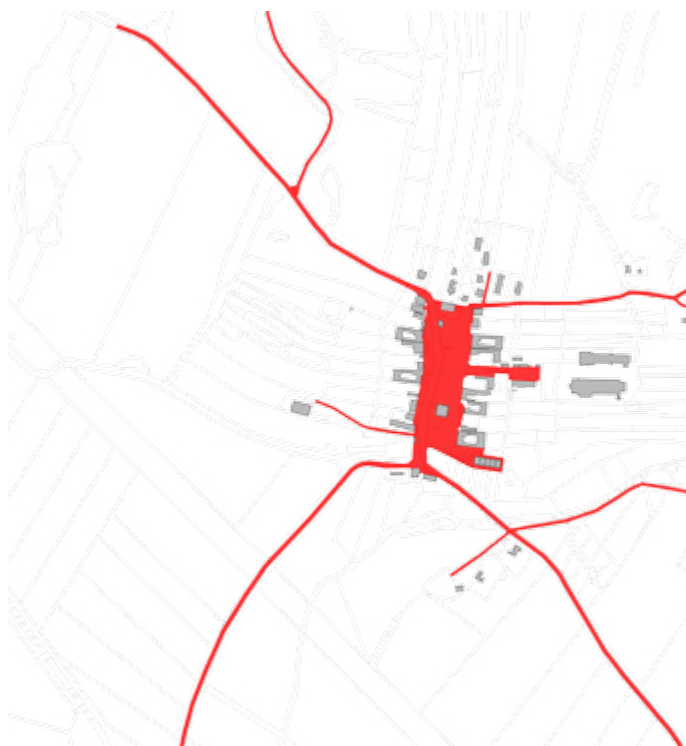
Pernek - 1968

Obnova vsi těsně před druhou světovou válkou ves pravděpodobně zachránila před likvidací.

Pernek - současnost

Později se ubouraly zadní trakty statků a na východě přibýly budovy zemědělského družstva.

Mötlas - za hranicemi

Jako příklad podhorské vsi s nepřerušným časovým vývojem jsem vybral rakouský Mötlas.

Mötlas je vesnice silniční struktury s pravidelně uspořádanými statky podél komunikace.

V 19. století byla pouze osa uspořádání pouze 1, na začátku 20. století přibyla cesta na východě, podél které jsou dnes postavené rodinné domy.

Za obcí zůstalo zachováno lánové

V současnosti v obci žije 177 obyvatel v 36 budovách.

Pěkná

Pěkná (dříve Šenava, německy Schönau) je malá vesnice, část obce Nová Pec v okrese Prachatice. Nachází se asi 9,5 km na sever od Nové Pece. Jejím katastrem prochází železniční trať České Budějovice – Černý Kříž. Je zde evidováno 25 adres. V roce 2011 zde trvale žilo 32 obyvatel.

Pěkná je také název katastrálního území o rozloze 6,47 km². Katastrální území Pěkná se zbývajících částmi Nové Pece nesouvisí; odděluje je území obcí Želnavá a Stožec.

Poprvé se uvádí v roce 1393 jako majetek zlatokorunského kláštera. Výraznou dominantou je raně klasicistní kostel sv. Anny z let 1788–91, s věží přistavěnou v roce 1903. Kostel vznikl v rámci optimalisace farní sítě v josefínské éře. Obdélný jednolodní kostel s užším presbytářem s trojbokým závěrem, orientovaný ve směru JZ-SV. Na JV straně přiléhá k presbytáři sakristie, k lodi předsíň, k jihozápadnímu průčelí přiléhá věž s krytým přístupovým schodištěm. Vedle kostela je umístěn hřbitov s ohradní zdí, bránou a márnicí. Kostel byl po roce

1990 obnoven za pomoci německých rodáků.

Z původní semknuté návesní formy obklopené 12 kamennými uzavřenými dvorci zůstal zachovaný výminek ze statku č.p. 13, kostel uzavírající severní stranu návsi, vedle něj bývalý hotel Lizzi a budovy občanské vybavenosti, škola a fara, tvořící v minulosti střed návsi. Zachovaná zůstala také lipová alej naznačující původní trasu cesty obkružující náves z východu.

Roth-Hügel.

Schönau im Böhmerwalde.

Gruss aus „Schönau“ im Böhmerwald

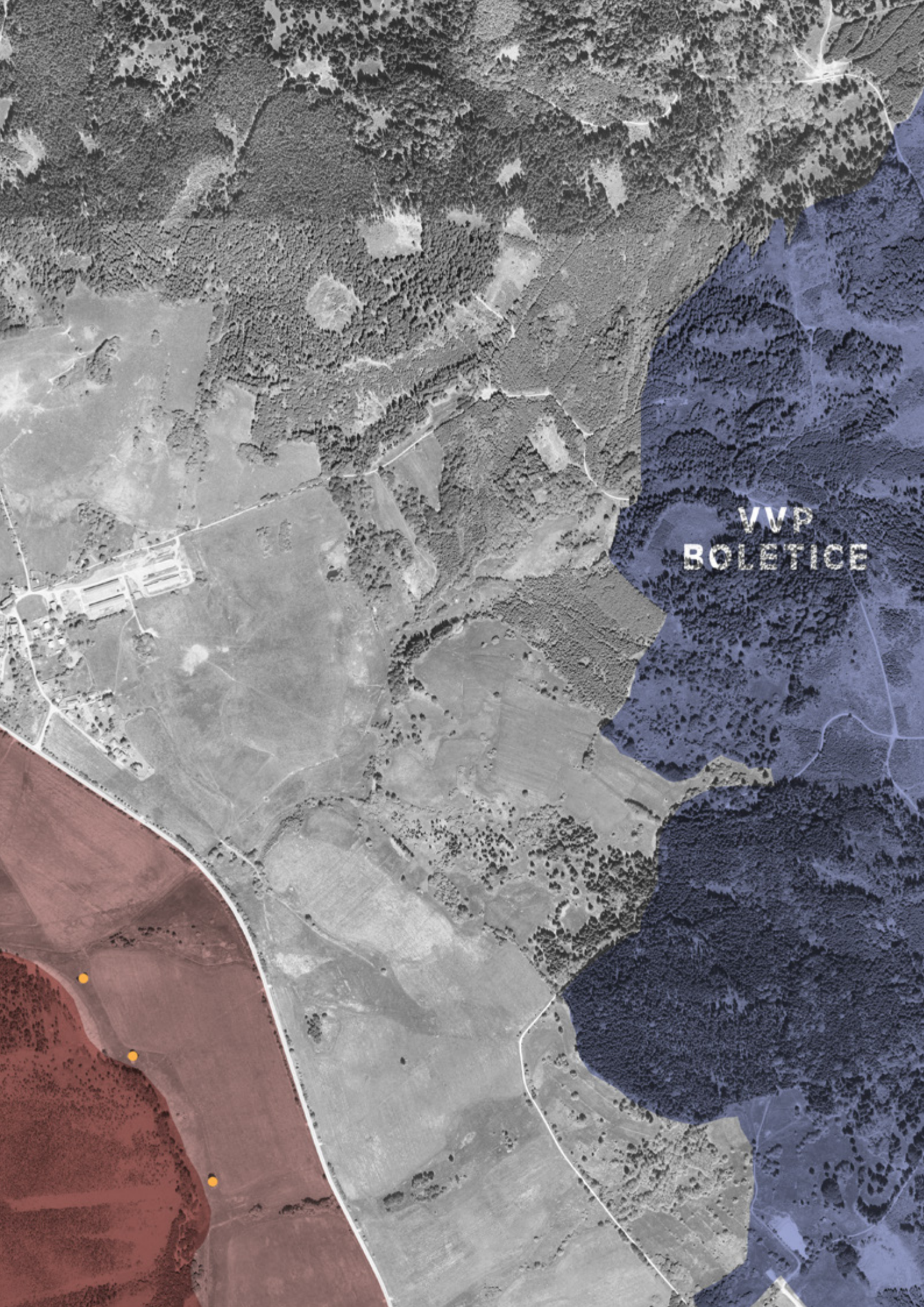

An aerial photograph of a landscape, likely a river valley, with various land use zones. A river flows from the top left towards the bottom right. The landscape is divided into different colored areas: a large dark brown area on the left, a lighter brown area in the center, and a greyish area on the right. Several yellow dots are marked on the map, indicating specific locations. The text "SOUSTŘEDĚNÁ PÉČE" is overlaid on the right side, and "PŘÍRODNÍ ZÓNA" is overlaid on the bottom center.

**SOUSTŘEDĚNÁ
PÉČE**

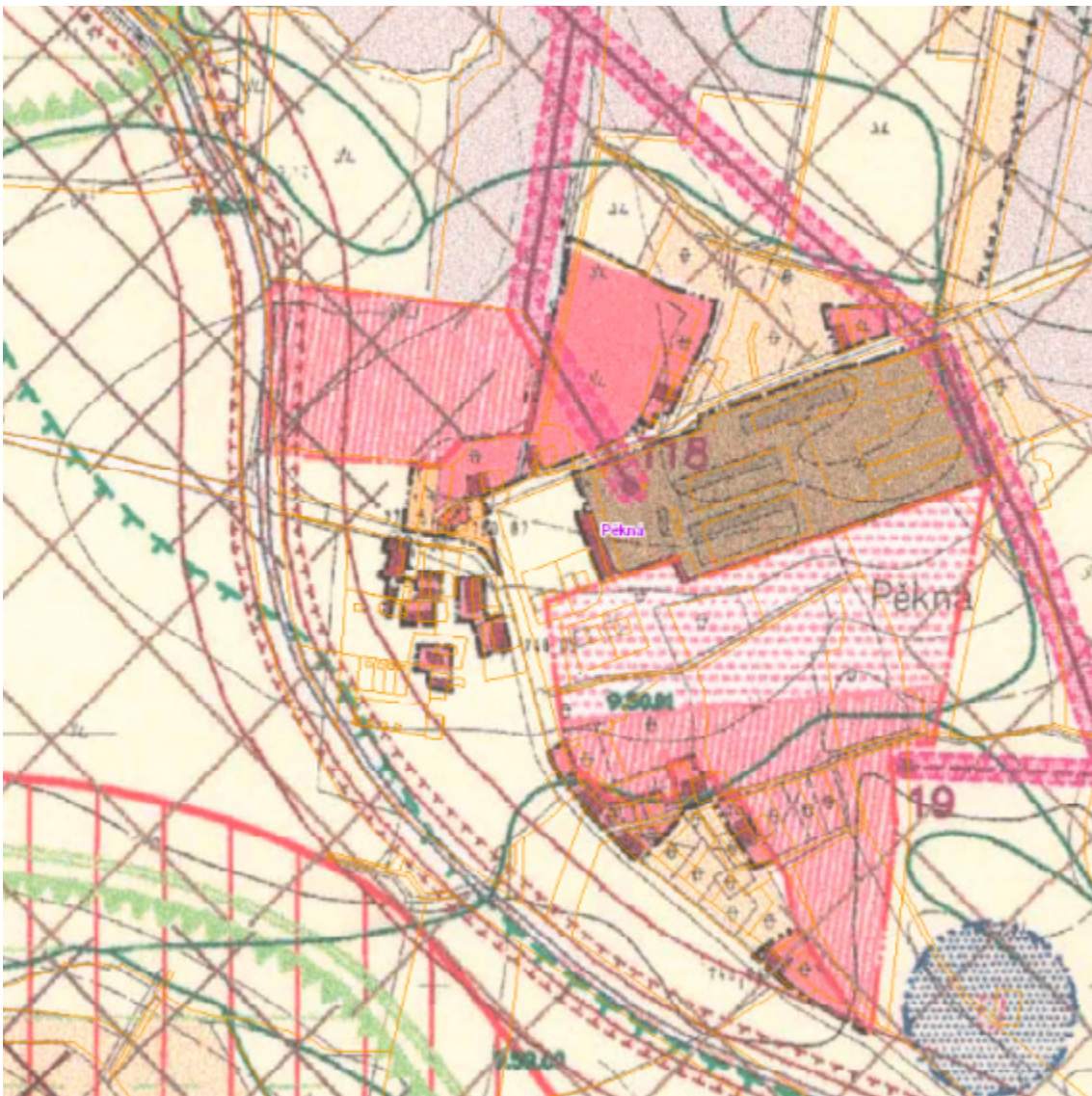
**PŘÍRODNÍ
ZÓNA**

VVP
BOLETICE

Letecký snímek (2021)

Platný územní plán (2003)

Pěkná - mapy

1. vojenské mapování (1764-1783)

Indikační skica (1826-1843)

Letecký snímek (1946)

Císařský otisk, včetně změn konce 19.stol. (1826-1843)

Pěkná - 1. pol. 19.st.

Nejstarší zachovaná podoba vsi z mapy stabilního katastru, 1821-1842, ukazuje Pěknou jako kompaktní návesní sídlo s jasně čitelnou lánovou strukturou. Ukazuje ves na začátku populačního boomu před přestavbou budovy školy a fary.

Pěkná - 1. pol. 20.st.

Vesnice se začíná rozrůstat o nové domy zejména na východ od středu sídla. Jedná se o drobnější stavby, na nevelkých parcelách.

V devadesátých letech 19. stol. se v Pěkné, stejně jako i v dalších sídlech, přehnal ničivý požár.

V návaznosti na tyto tragédie docházelo k doplňování a zcelování návesních statků.

Fasády přiléhající k prostoru návsi byly doplňovány o patro v místech vjezdů a došlo tak k vytvoření souvislé uliční fronty, která byla i na mnoha místech sjednocena souvislou stavební čarou.

Zakresleno za pomoci idikačních skizz stabilního katastru (dle zanesené železnice odhadují záznamy vedené až do 1. desetiletí 20. století) a 1. leteckého snímku vsi z roku 1946.

Pěkná - 1964

Pozemky okolo vsi se mění jen pozvolna. Začíná účelové demolování původních statků. Na východě pomalu vzniká také první objekt zemědělského družstva.

Pěkná - 80. léta

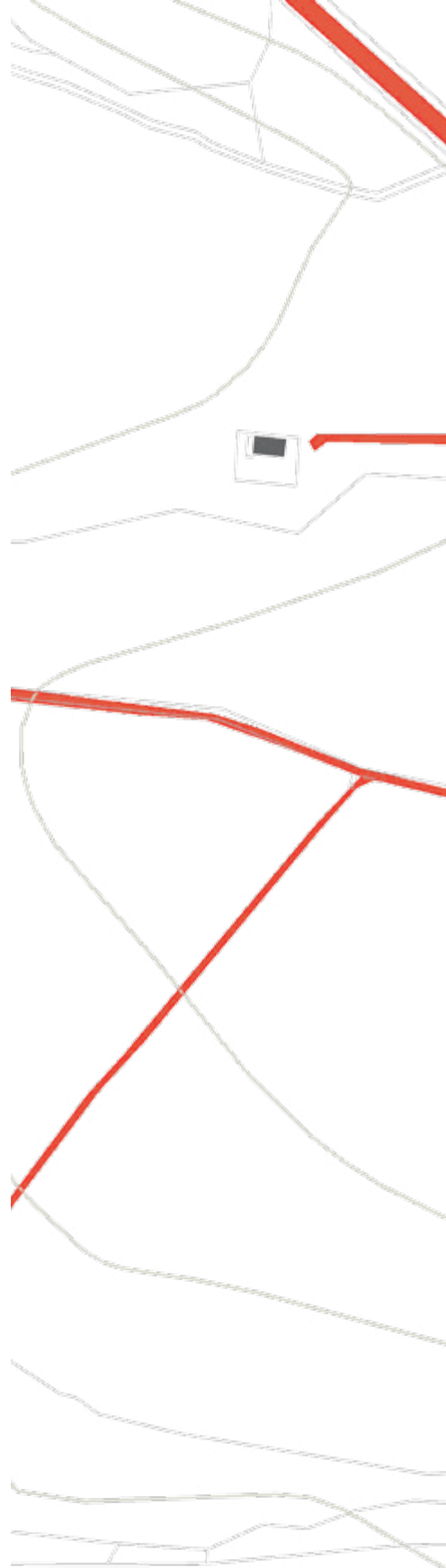
V průběhu osmdesátých let byl vybudován obchvat okolo vsi, včetně dočasné stavby cesty vedoucí od severní hrany návsi směrem na sever. Tato cesta sloužila v období stavby obchvatu, ale nikdy nebyla odstraněna.

Zemědělské družstvo je plně v provozu s dvěma kravínami, teletníkem a jedním vepřínem. Demolice statků je již dokonána a nahrazena stavbami typu OKAL, finským domem a také dvěma bytovými domy. Pro porovnání ponechávám pozemkové členění dřívější a nové.

Pěkná - současnost

Od stavby nejnovějšího domu uběhlo již více než 30 let, ale situace se nezměnila. Sídlo došlo úpadku zemědělství. Kde dříve pracovali desítky občanů stačí dnes dva zaměstnanci. Bohužel s technologickým pokrokem tento úbytek pracovních míst má přímé spojení.

Pěkná - proměny konce 19. stol.

Proměny funkčního využití budov. Na začátku 19. století Pěkná jako osada přiléhající k Záhvozdí pyšnila hlavně kostelem, farou a školou. Na konci 19. století po zrušení nevolnictví přibýlo také několik živností v chalupách mimo hlavní prostor návsi.

- 1 - KOSTEL SV. ANNY
- 2 - ŠKOLA
- 3 - FARA
- 4 - PEKÁRNA

-
- 1 - KOSTEL SV. ANNY
 - 2 - ŠKOLA
 - 3 - FARA
 - 4 - HOTEL
 - 5 - PEKÁRNA
 - 6 - TRUHLÁRNA
 - 7 - KOVÁRNA
 - 8 - ŠVEC
 - 9 - CESTÁŘ
 - 10 - POŽÁRNÍ ZBROJNICE
 - 11 - MÁRNICE

 - DŮLEŽITÉ STAVBY

 - OBYTNÁ ČÁST

 - STÁJ/CHLÉV

 - STODOLA

 - DŮM / CHALUPA

Pěkná - proměny 20. stol.

V sedmdesátých letech byla obec vybavenou mateřskou školkou, obchodem a klubovnou. Do finských domů a domů typu Okál za západě obce byli nastěhováni noví obyvatelé obce pracující v místním zemědělském družstvu.

V druhém desetiletí 21. století obec neobsahuje již žádnou občanskou vybavenost krom pronajímaného rekreačního bydlení. Zchátralé budovy občanské vybavenosti odkupují soukromí vlastníci. Na začátku roku 2020 zaniká Římskokatolická farnost Pěkná.

- 1 - KOSTEL SV. ANNY
- 2 - ŠKOLKA
- 3 - OBCHOD
- 4 - KLUBOVNA

-
- 1 - KOSTEL SV. ANNY
 - 2 - ŠKOLA(SOUKROMÉ)
 - 3 - BÝVALÁ FARA (SOUKROMÉ)
 - 4 - KANCELÁŘ (ZEFA)

 - DŮLEŽITÉ STAVBY

 - OBYTNÁ ČÁST

 - STÁJ/CHLÉV

 - STODOLA

 - DŮM / CHALUPA

 - KRAVÍN

 - OKAL

 - DVOJDŮM (FIŇÁK)

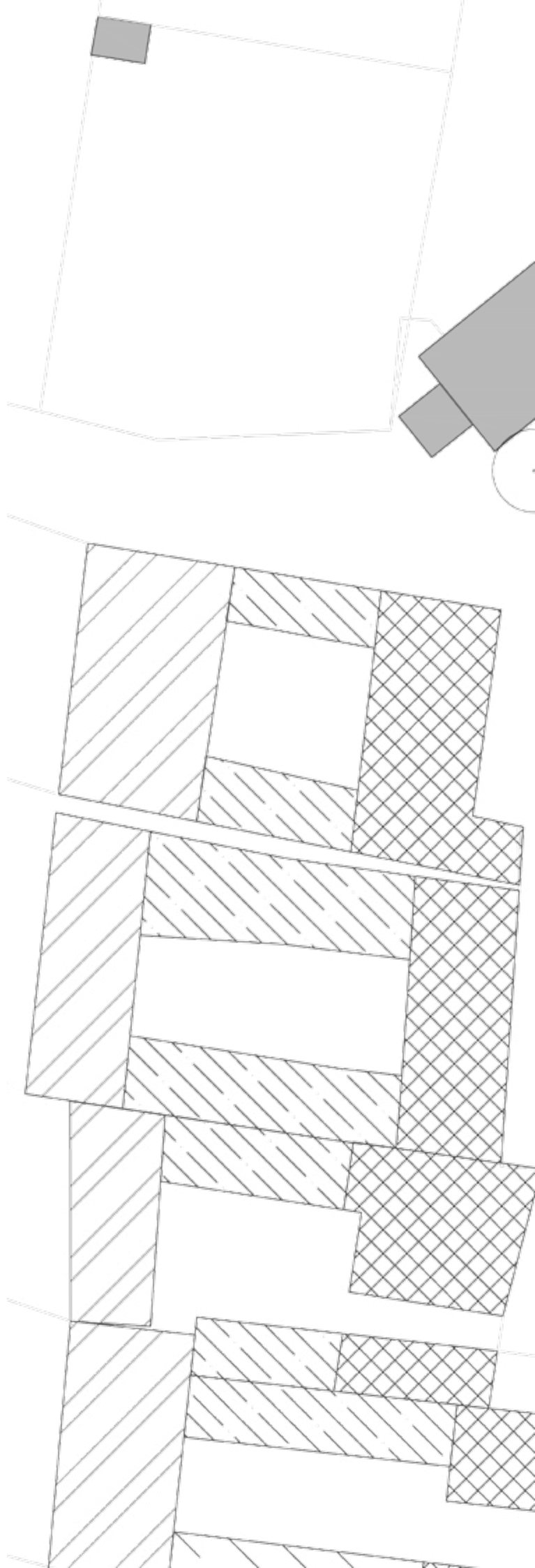
 - BYTOVÝ DŮM (4 JEDNOTKY)

Pěkná - situace, detail

Centrum vsi pohledem detailnějšího půdorysu. Statek číslo 3, který se do dnešních dnů nedochoval. Bývalá škola, která dnes již neslouží svému původnímu účelu, ale zůstala zachována.

Typologie staveb

Naproti veřejnému prostoru, který utváří charakter a vymezuje aktivity a fungování celého sídla, stojí stavba samotná. Hlavní doménou je návesní statek, který by se zjednodušeně dal charakterizovat a zároveň vymezit vůči obdobným stavbám jiných krajů takto: Dvoupatrová, z tvrdého kamene zděná stavba, uzavřena do dvoru troj/čtyř-bokého, s původně šindelovou střechou a neornamentálně členěnou fasádou.

Statky jsou zpravidla na východní a západní straně návsi a jižní a severní stranu uzavírají stavby veřejné, nebo skladovací. Střed návsi je doplňován často školou a farou, které na přelomu 19. a 20. století dostali kabát městského klasicismu. Vesnice se zpravidla rozrůstala až v 19. století směrem na západ od návsi o domy skromnější sloužící k obživě řemeslem.

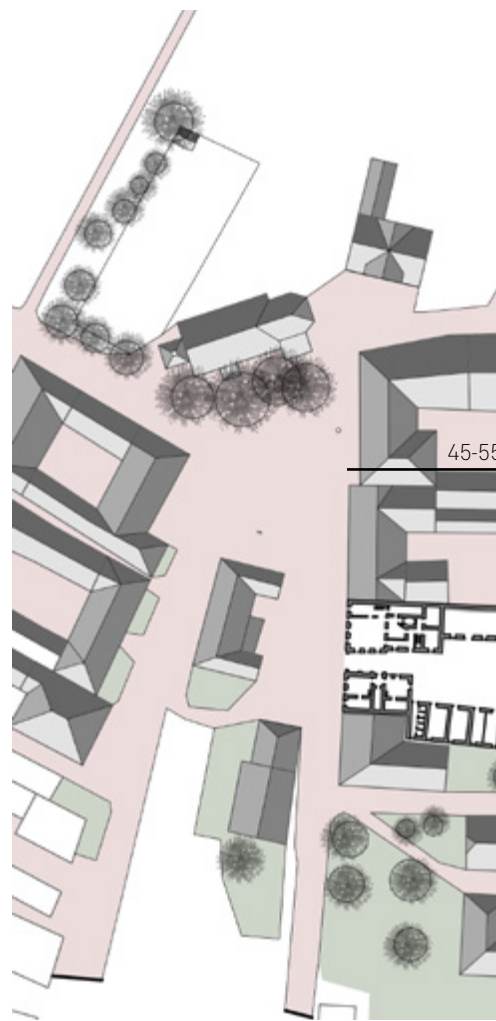
Statky - situace

Návesní prostor je u většiny příkladových vesnic orientován striktně severo-jížně, kdy statky obklopují náves ze západu a východu. Náves se může mírně rozevírat směrem na jih.

Tato orientace je velice pragmatická z pohledu převládajících západních větrů, kdy je největší nápor zpomalován prostorem zahrad přiléhajících ze západu a dále pak stodolami.

Plužina navazuje přímo na statky a jejich zahrady. Základní velikostí plužiny je 1 jitro, což v dnešní době je rovno zhruba 0.6ha. Tento základ obdělávané půdy je na konci (zhruba tedy po 300-400metrech) oddělován od dalších pozemků cestou, menší skladovací stavbou, nebo také vůbec.

Pozice statků ve vztahu k návesnímu prostoru je v těsném kontaktu. Najdou se samozřejmě výjimky, jako je statek dole, vpravo na obrázku, který je odsazen zhruba o 25 metrů od linie návesního prostoru. Tento prostor sloužil jako předzahrádka s ovocnými stromy.

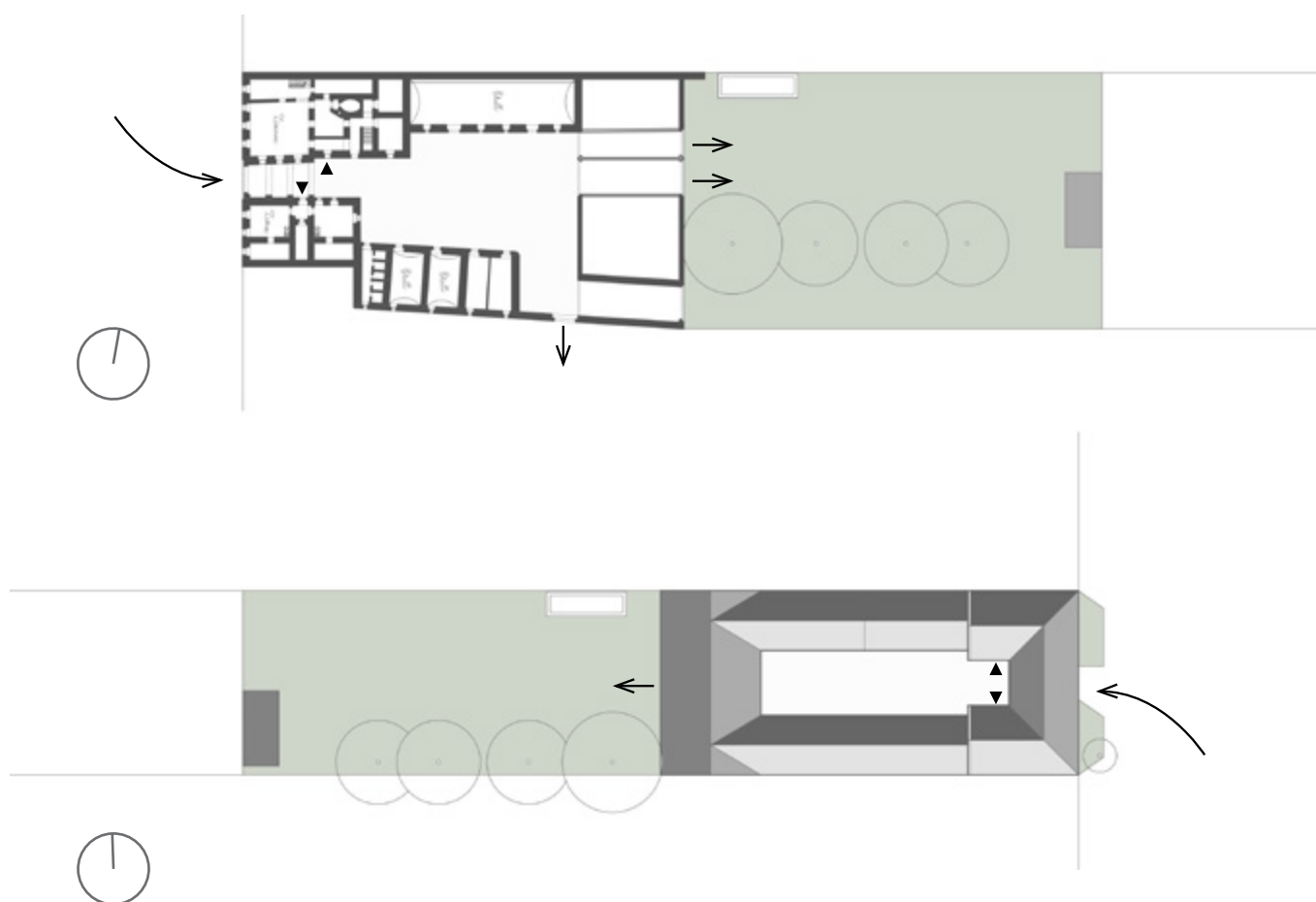

Statky - půdorysná stopa

Základním rozměrem zastavěné parcely je obdélník cca 25x50 metrů. V průběhu historie docházelo k různým modifikacím a tento základní rozměr je tak často pozměňován.

Na statek navazuje parcela, rozměrově stejná, která sloužila statku jako zahrada. Zahrada se stromy, drůbeží a materiálem, který nebylo možné (nebo chtěné) skladovat přímo ve statku.

Dále již navazuje prostor obdělávané půdy.

Statky - fasády

Důležitým pohledovým prvkem kromě fasádního členění, které bylo vždy v těchto obcích velice střídmem, je střešní krajina.

Střechy jsou povětšinou valbové v ojedinělých případech je ve štítové pozici polovalba, jejíž výška je přibližně $2/5$ výšky střechy. Sklon střechy se pohybuje mezi 40 a 45 stupni.

Vpravo je srovnání dvou objevovaných druhů fasád orientovaných do veřejného prostoru. Horní je vývojově starší s oddělením obytných staveb. Spodní náčrt znázorňuje Statek již propojený. Fasáda orientovaná do veřejného prostoru je zcelená a tvoří tak jednolitou uliční frontu.

2,5m

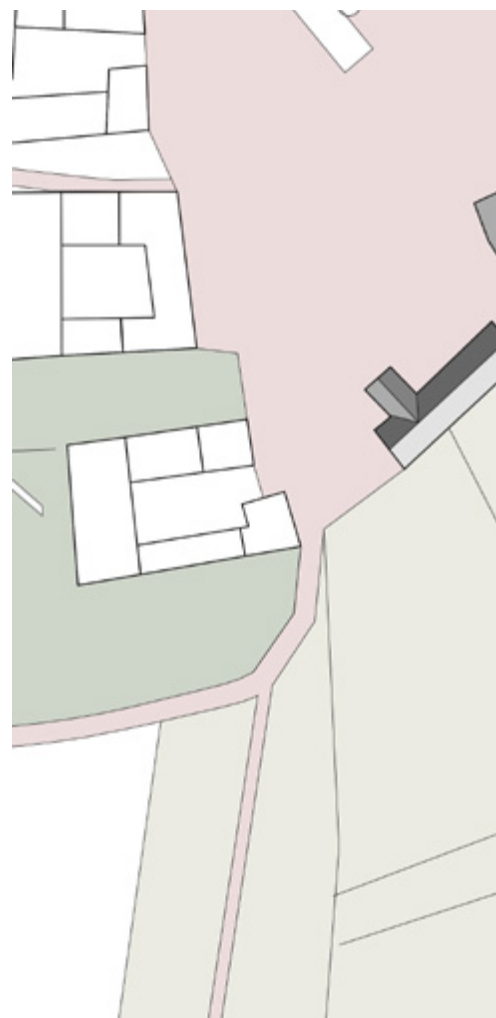
7,5m

12,5m

Ostatní stavení - situace

Stavby v okolí návesního prostoru vznikali plánovitě až v průběhu 19. století. Nevelké obdélné parcely o velikosti zhruba 1000m² navazovali na cesty vedoucí východním směrem od cípů návesního prostoru.

Velikost parcel byla dána tím, že obyvatelé těchto domů byli živeni převážně řemesly a ornou půdu k obživě tak nepotřebovali.

15m

45m

75m

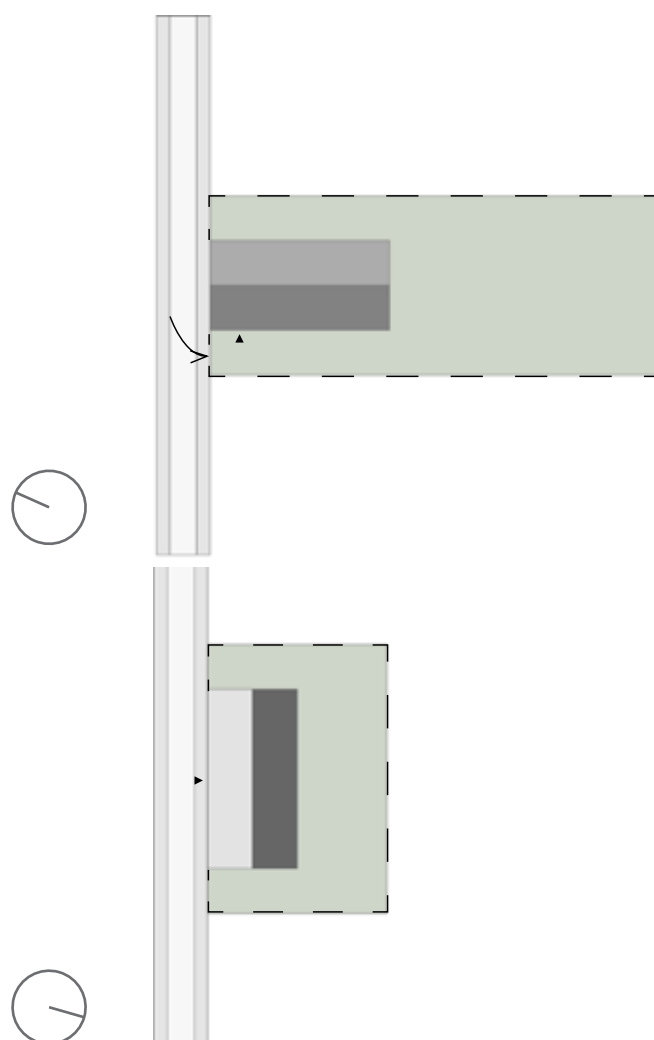
Ostatní stavení - půdorysná stopa

Stavby o půdorysu zhruba 10x20 metrů se dají rozlišit na dva typy podle orientace k veřejnému prostoru.

První typ, starší, který využívá orientace okapu směrem k veřejnému prostoru.

Druhý typ je orientován štítem do veřejného prostoru.

Oba typy svojí průčelní stěnou těsně navazují na veřejný prostor cesty. Mezi samotným tělesem cesty a stavbou je pouze cca 1 metr úzký nezpevněný (zatravněný pás).

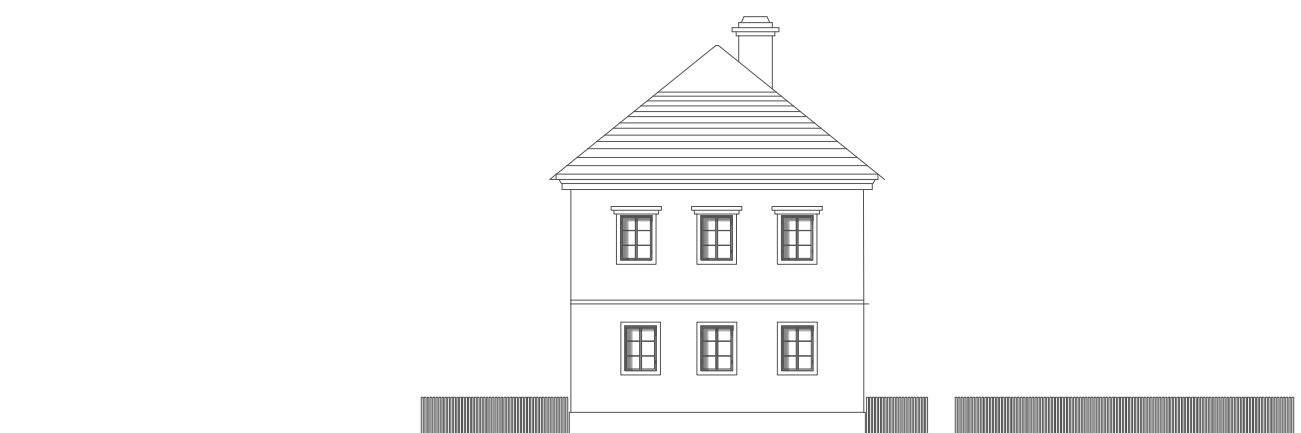

Ostatní stavení - fasády

Typ orientovaný štítovou stěnou je po vzoru statků zpravidla dvoupodlažní. Střecha sedlová, nebo valbová. Členění a výraz fasády se velmi podobá úpravě návesních statků..

Starší typ orientovaný okapovou stěnou je pouze jednopodlažní. Členění fasády minimální a střecha zpravidla sedlová.

Sklon střechy mezi 40 a 45 stupni.

2m

6m

10m

cíle

Pro návrh vsi, která bude navazovat na místní identitu, ale zároveň bude obyvatelná a adaptabilní pro vývoj v čase, potřeby a složení obyvatelstva, je třeba navrhnout strukturu, která bude jasně definovat limity jejího dalšího zastavování, ale zároveň bude adaptabilní pro veškeré vývoje a změny života v obci.

Hlavním předpokladem je návrh dobré parcelace, tak aby se vrátilo do obce lidské měřítko. Měřítko, které bude reagovat, jak na současné a budoucí potřeby obyvatel, ale bude reagovat i na potřeby krajinné. Volný přechod urbánního a přírodního je v této lokalitě více než podstatný.

Cílem je tedy vytvořit rozvojový plán obce, který bude vycházet z urbanistického základu let minulých, ale bude reagovat na současné potřeby jeho obyvatel. Nová typologie staveb, která bude do místa zapadat, ale nebude samoučelně kopírovat historickou strukturu, nýbrž z ní bude vycházet a učit se z ní.

Pěkná má velký potenciál v oblasti cestovního ruchu, odpočinku. Blízkost Německa i Rakouska vyplňuje velký prostor v křivce nezaměstnanosti, ale stále je zde nevyužitý potenciál tradičního zemědělství a lesnictví. V době homeofficu se dá také počítat s možností návratu středních tříd do oblasti venkova.

Pro vytvoření obyvatelného sídla je třeba myslet na naplnění jeho funkcí. Je třeba vytvořit místo bezpečné, srozumitelné a uchopitelné. Podpořit místní charakter, se kterým je možné se identifikovat a skrze sdílení a užívání kvalitního veřejného prostranství podpořit místní společenství.

Pěkné dnes chybí centrum (střed), spojení s okolím (paprsky), ale také funkce (výplň). Věřím, že tento dnešní stav je koncem, ale pouze koncem jedné kapitoly.

KONCEPT

Urbánní koncepce

Vize se opírá o navrácení jasně definovaného středu obce - návracení návsi a jejího prostorového významu. Na ní navazují klastry rodinného bydlení.

Ves bude hustou sítí cest volně přecházet do krajiny, ve které se nachází místa k zastavení (cíle, dominanty).

Místní liniová bariéra silnice první třídy (A39) bude odcloněna zeleným pásem od života obce.

body v krajině

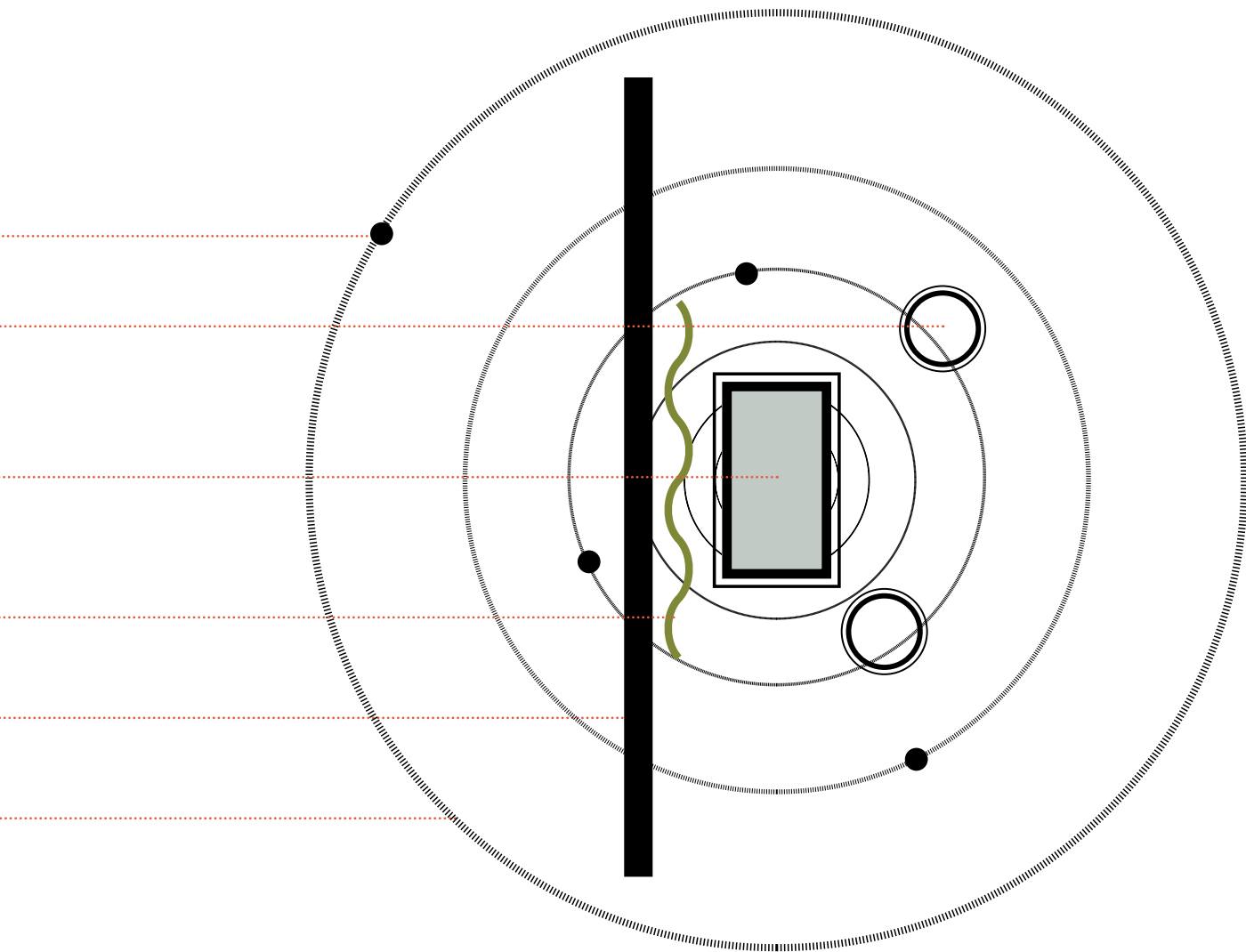
klastry rodinného bydlení

kompaktní centrum

zelené oddělení centra od objezdné trasy

bariéra - objezdná trasa silnice I. třídy

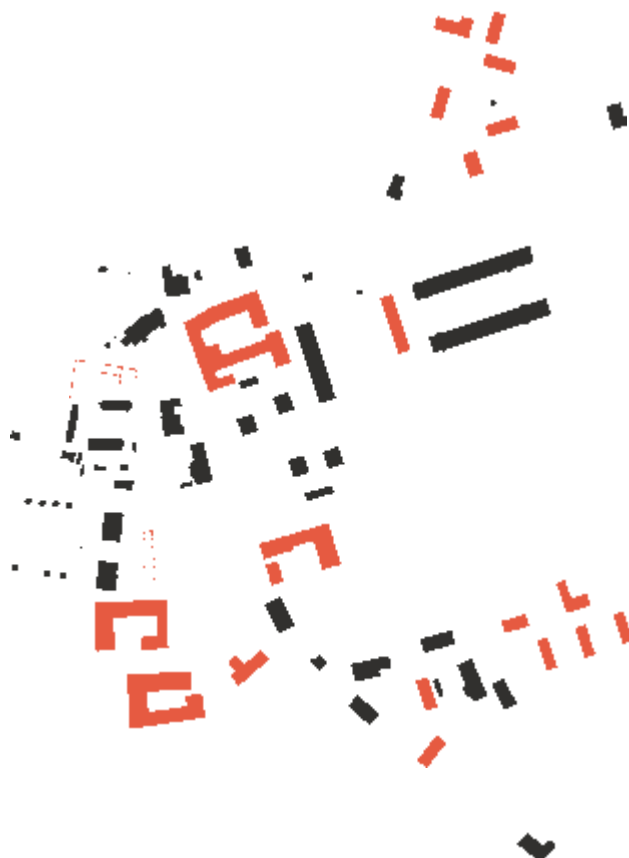
propojená cestní síť ve všech úrovních

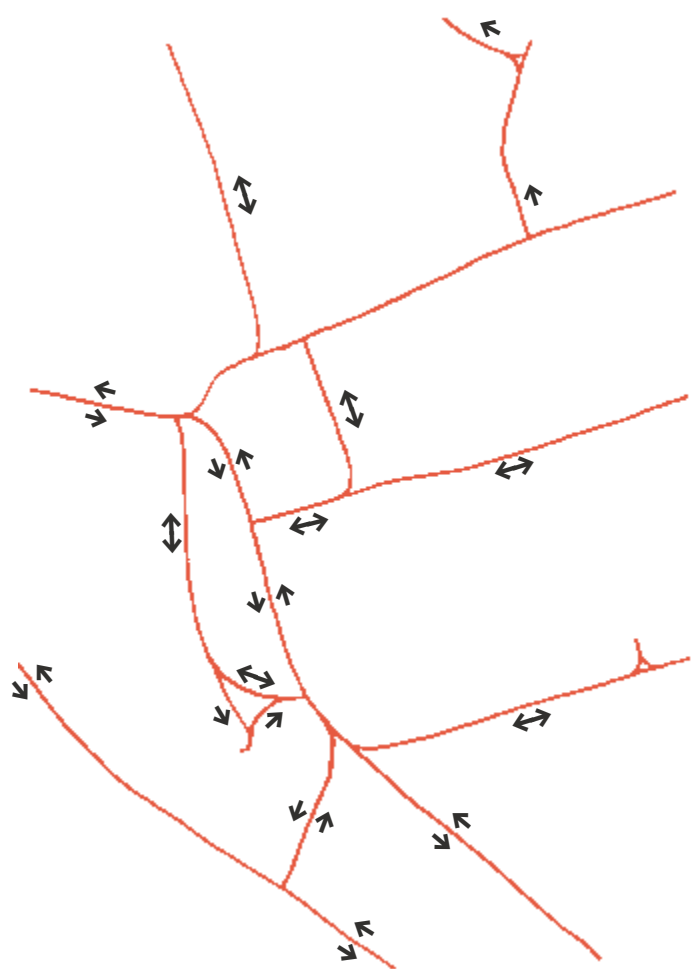
Urbánní koncepce - návrh

- využití volných dříve zastavených parcel a vyplnění proluk.
- definování návsi.
- rodinné bydlení jasně oddělené od návesního prostoru.
- napojení v současnosti slepých ulic a cest na širší cestní síť.
- zpřehlednění veřejného prostoru vsi.

červeně nově navrženo

rozdělení dopravy

- jednosměrný provoz
- ↔ jednopruhový obousměrný
- ↔ dvoupruhový obousměrný

vymezení veřejného prostoru

50m

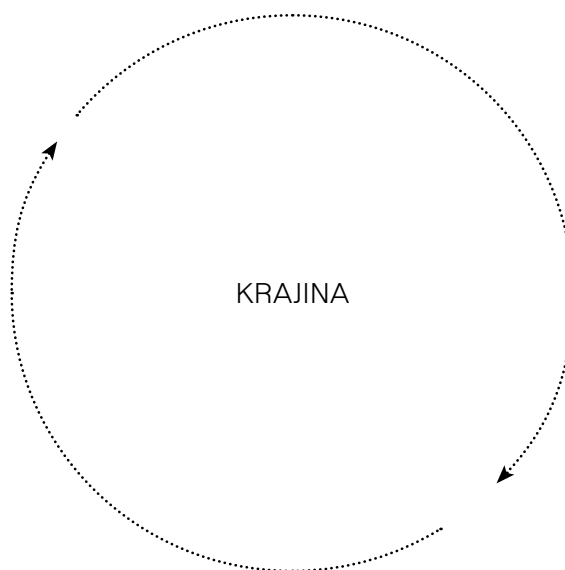
150m

250m

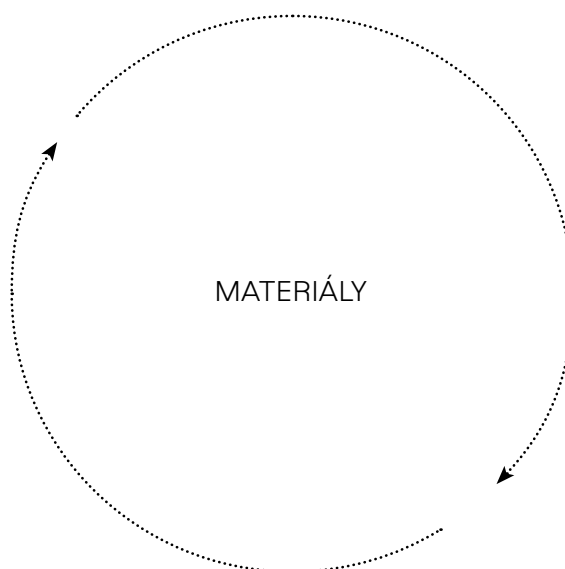
Šetrný přístup ke krajině

Bezorebné setí
Malé vodní elektrárny
Rekultivace melioračních staveb
Kořenové čističky odpadních vod

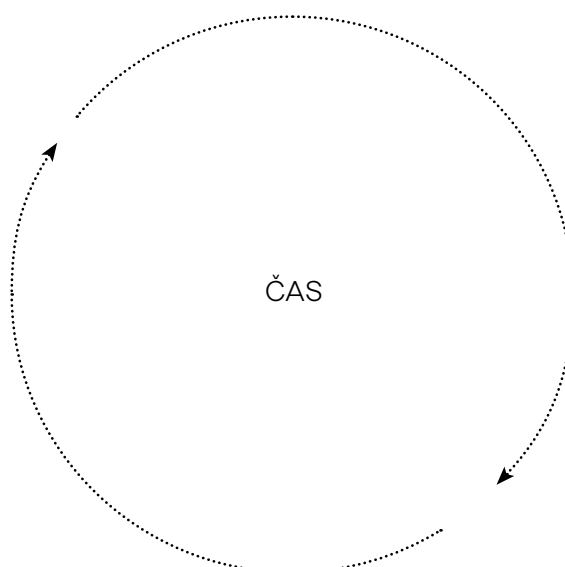
Využití lokálních surovin

Opětovné využití stavebních parcel
Recyklace stavebního materiálu
Využití lokálně pěstovaného lnu jako izolantu a plniva
do nového stavebního materiálu (vápenného betonu)

historie jako ukazatel budoucnosti

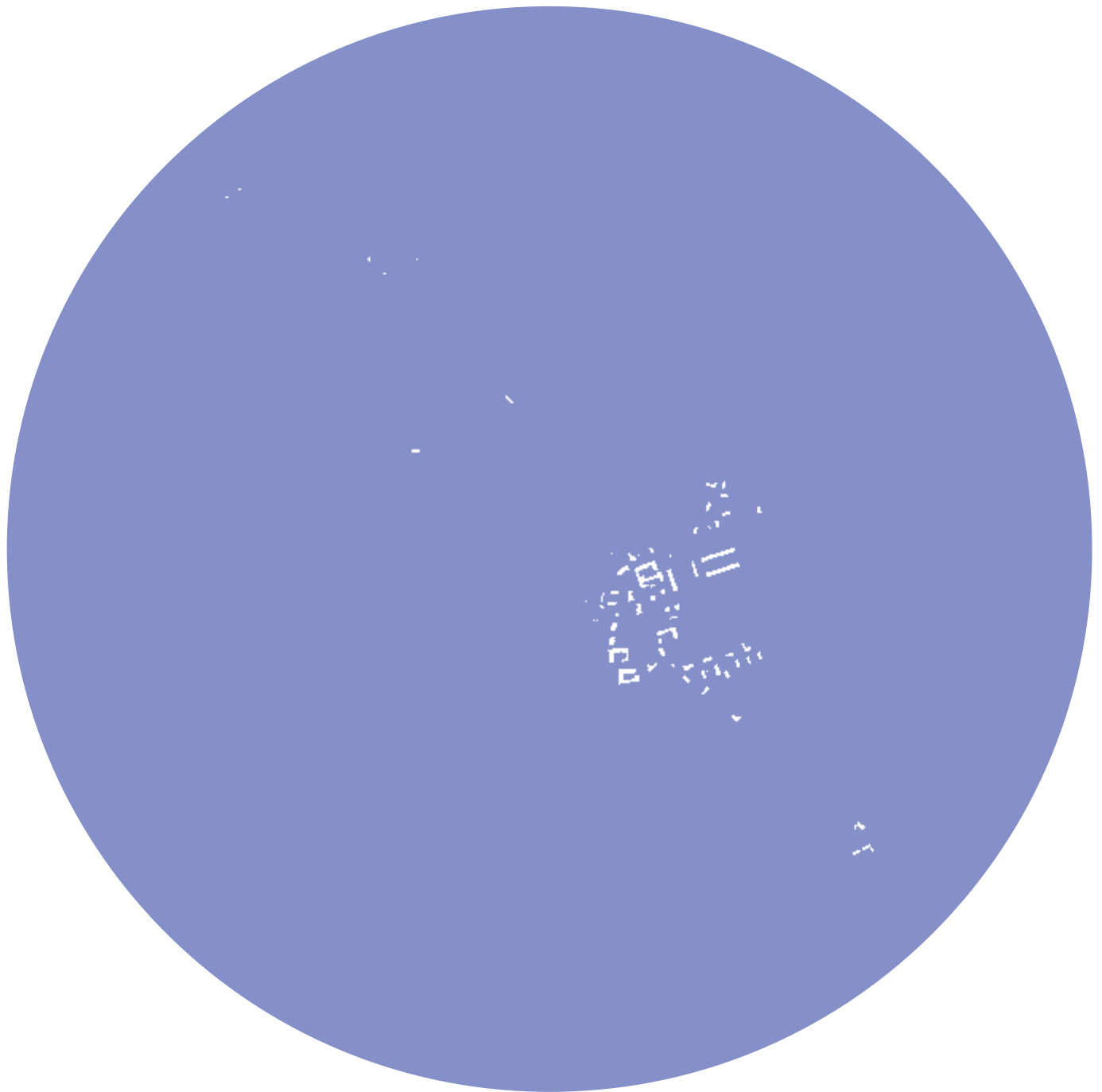
Znovu-vybudování identity místa pomocí vytyčení
historicky důležitých bodů v krajině a využití principů
urbanisticko - architektonického uspořádání vsi.

KRAJINA

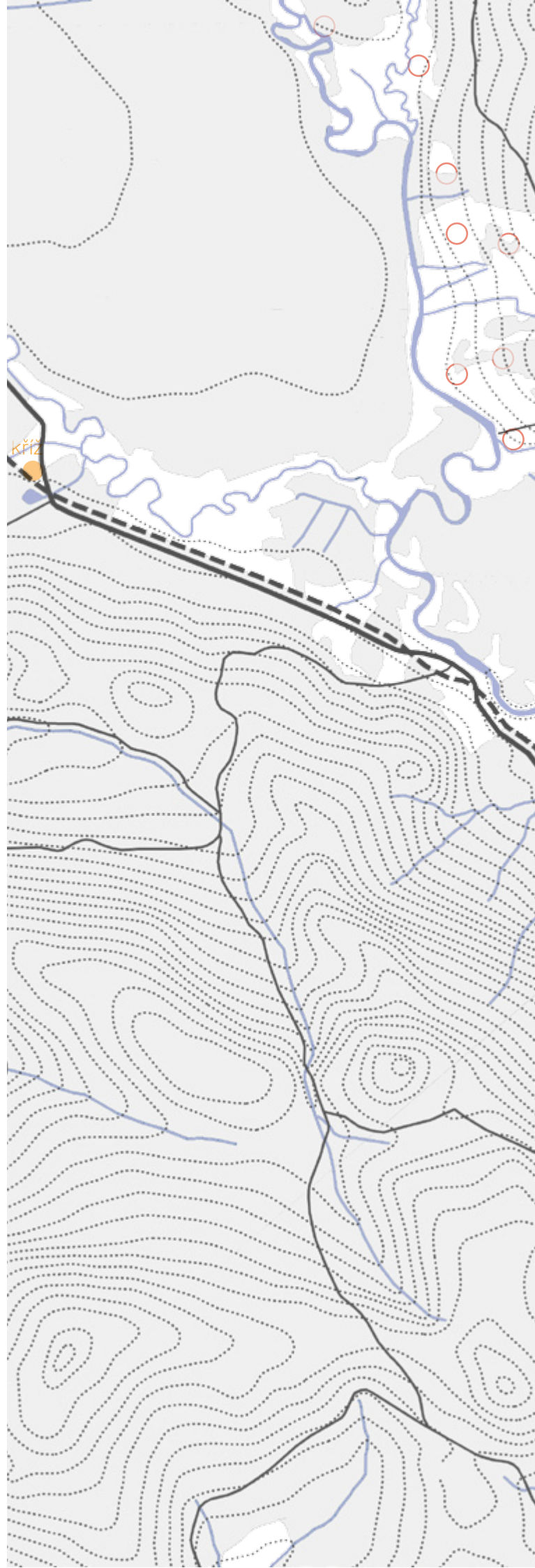
Drobná architektura v krajině

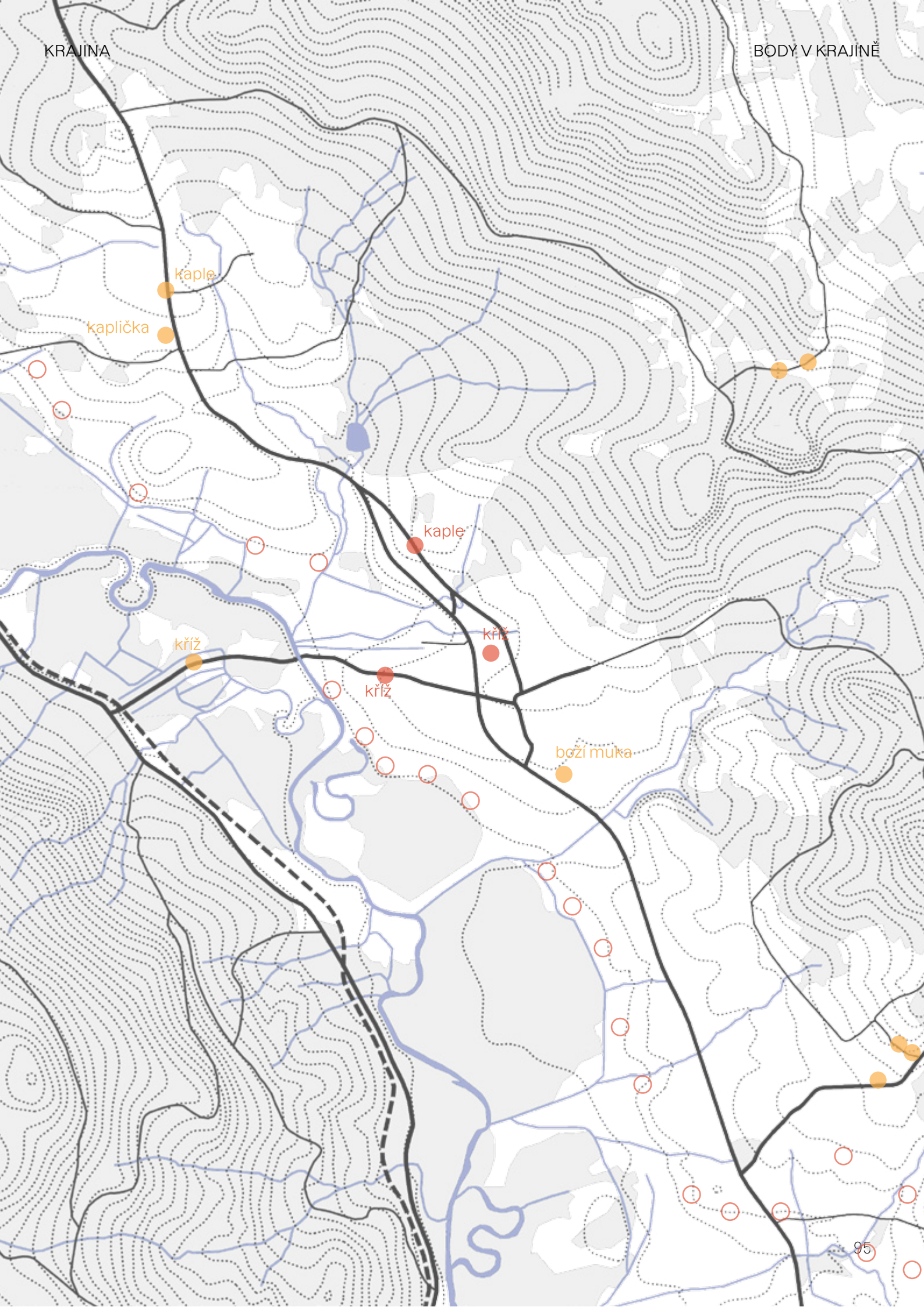
Důležitým prvkem orientace v kulturní krajině jsou drobné stavby, většinou sakrálního charakteru. Jejich podpora pomáhá v sebeidentifikaci s místem a ztraktivňuje pěší / cyklo výlety.

významným, ale velice nenápadným prvkem pohraniční krajiny je také meziválečné opevnění, které postupně více a více splývá s okolní přírodou. Jeho nepřehnané ukazování, ale naopak objevování pod nánosy času je skvělým námětem volnočasové "terénní" edukace.

několik nově navržených bodů v krajině je níže dále rozpracováno.

- zaniklé sakrální stavby
- zachované sakrální stavby
- vojenské opevnění A-180 z let 1936-38

- železnice
- stávající komunikace
- NÁVRH - polní cesta
- NÁVRH - zpevněná komunikace
- NÁVRH - pěšina
- NÁVRH - dřevěný chodník

přirozený místo pro překročení
řeky - brod

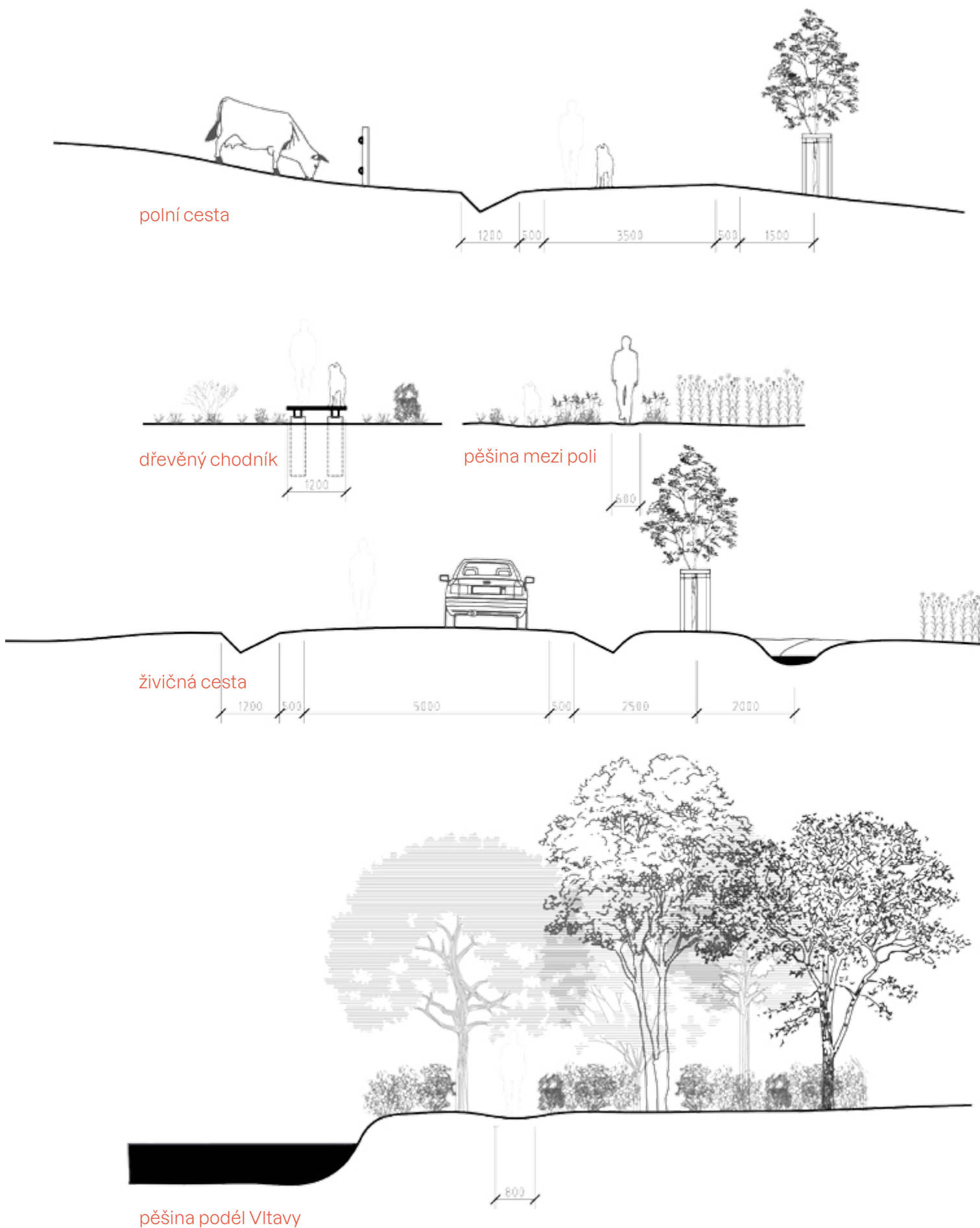

KRAJINA

CESTY

Návrh cestní sítě

Cesty v krajině

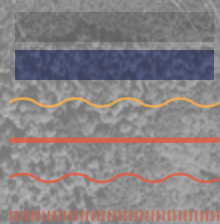
Navrhuji několik typů nových cest, které zpřístupní a propojí ves s okolní krajinou a ostatní sídelní strukturou.

- Polní cesty z hutněného štěrkopísku, které slouží, jak pro pěší cyklodopravu, tak v případě nutnosti i pro dostupnost automobilovou.
- Dřevěný chodník v podmáčených úsecích, který postupem času splývá s okolím a tvoří jeho přirozenou součást.
- Pěšiny zpřístupňují místa ve složitějších terénech. Mezi poli a na vegetací přebujelých místech. Schůdnost těchto tras je dána počátečním nutným výsekem vegetace a případným podpořením linie trasy mulčí z vyřezaných keřů / mladých stromů.
- Živičné cesty v hlavních osách propojující jednotlivá stavení z asfaltového recyklátu s přidáním emulze a cementu pro jeho dlouhou životnost.

na místě zaniklého mlýna
se stále čitelným náhonem
vznikne po vyčištění náho-
nu a zaniklého rybničního
zdroje malá vodní elektrár-
na s odpočinkovým místem
pro projíždějící elektromo-
bilisty

rehabilitace ploch odvodho-
vaných melioračním sys-
témem

oblast orné půdy kultivované v pol. 20. stol. odvodňujícím systémem
nové rozšíření podmáčených luk po rekultivaci melioračních zásahů v 1. pol 20. stol.
toky v původním přirozeném stavu / již po rekultivaci
revitalizace mlýnské stoky
rekultivace meándrujícího koryta
zatrubněný tok

100

100m

300m

500m

krajinné hospodářství - voda

stávající nedostačující zdroj
pitné vody pro domácnosti
z pramene, bude přeměněn
na zdroj vody pro vodní
prvky a návesní rybník

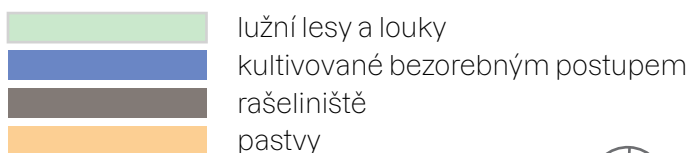
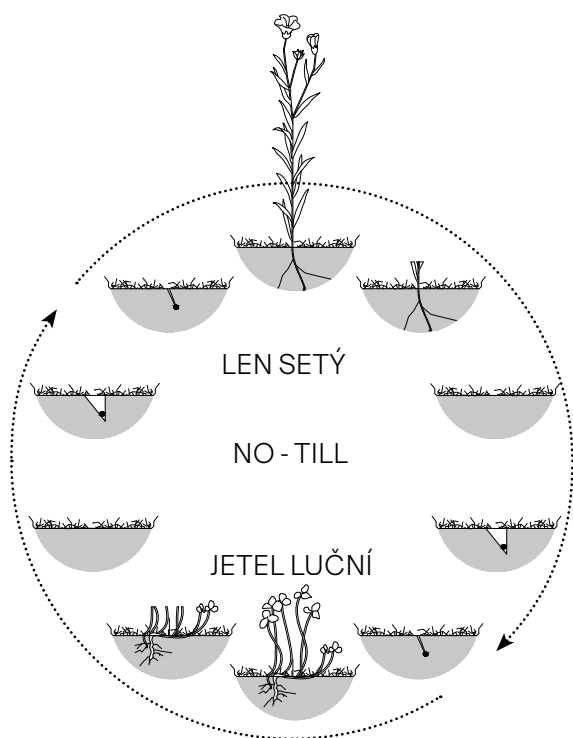
rekultivace říčního koryta
do nové meandrující trasy

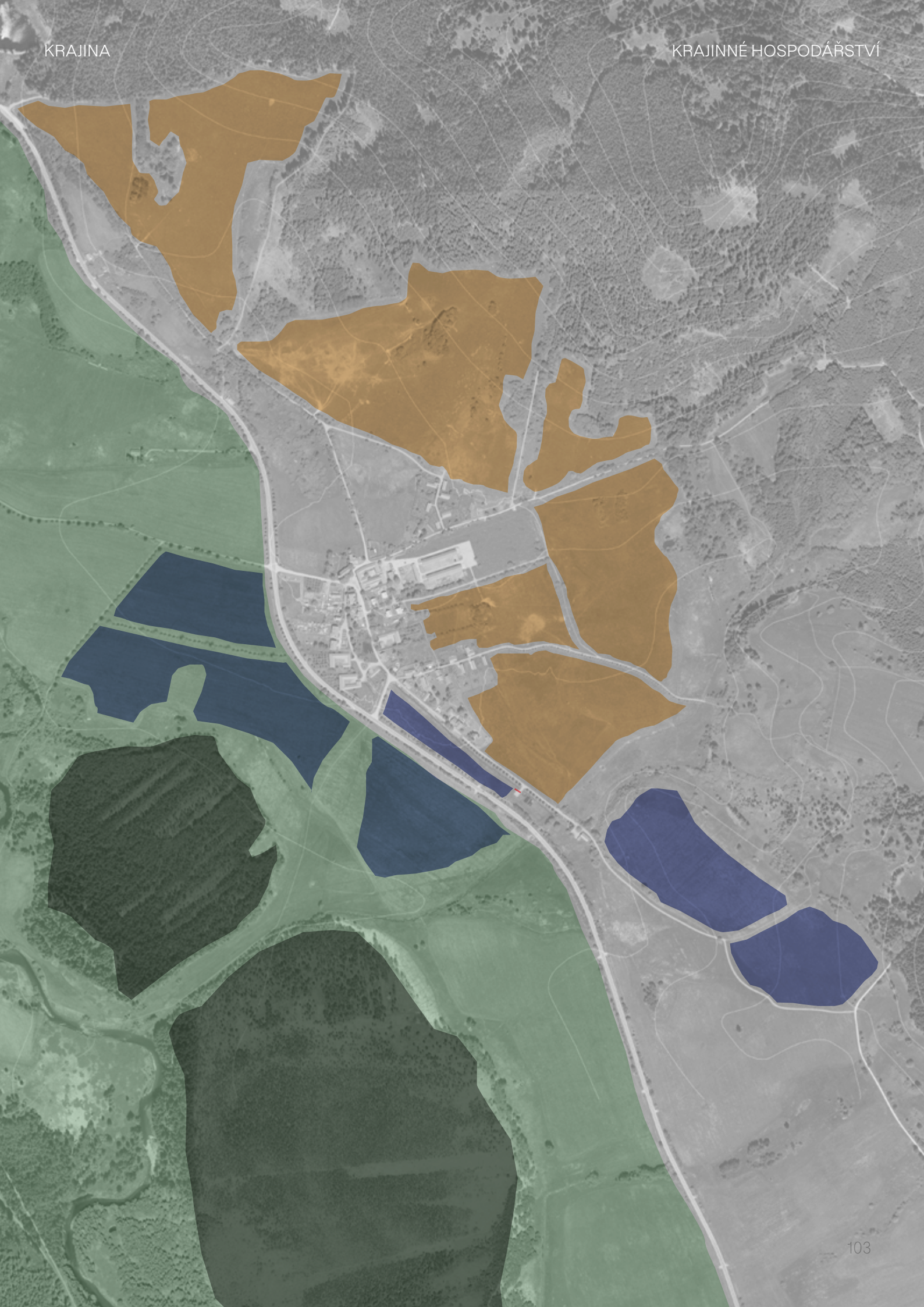
krajinné hospodářství - zemědělské

Pěkná náleží do nivní krajiny přiléhající k Vltavskému luhu, dominantní způsob hospodaření na zemědělských plochách je v současné době pastva skotu, kterou v místě zachovávám, pastviny ovšem člením na menší úseky přidáním cest za účelem prostupnosti krajiny.

V místech, kde se tradičně pěstoval len, za socialismu obilí a kde je dnes pouze luční porost aplikuji bezorebný osevní postup, který je šetrný k půdnímu edafonu, přispívá k ukládání oxidu uhličitého do půdy a zamezuje vodní a větrné erozi. Bezorebnou metodou se bude pěstovat len setý jako zdroj moderního stavebního materiálu a jetel luční jako mezplodina.

Zároveň provádím rekultivaci zmeliorovaných luk a navracím jim jejich původní podmáčený charakter.

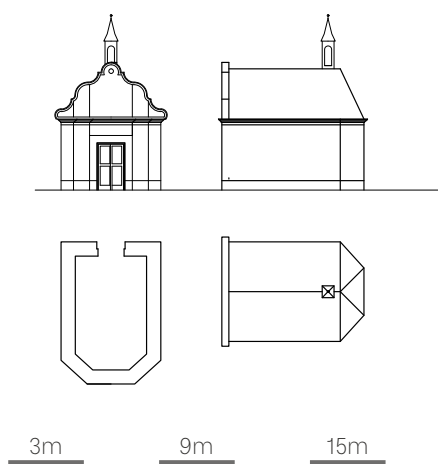

Zastavení v krajině - kaple

V místě dříve pojmenovávaného Červeného vršku, stávala mariánská kaple, která byla spolu se stavebním fondem vsi zlikvidována za minulého režimu.

Za pomoci historických fotografií navrhují rekonstrukci kaple, která bude významným orientačním bodem v krajině. Z kaple jsou krásné výhledy na Šumavské vrchy a pás Vltavského luhu.

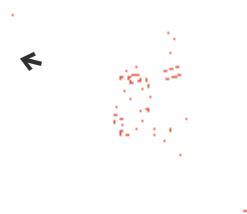
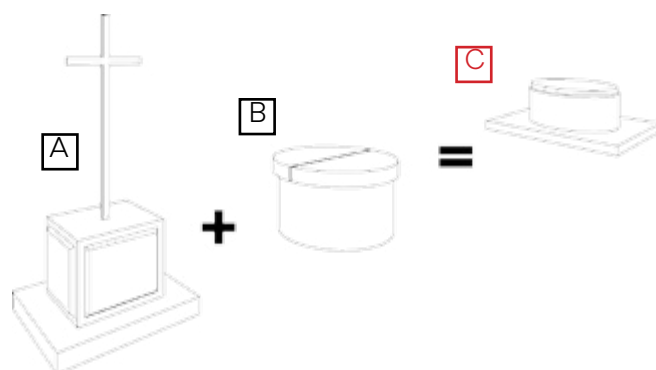

Zastavení v krajině - odpočívadlo

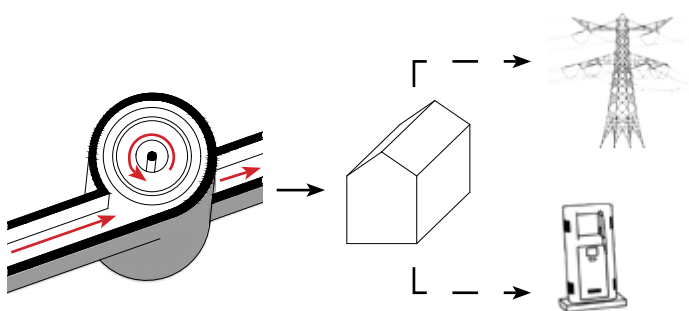
V místech křižování cest či na místech zaniklých sakrálních památek navrhuji zastavení, které vzniká abstrahováním dvou hojně vyskytujících se tradic. místní krajiny. Sokl kříže a meliorační šachta daly vzniknout odpočívadlu, na kterém může unavený poutník nabrat nových sil. Nové odpočívadlo je vysekán z místního kamene, žuly.

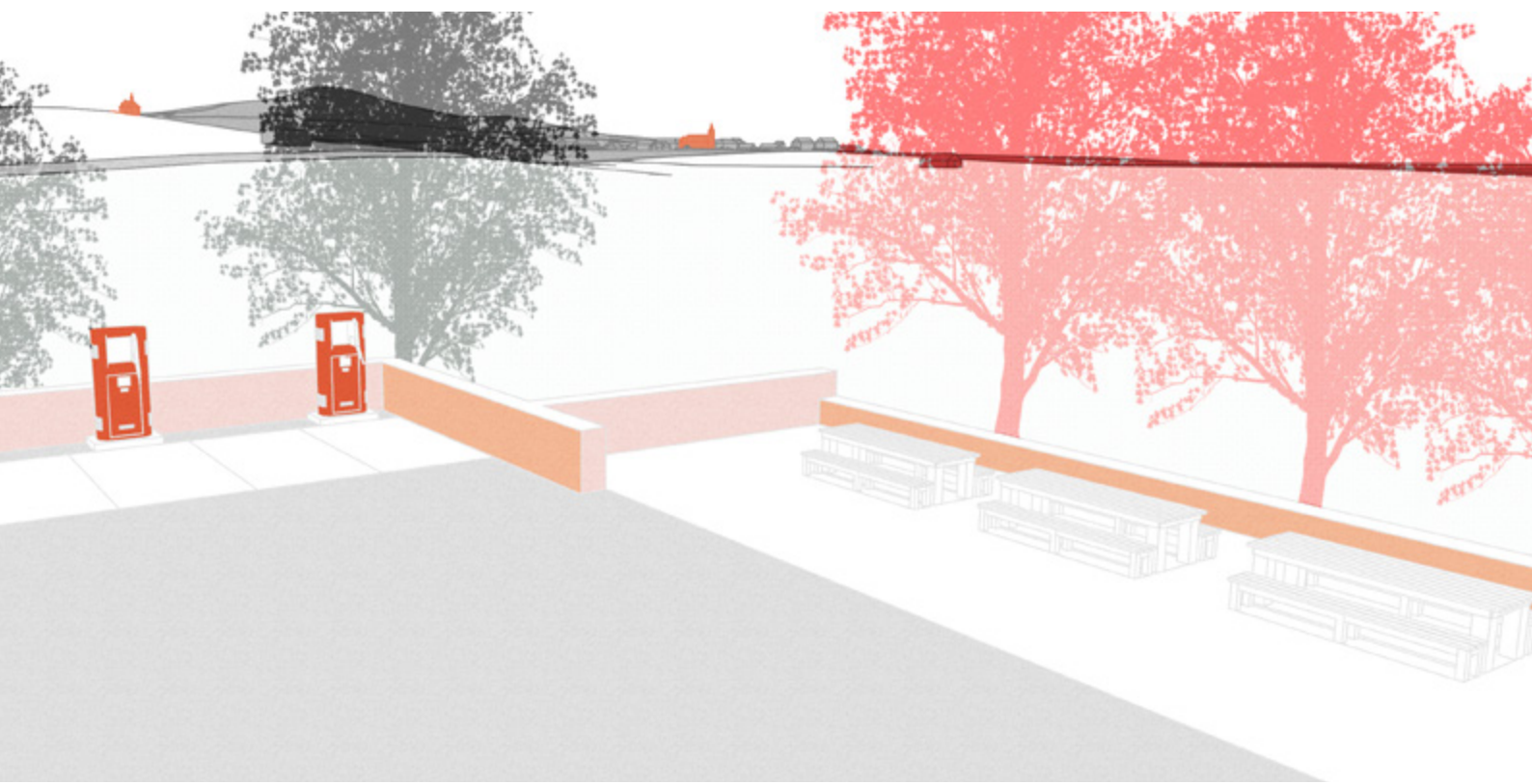

Zastavení v krajině - Malá vodní elektrárna

Na místě bývalého mlýnu navrhují malou vodní elektrárnu s vírovou turbínou, která bude přispívat nejenom do obecní pokladny, ale také bude sloužit pro provoz nabíjecí stanice pro elektromobily.

Je zde výhled na vesnici Pěknou, na navrhovanou kapli a vrch Korunáč. Z místa zastavení lze dobře navštívit síť lehkého opevnění z let 1936-1938.

50m

150m

250m

URBANISMUS

zastavovací plán obce

● V návesním prostoru na původních stavebních základech obnovují stavební cyklus parcel jasně definovanou stavební čarou..

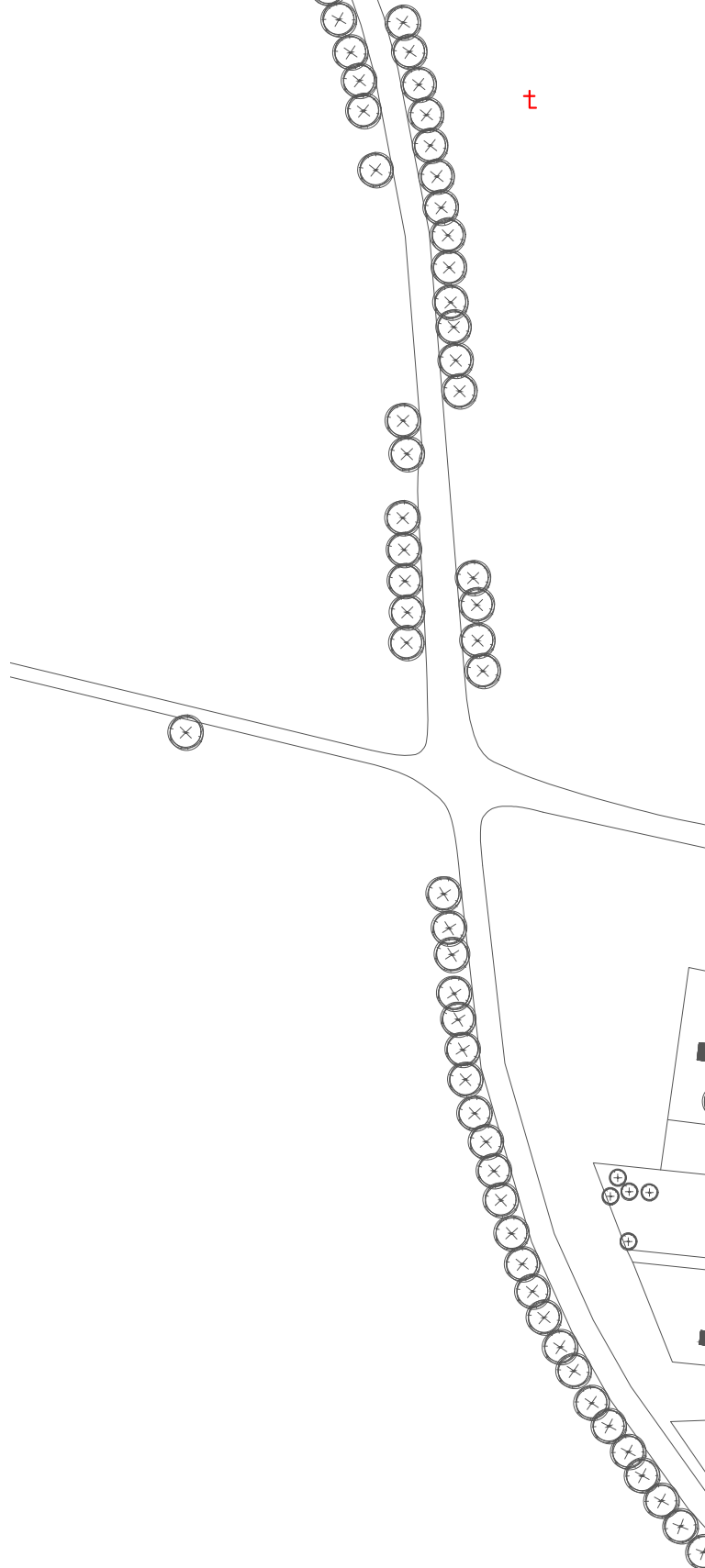
● V případě návesních statků je stanovena výška hlavních obytných budov, přiléhajících těsně k návesnímu prostoru na dvě nadzemní podlaží. V severní části s okapní hranou přiléhající do veřejného prostoru a v části jižní je možná varianta i s dvěma samostatnými domy se štítovou stěnou do veřejného prostoru a průjezdní bránou mezi. Je žádoucí uzavření stavební parcely ze všech stran.

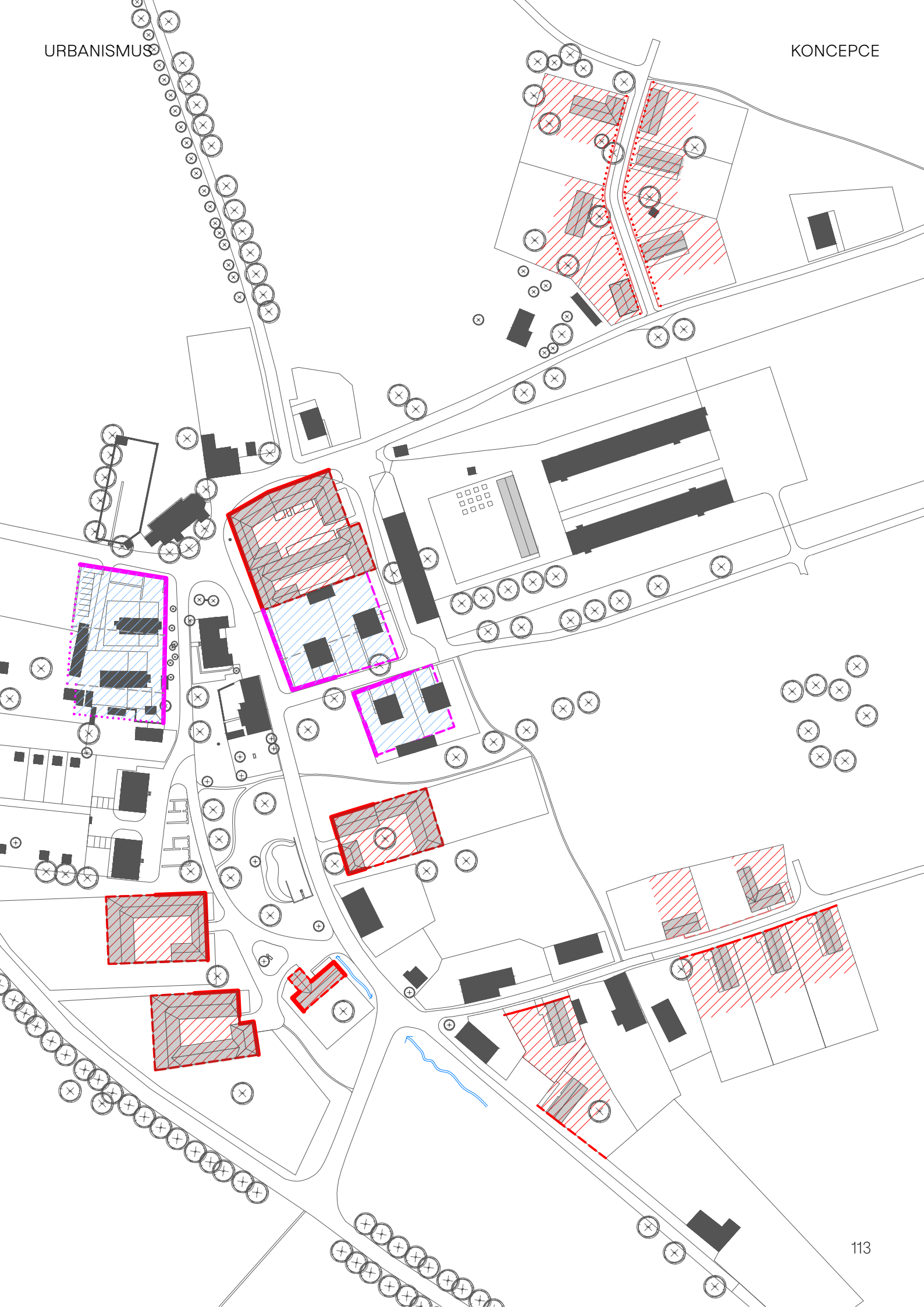
● V přilehlých klastrech nově navrhovaných rodinných domů, které vznikají také na rumištních plochách je pozice staveb více volná a přizpůsobuje se charakteru původních domů, které se na místě dochovali.

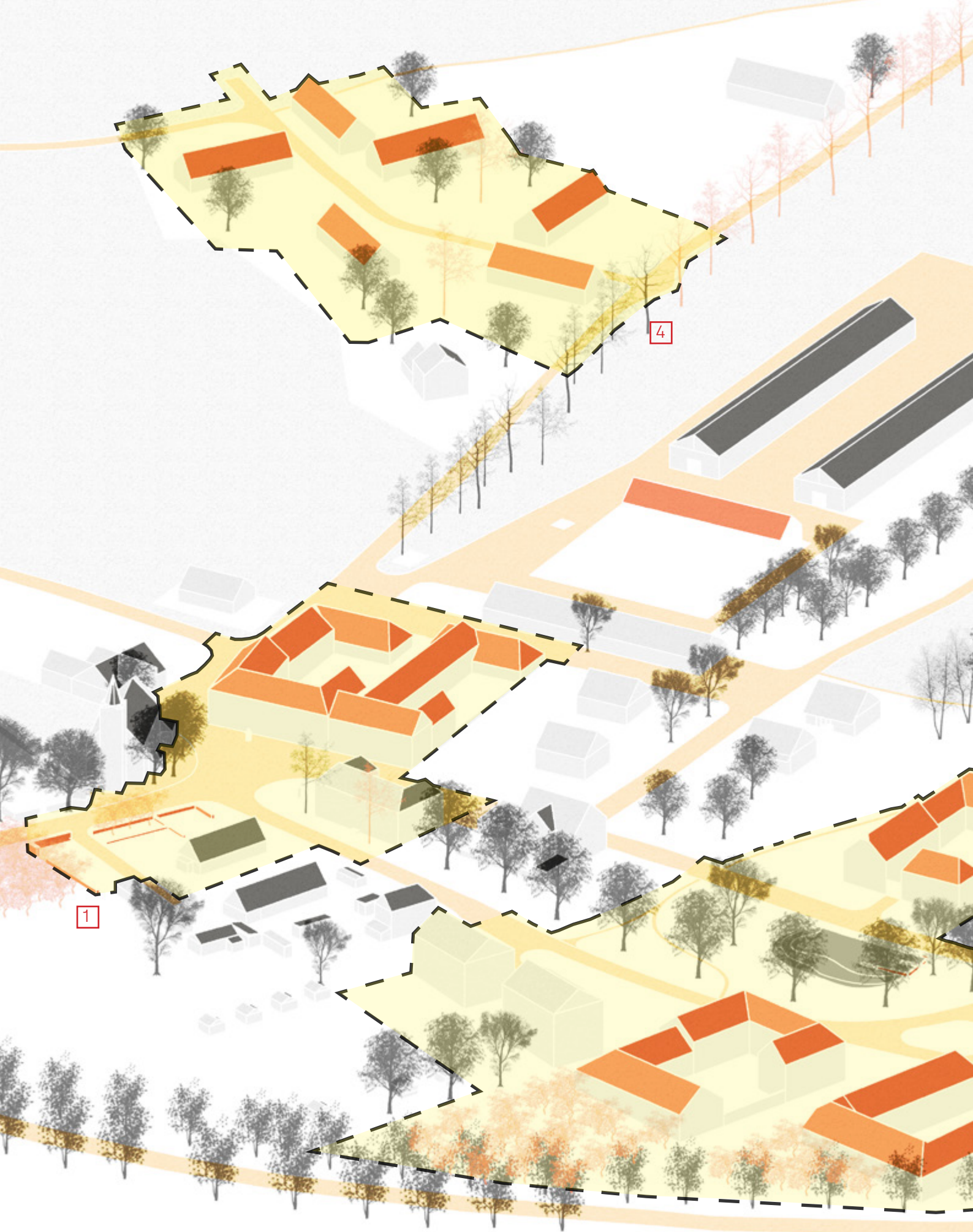
● V severním klastru je orientace staveb volná se stavební čarou 0 až 3 metry od uliční čáry. Výška staveb je definována na 1-2 nadzemní podlaží.

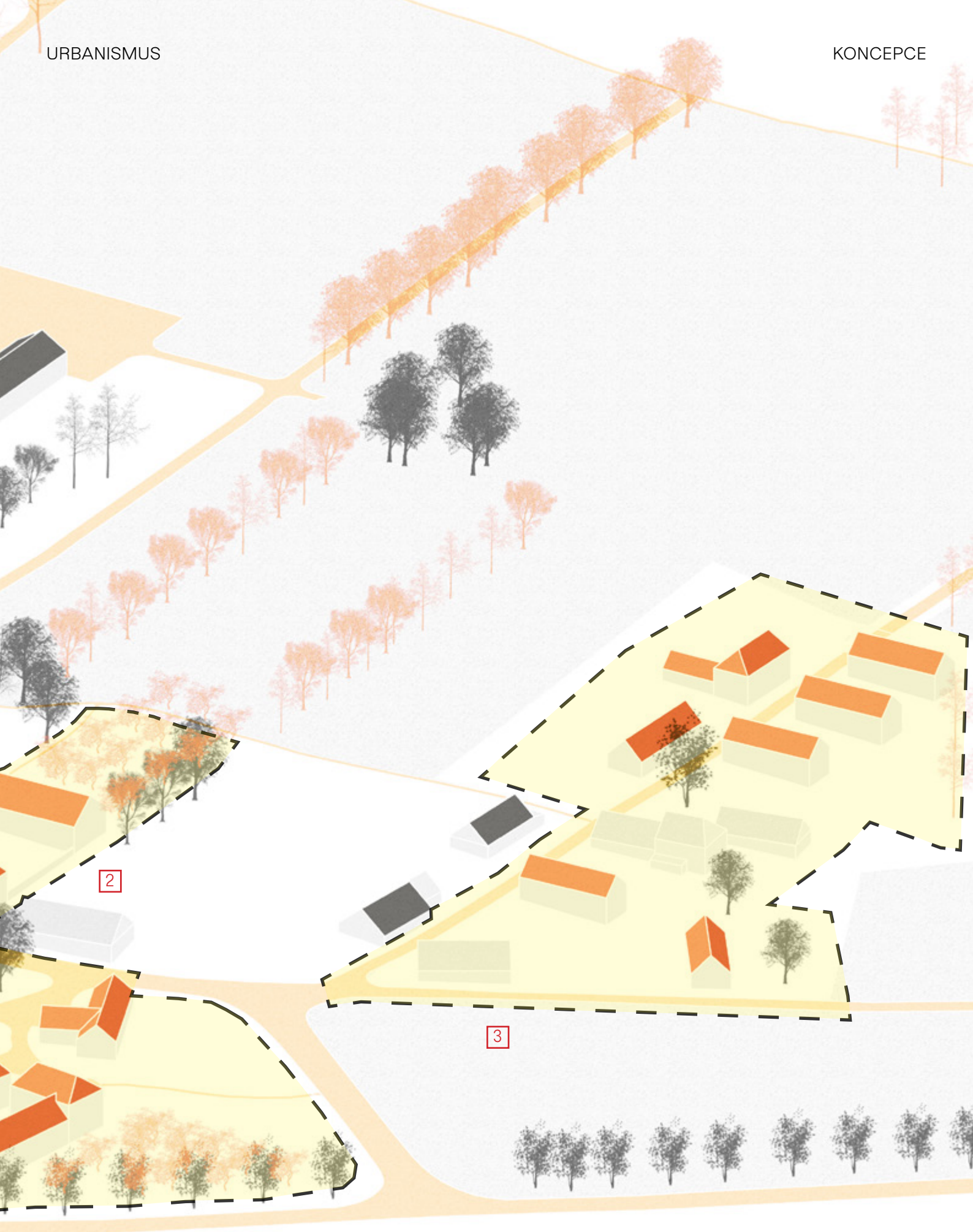
● V jižním klastru sleduje orientace umístění staveb historickou, ale i současnou podobu - jižně od cesty jsou domy orientovány štítem ke komunikaci a těsně přiléhají k uliční čáře. Domy severně od cesty jsou orientovány okapní hranou k veřejnému prostoru a stavební čára se od uliční odchyluje maximálně na tři metry. Výška staveb na jih od cesty je stanovena na dvě nadzemní podlaží a domy severně od cesty na 1-2 nadzemní podlaží.

- stavební č. uzavřená závazná
- stavební č. otevřená závazná
- stavební č. nepřekročitelná volná
- uliční čára
- stavební č. uzavřená závazná (možný vývoj)
- stavební č. otevřená závazná (možný vývoj)
- stavební č. nepřekročitelná volná (možný vývoj)
- zastavitelná část pozemku
- zastavitelná část pozemku (možný vývoj)

ZAMEZENÍ OTEVŘENÉMU VÝHLEDU DO NÁVSÍ

OPTICKÉ ZŮŽENÍ HLAVNÍHO
VSTUPU DO VSI

P

5m

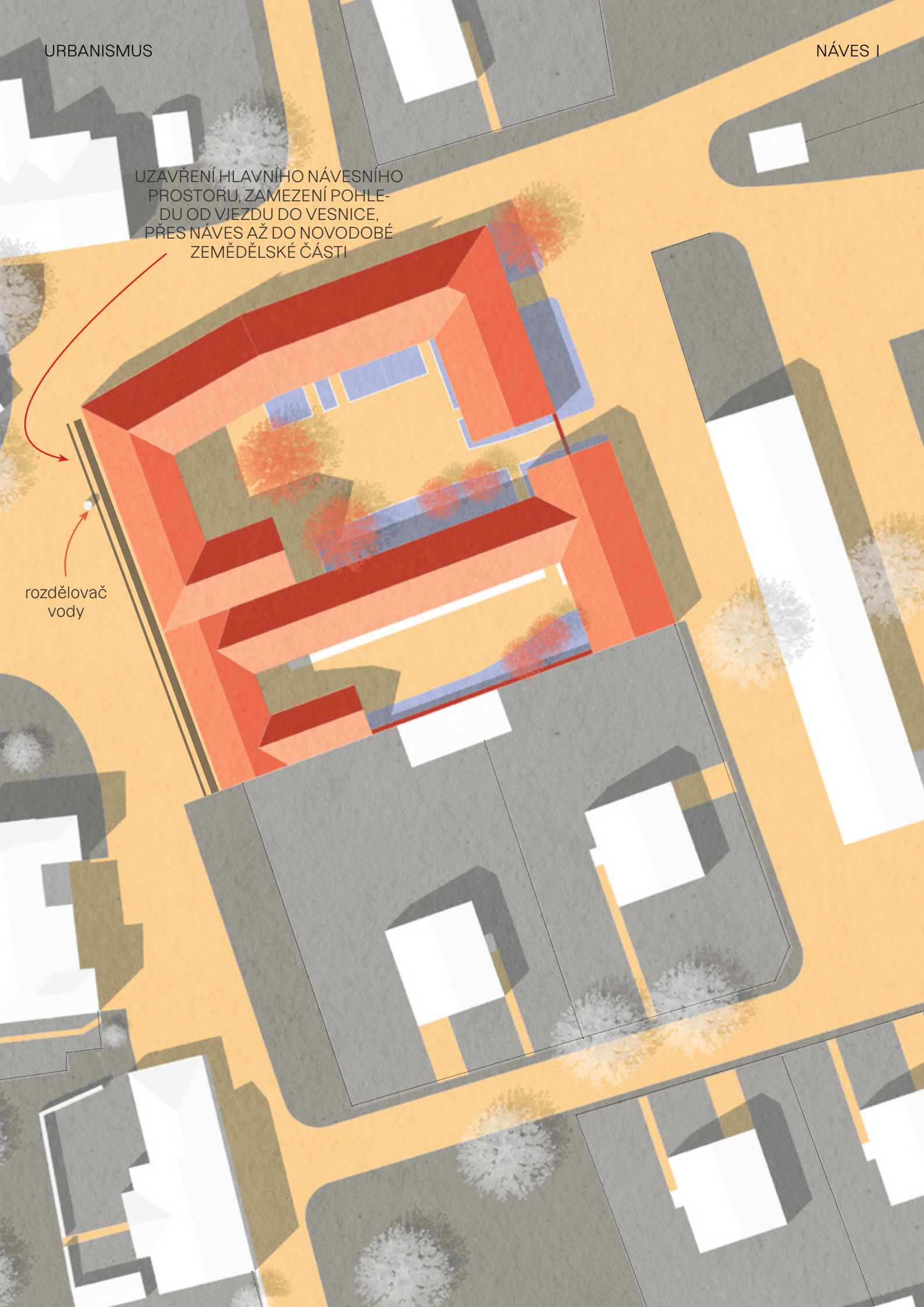
15m

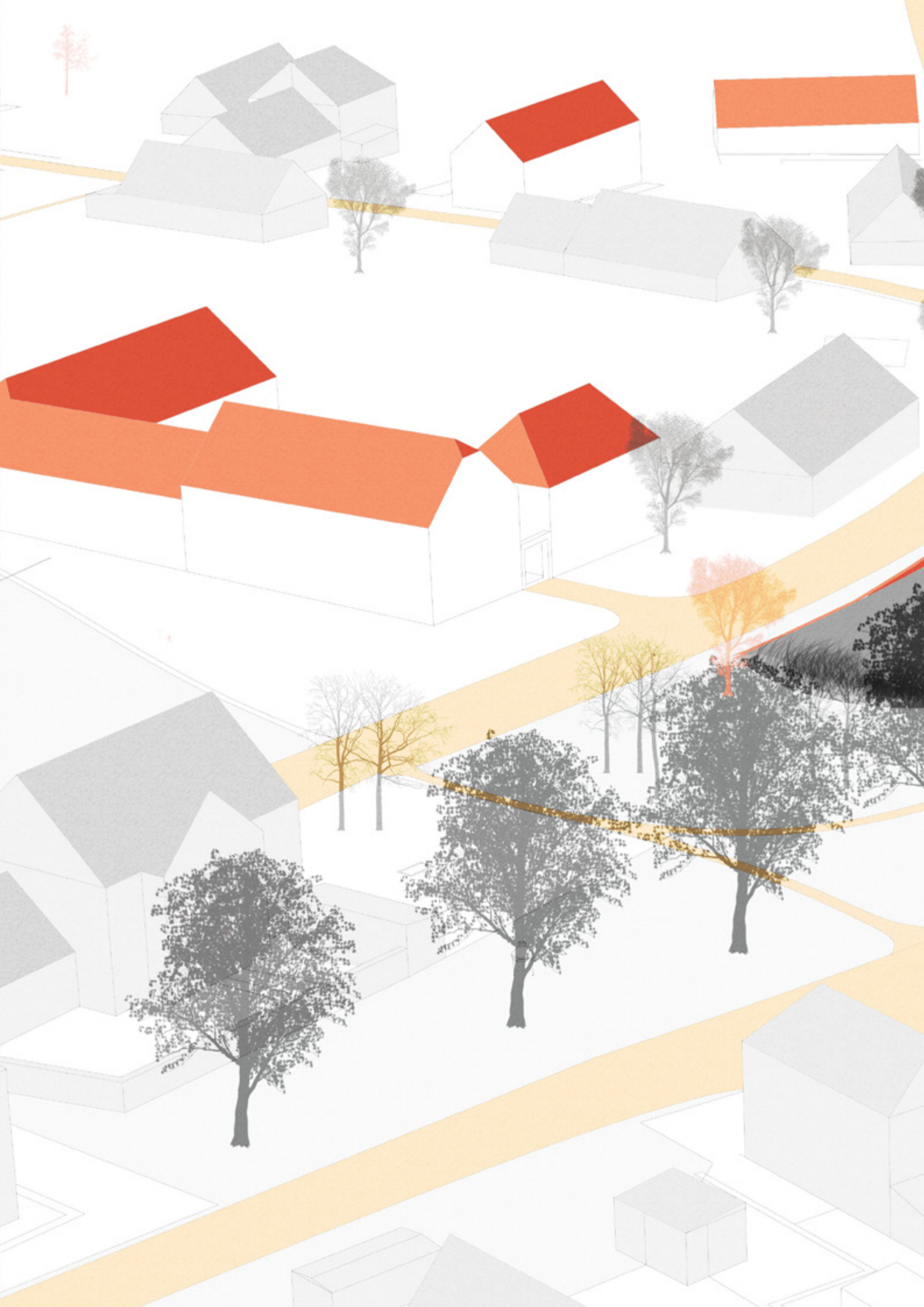
25m

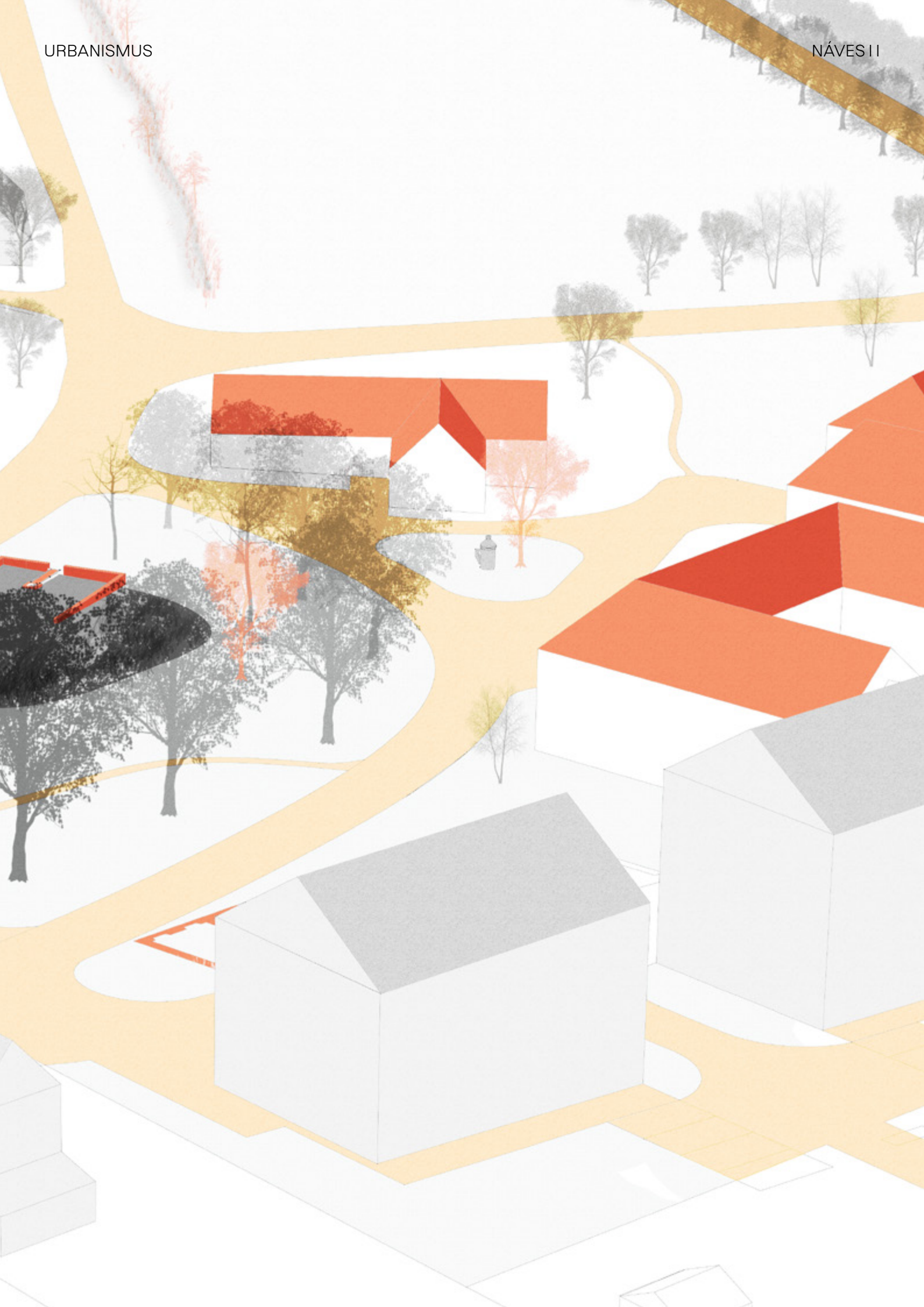

UZAVŘENÍ HLAVNÍHO NÁVESNÍHO
PROSTORU, ZAMEZENÍ POHLE-
DU OD VJEZDU DO VESNICE,
PŘES NÁVES AŽ DO NOVODOBÉ
ZEMĚDĚLSKÉ ČÁSTI

rozdělovač
vody

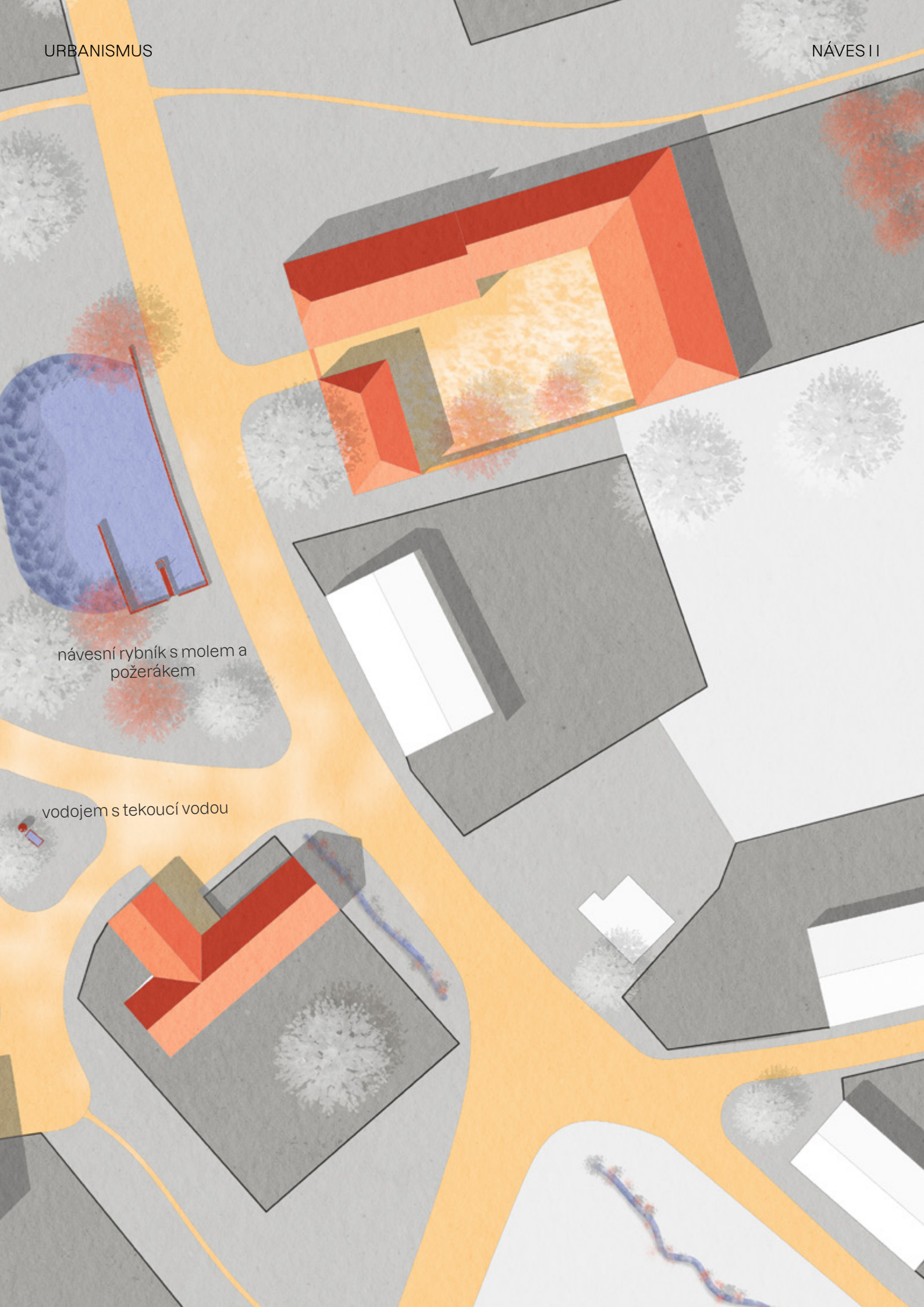

odhalené základy bývalého statku

sady sloužící zároveň jako
hluková bariéra

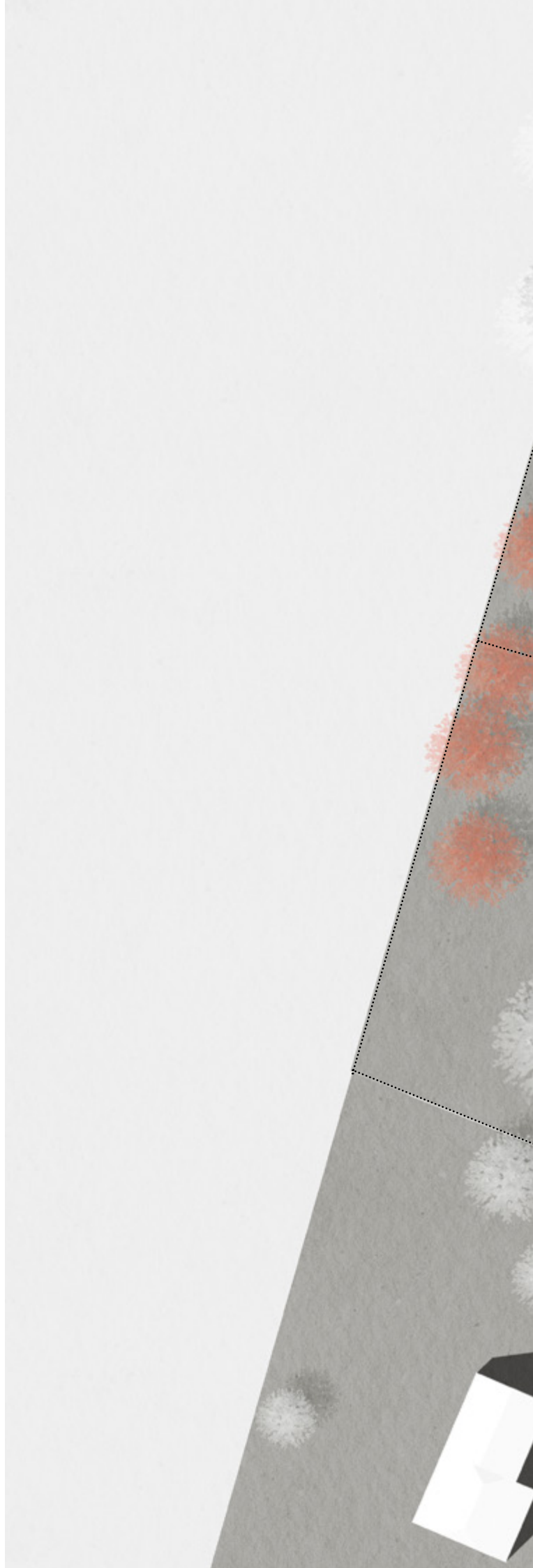

návesní rybník s molem a
požerákem

vodojem s tekoucí vodou

Za kovárnou

Klastr na severovýchodě obce umožňují rozšíření obce o 6 rodinných domů.

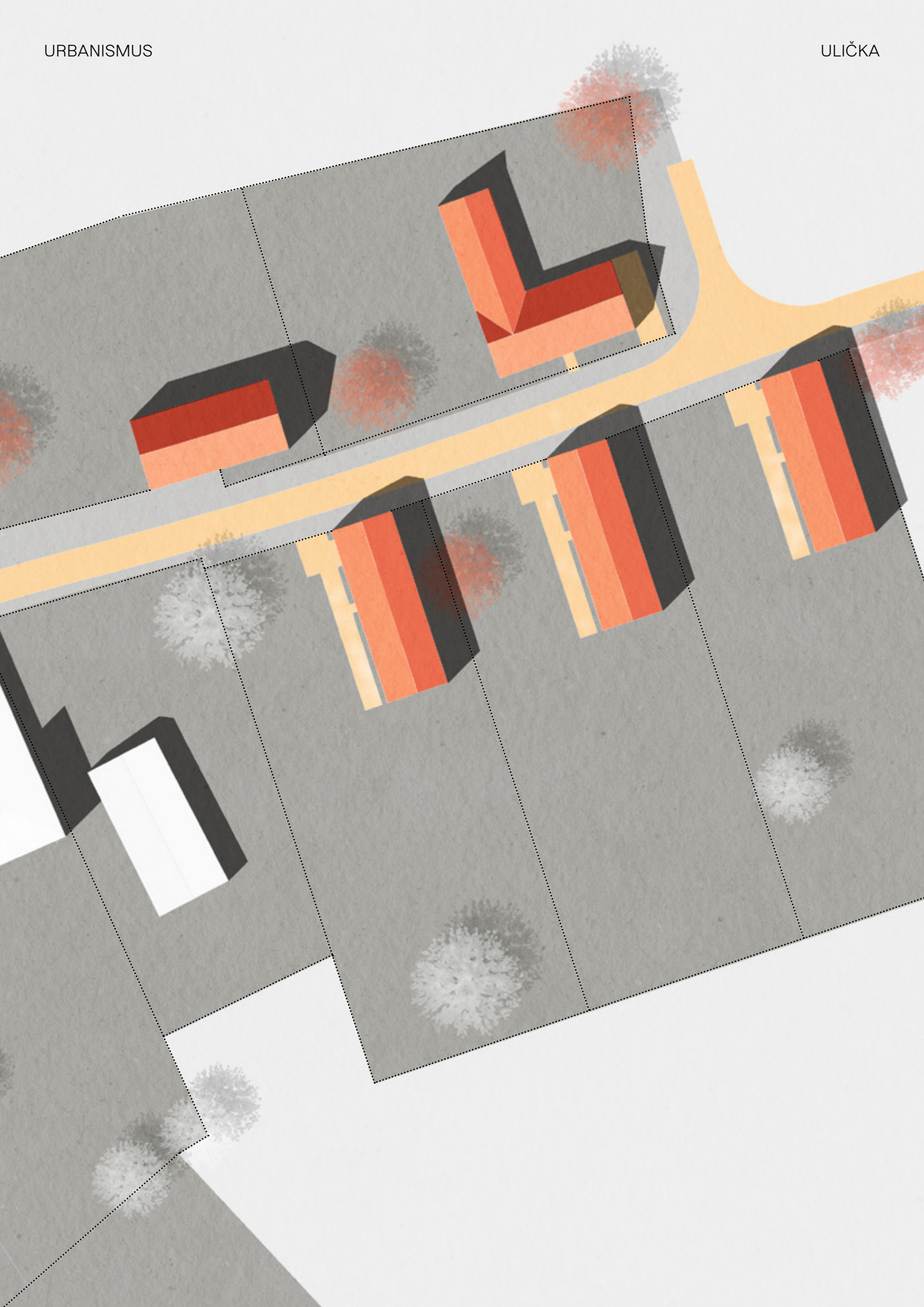

Ulička

Klastr na jihu od návsi směřující od západu na východ umožňující rozšíření obce o 7 rodinných domů.

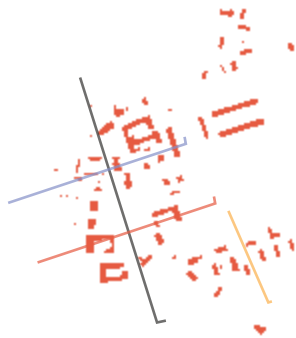
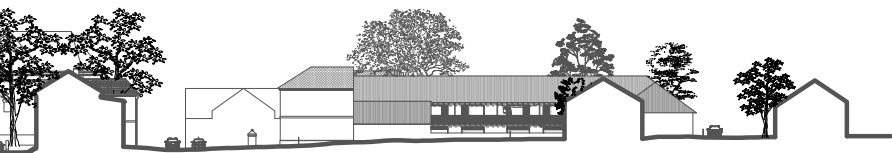
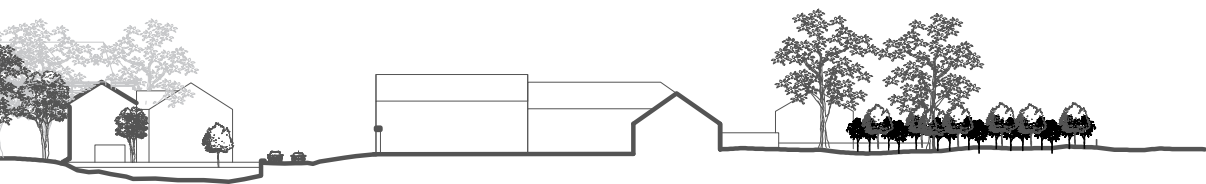
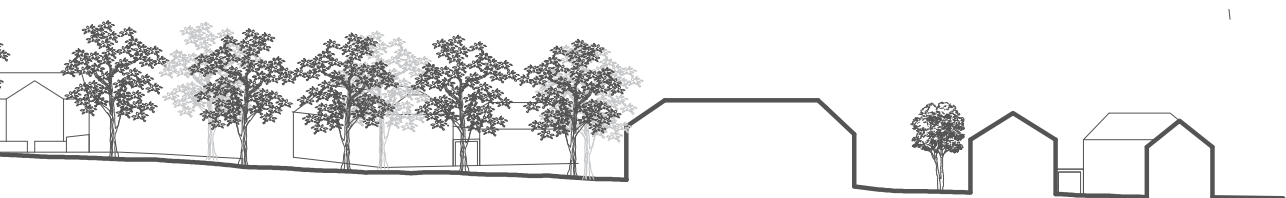

Řezopohledy územím

Řezové linie jsou barevně vyznačeny na schématu vpravo dole.

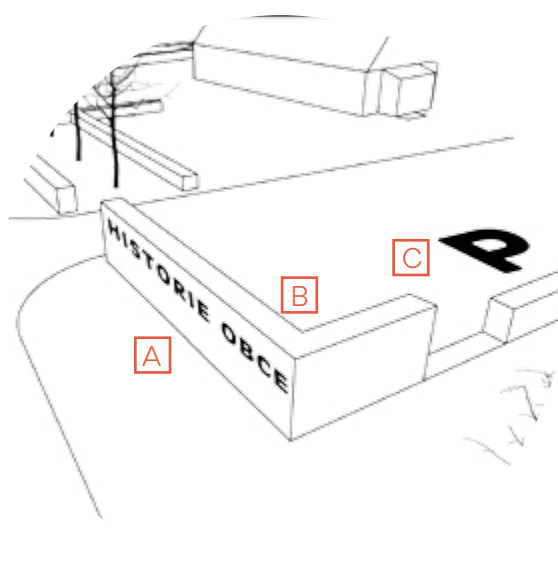

Torza statků

Na půdorysu původního statku, který uzavíral náves ze severo-západní strany, navrhují vytyčení prostoru pomocí torz obvodových zdí, které skryjí parkovací stání **C** pro návštěvníky NP a prostor pro sběr tříděného odpadu **B**.

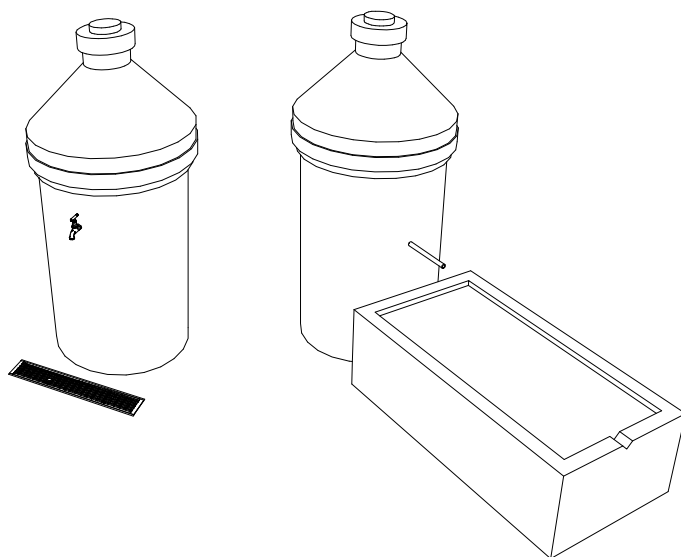
Od hlavního vstupu do vesnice vytváří zeď spolu se sadem pohledovou bariéru, která tvoří efekt koridoru a následného otevření do prostoru návsi, zároveň může tvořit plochu **A** pro obecní vyhlášky, popis historie obce, atd.

Další prvky veřejného prostoru - rozdělovač vody

Významným historickým unikátem této vesnice je kamenný rozvaděč vody, žulový válec s přívodem vody z pramene a rozdělovačem do jednotlivých stavení. Tato technická památka je ve vsi na dvou místech a v obou případech je ve špatném stavu.

Navrhuji tedy jejich opětovné využití, napojení na původní zdroj pitné vody a jejich modifikaci k veřejnému užitku lesního pramene. První rozvaděč přetvářím na pítko a druhý na prameniště se stále tekoucí vodou.

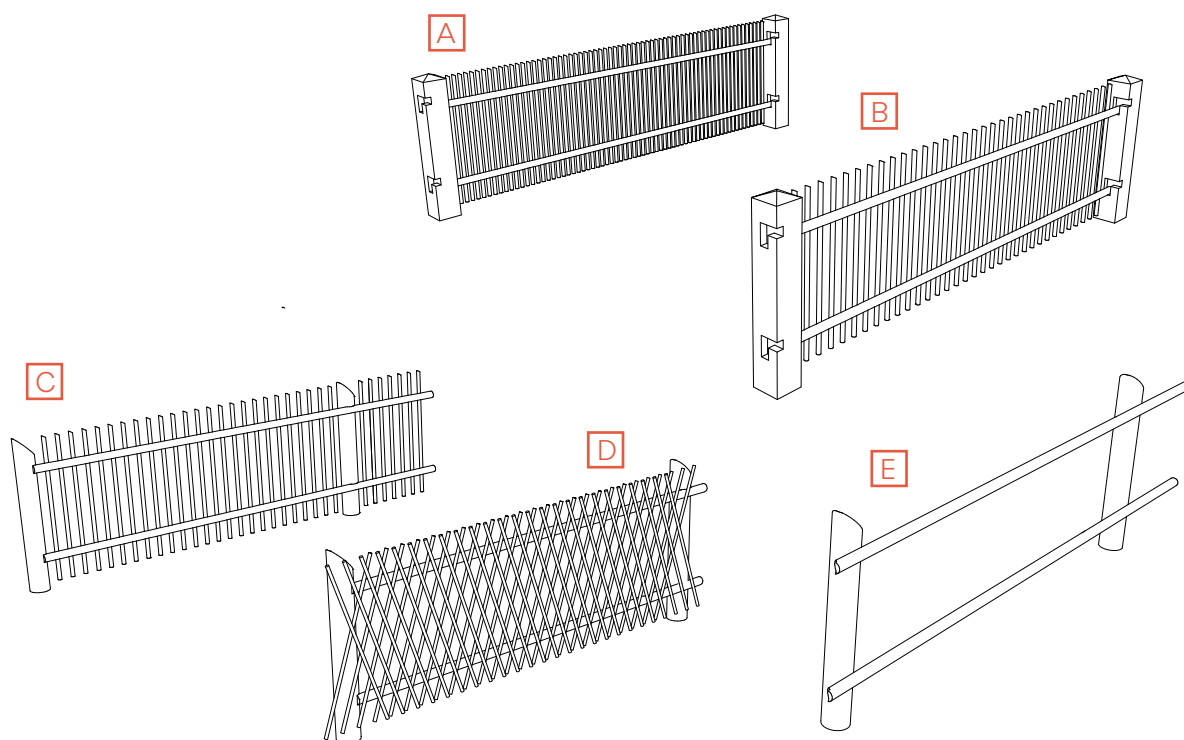

Další prvky veřejného prostoru - ploty

Prostorové ohraničení parcel ploty vychází ze zachovaných plotů, které byly převážně dřevěné a prosté. Tradičně byly na výrobu plotu využívány rovné větve malého průměru.

Hlavním materiálem je dřevo, v centru vsi je možné použít žulových sloupků **A** a **B**. Kompaktnější ploty **A**, **B**, **C**, **D** patří do veřejného prostoru vsi, v místě rozhraní s krajinou je vhodné využití plotů ještě prostších, např. **E** typu farmářského.

V ideálním případě není nutno oddělovat soukromý pozemek od veřejného prostoru vůbec a je naprosto nežádoucí využívat pro vytváření hranic ploty živé, nebo novodobé prefabrikované prvky.

DETAIL - ARCHITEKTURA

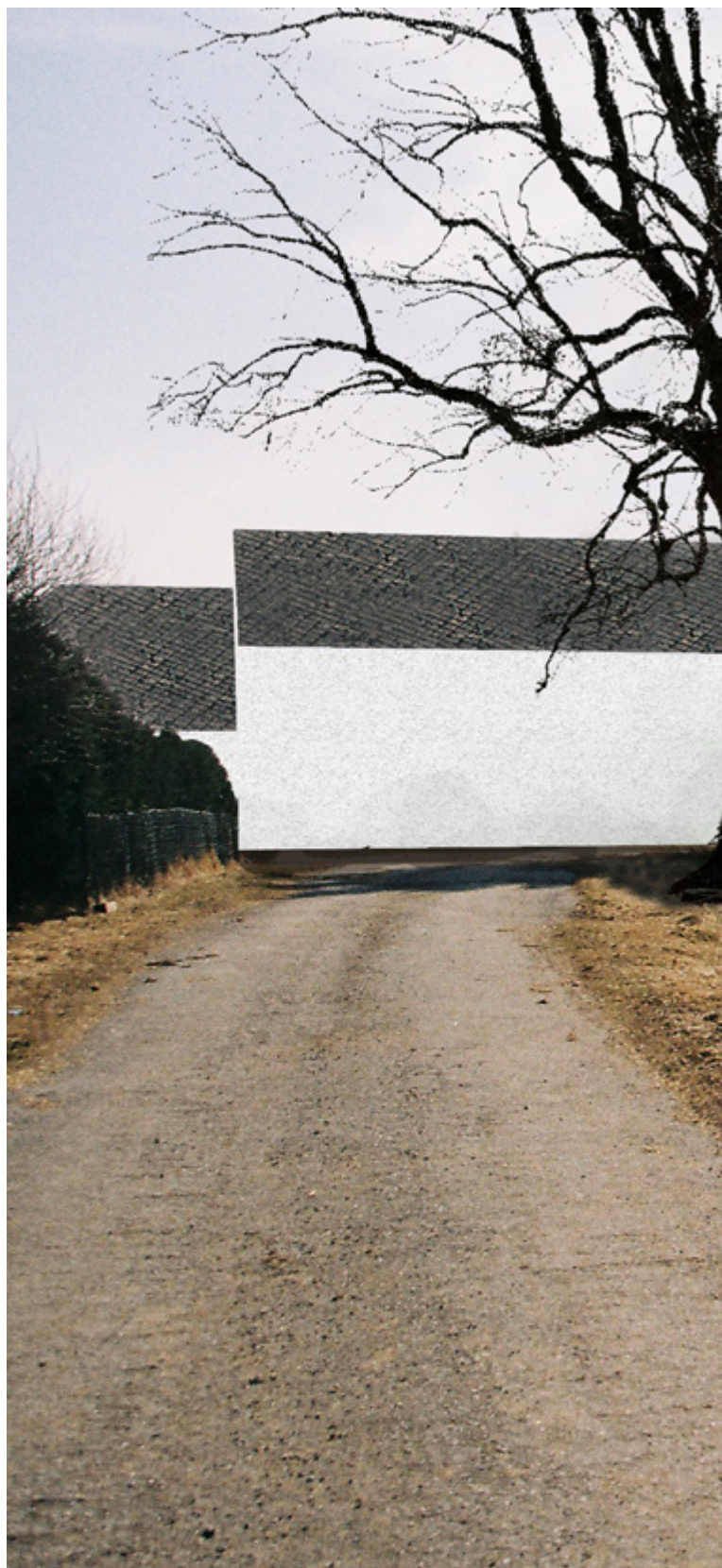
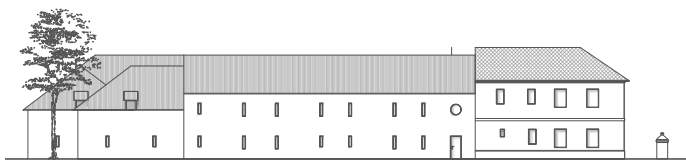

Dům s pečovatelskou službou

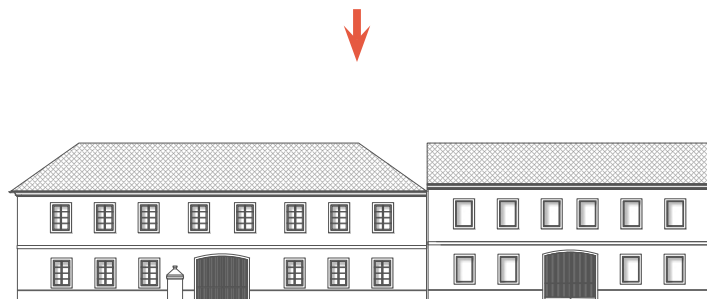
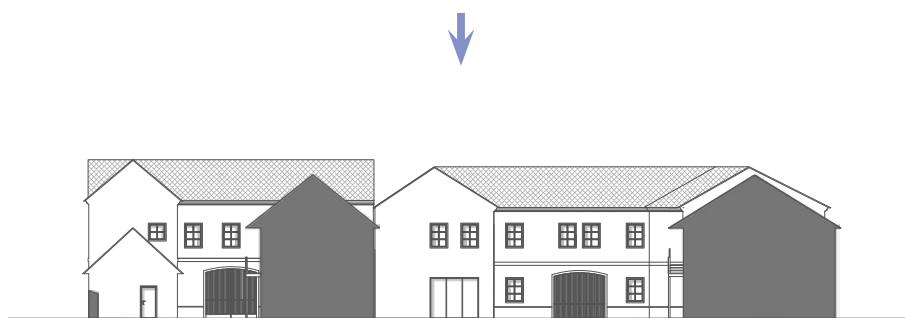
Novou dominantou na návsi bude abstrahovaná rekonstrukce původních statků č. p. 1 a 2. Budovy znovu uzavírají náves. Energie centra obce bude umocněna významnou budovou veřejné vybavenosti.

Dům lze etapizovat dle potřeb a prostředků na 3 až 6 fází. V první je nutné znovu vystavit rozhraní s návší, v dalších se budova může rozšiřovat směrem do hloubky parcely.

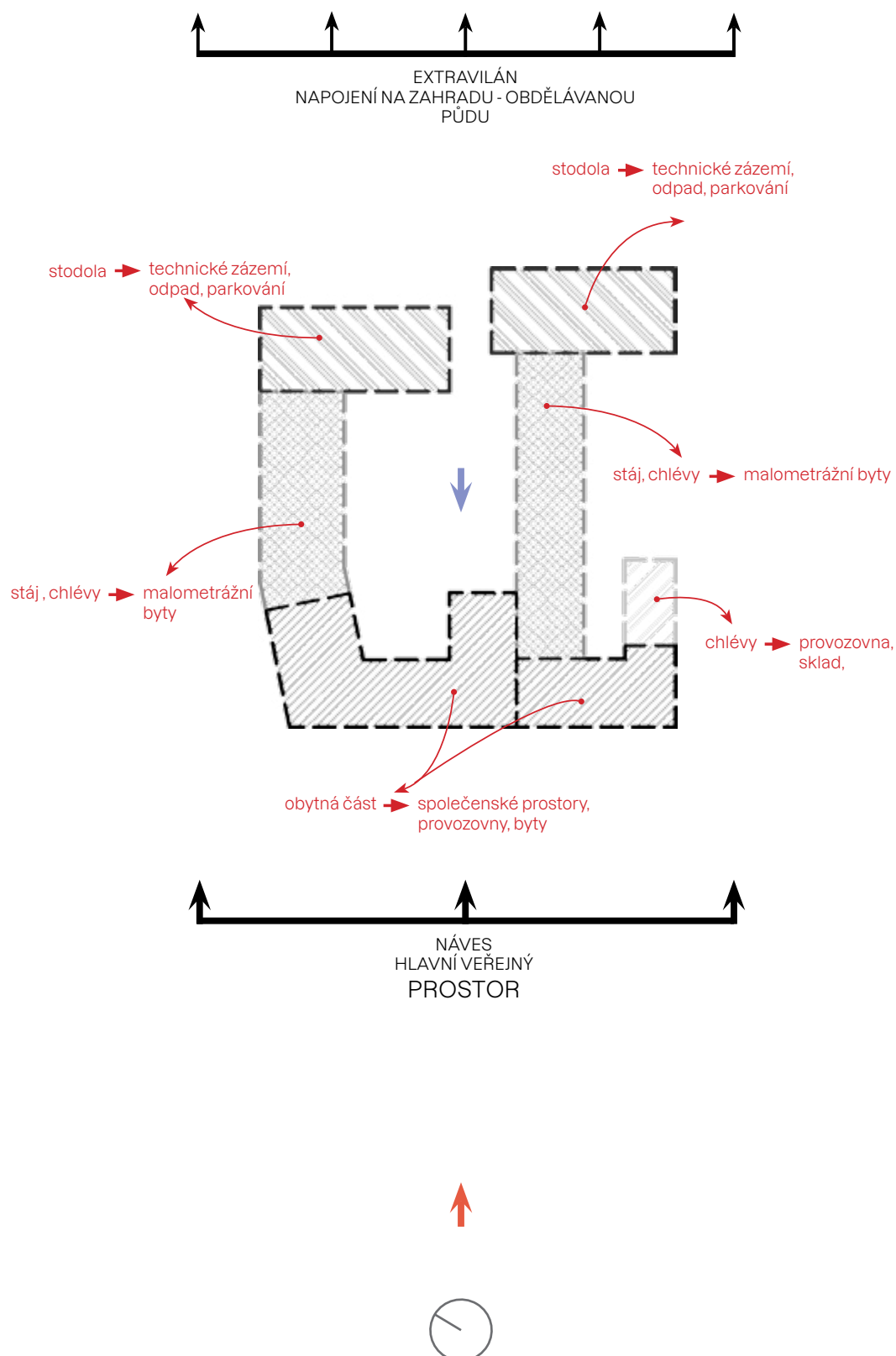
- V první části stavby přiléhající k návsi jsou prostory pro rodinné bydlení správce a dvě další rodiny, společenskou místnost, ordinaci, případně drobnou provozovnu.
- V další části je prostor pro klienty v malometrážních bytech.
- Stavbu uzavírají na opačné straně "stodoly" sloužící jako technické zázemí objektu a kryté parkování.
- kvalitního detailu je třeba dosáhnout za použití kvalitních a tradičních materiálů - Dřevo, Vápenné omítky, lokální kámen, atd

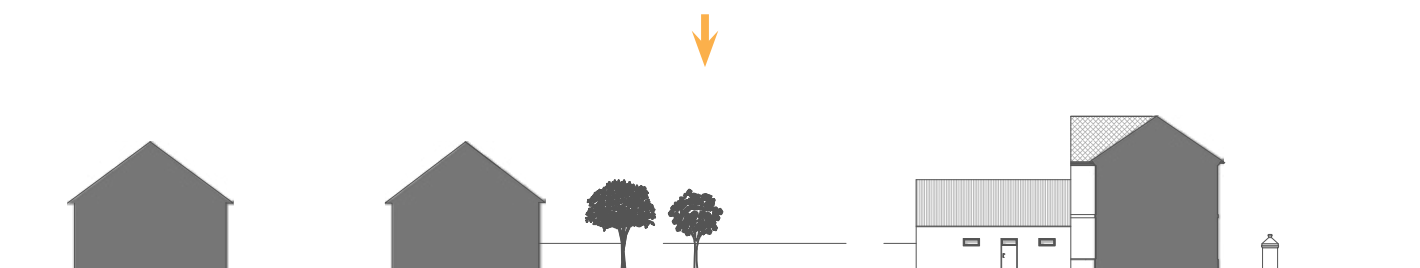
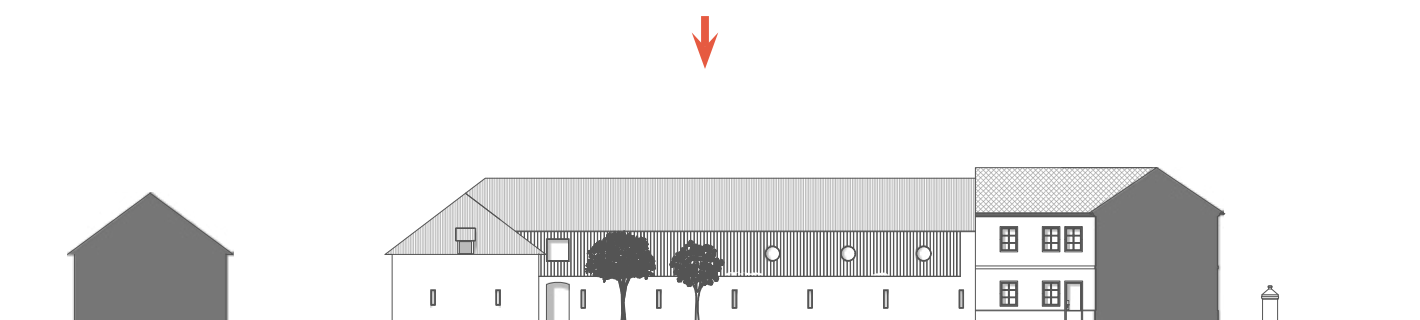
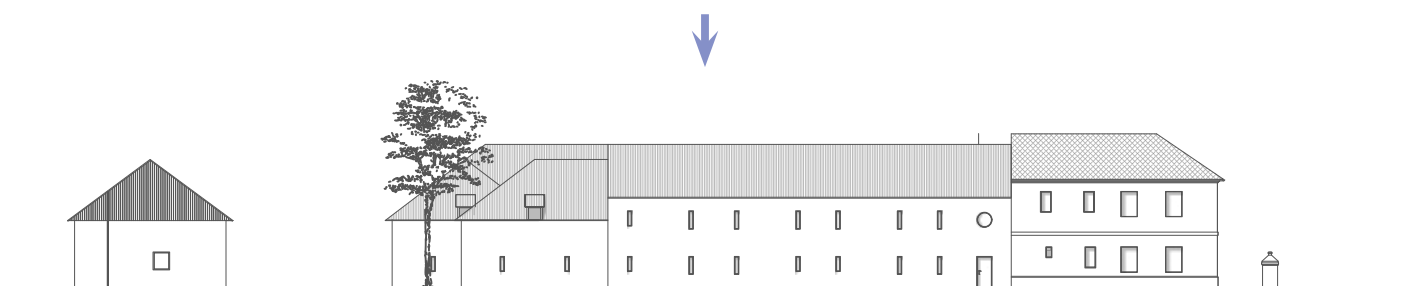

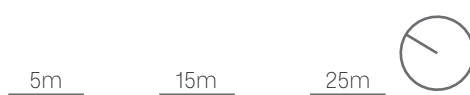

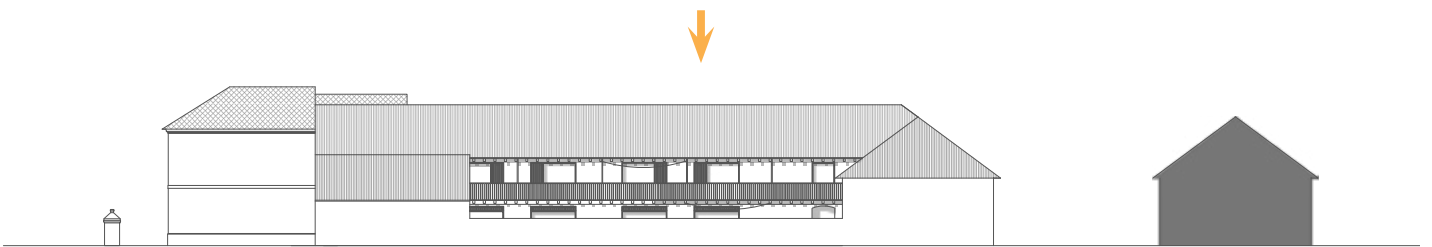
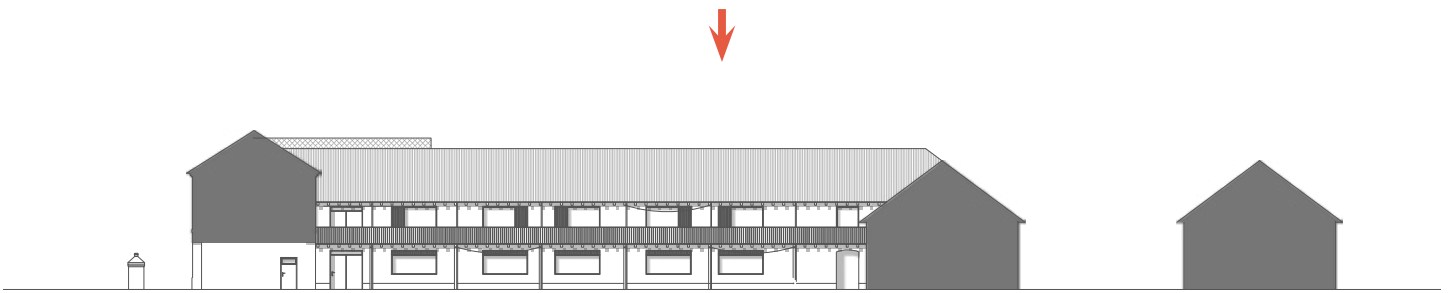
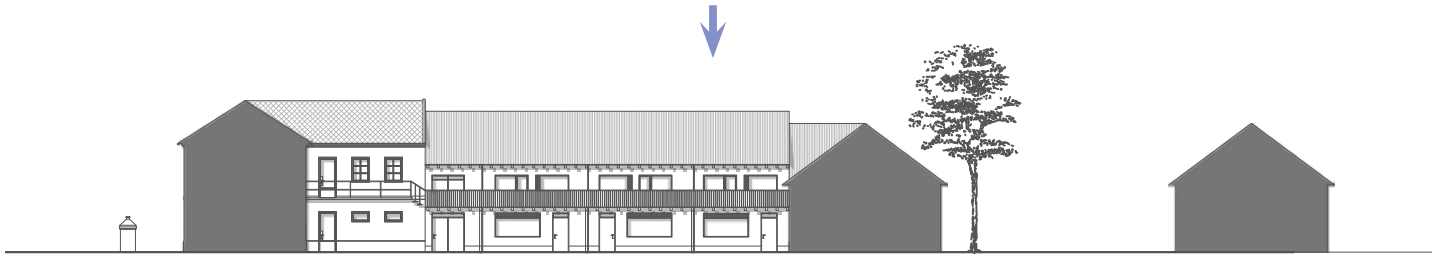

Ostatní stavení - fasády

půdorys 1 np

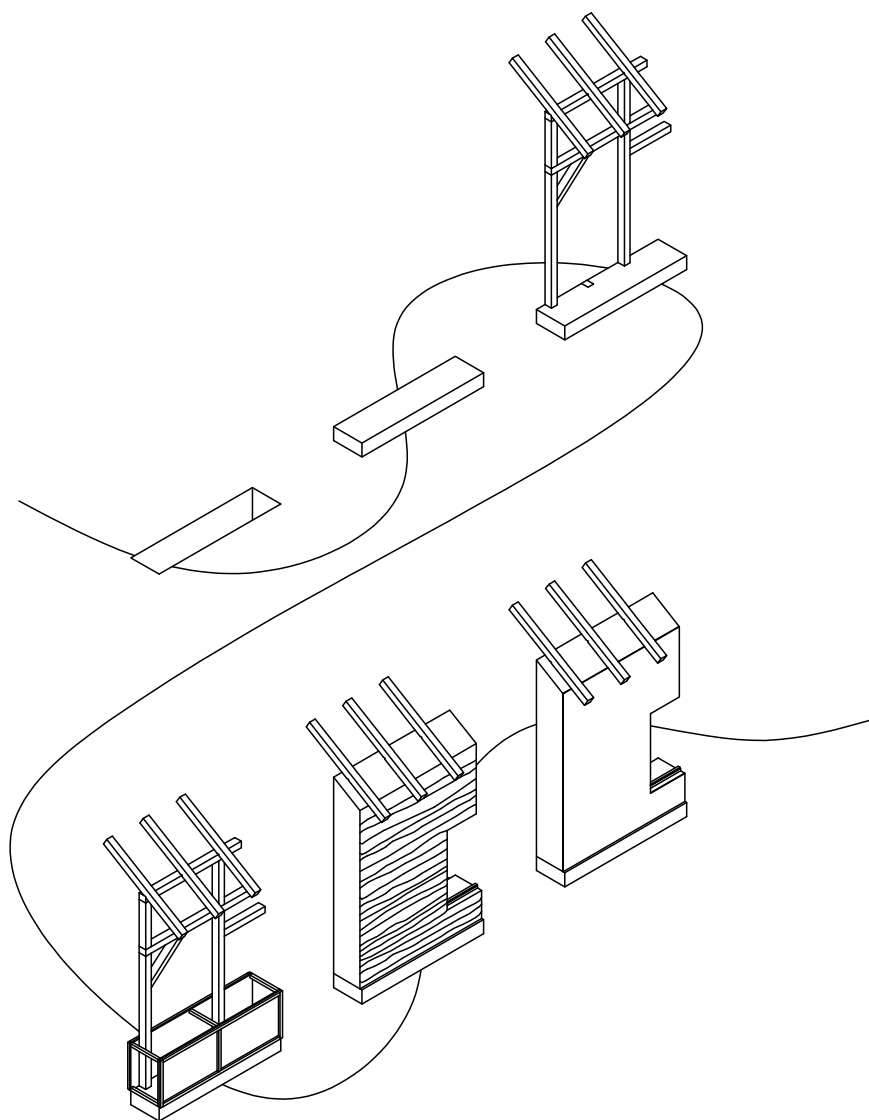

půdorys 2 np

Hempcrete → “Linencrete”

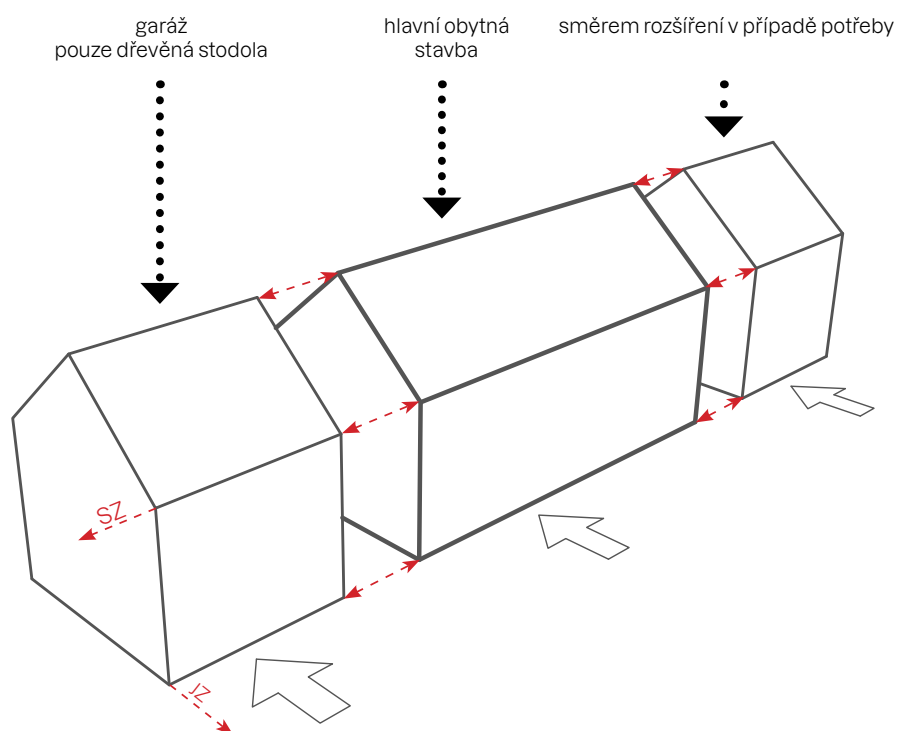
S ohledem na životní cyklus stavby a nechvalně proslulou historii nakládání s místním stavebním fondem, navrhuji nové budovy z materiálů, které během své životnosti pohlcují oxid uhličitý, nejsou toxické a v případě demolice nepředstavují ekologické riziko pro okolní krajinu.

Systém je založen na způsobu výstavby se strukturální trámovou konstrukcí a výplňovou tepelně izolační a zároveň pohledovou funkcí tzv. hempcrete, “betonovou” směsí z hašeného vápna a konopné řezanky, která je pro místní podmínky nahrazena řezankou lněnou.

Rodinný dům

V jižním klastru vsi navrhují typizovaný příklad stavby rodinného bydlení dvoupodlažní dům orientovaný severní štítovou stěnou k veřejnému prostoru se střechou sedlovou, který svou formou (oddělení stodoly od veřejného prostoru) vychází z vedlejší původní zástavby.

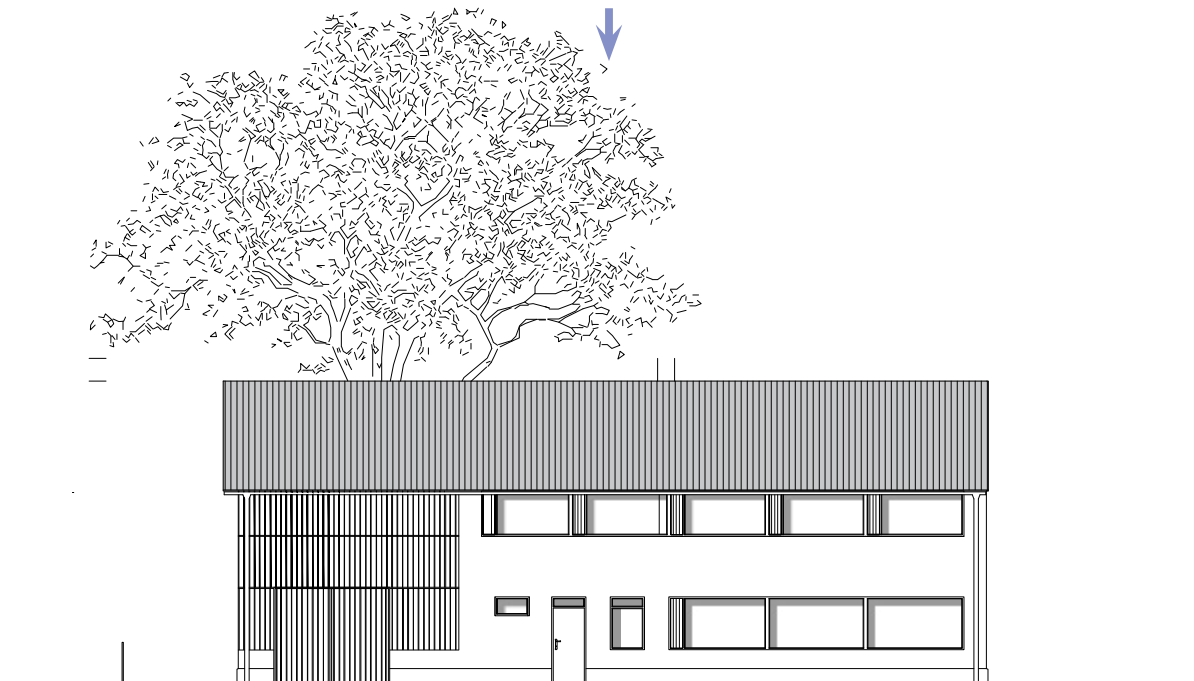
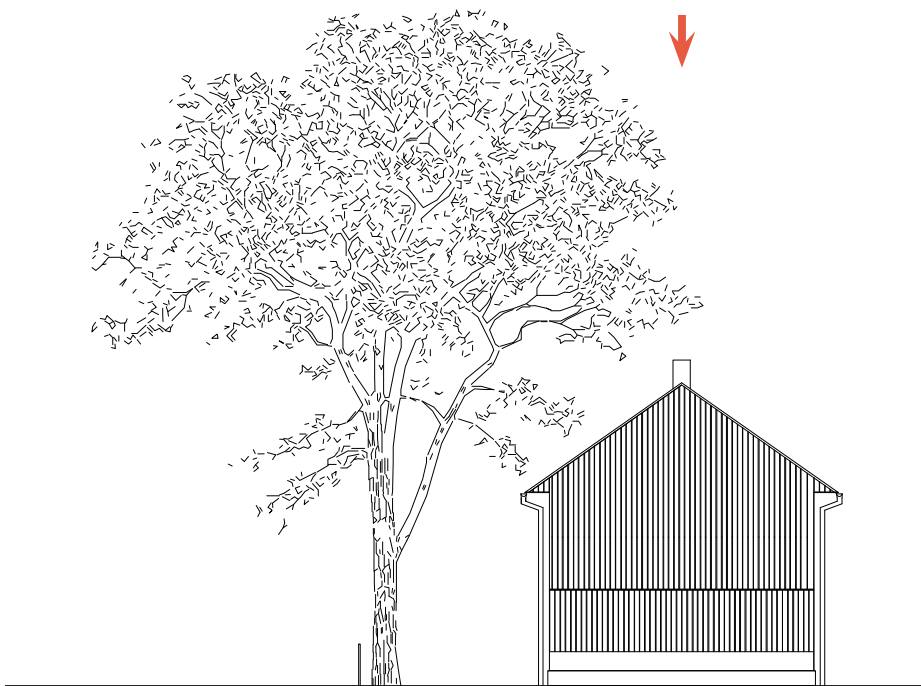
Ostatní stavení - fasády

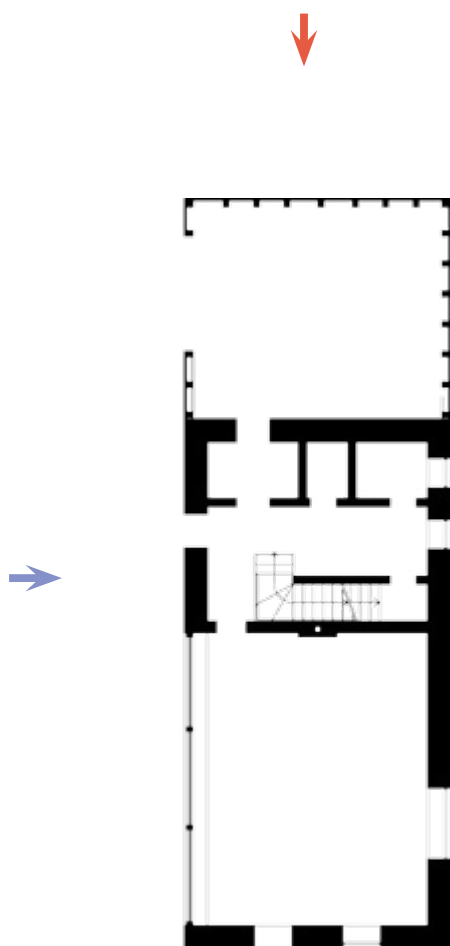

0,5m

1,5m

2,5m

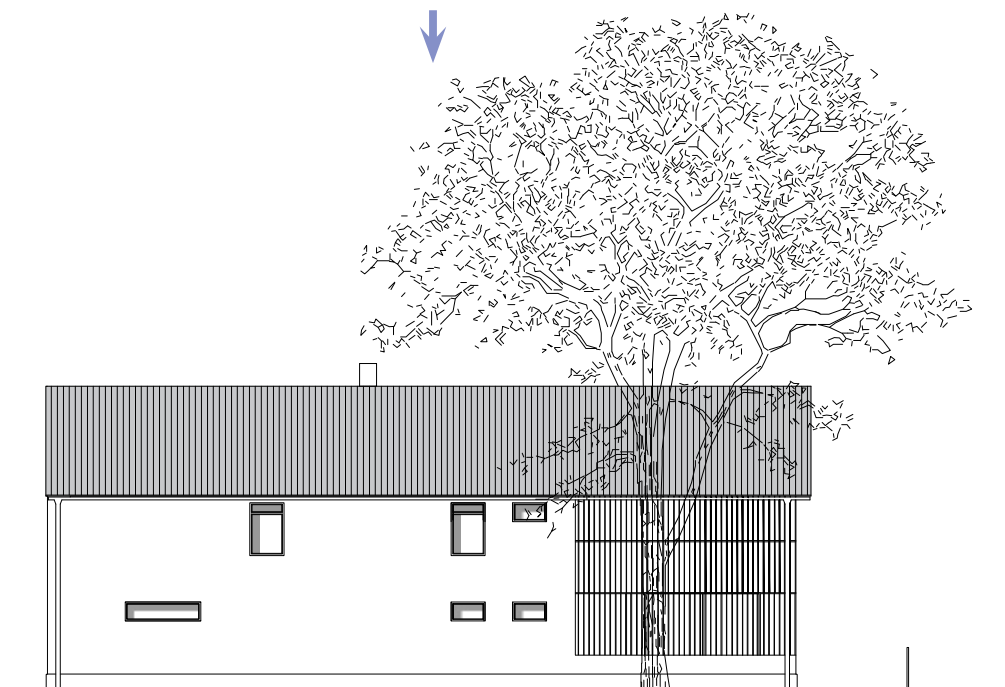
půdorys 1 np

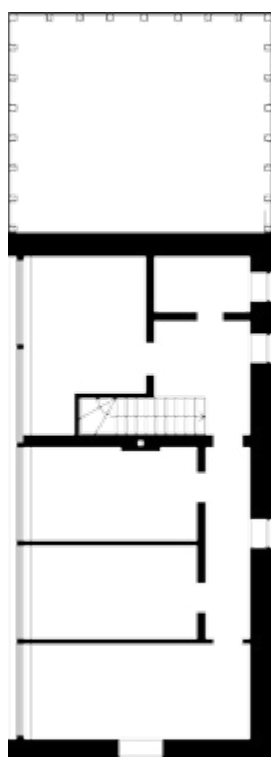
2m

6m

10m

půdorys 2 np

2m

6m

10m

“Svět, který má poskytovat místo pro veřejnost, nemůže být ustaven jen pro jednu generaci nebo plánován jen pro žijící. Takovýto svět musí přesahovat délku života smrtelných lidí. Bez přesahování do možné pozemské nesmrtelnosti nemůže vážně existovat ani politika, ani společný svět, ani veřejnost” (Hannah Arendt, The Human Condition)

závěr

Doufám, že se mi díky této diplomové práci podařilo nastínit základní problematiku malých obcí v českém pohraničí a že může sloužit také jako podklad pro zamyšlení při navrhování a rozhodování v podobných sídelních útvarech.

Zdroje:

- ARENDR, Hannah. The human condition. Chicago: The University of Chicago Press, 2018
- BERGMANNOVÁ, Dita. {ZANIKLÝ HRBITOV V PĚKNÉ (okres Prachovice) Sepulkrální památky jako pramen pro poznání historie jedné šumavské obce} [online]. Hradec Králové, 2019. Dostupné z: <https://theses.cz/id/acpbgk/>. Bakalářská práce.
- DOHNAL, T., et al, Krajina Národního parku Šumava, 1.vyd. Vimperk: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumavy, 2011
- HEJDOVÁ, Anna. {Posouzení fyzikálních vlastností půdy u konvenční a bezorebné technologie jejího zpracování} [online]. České Budějovice, 2011. Dostupné z: <https://theses.cz/id/zkxeyx/>. Diplomová práce.
- JEHLÍK, Jan. Rukověť urbanismu. Praha: Ausdruck Books, 2016. ISBN 978-80-260-9558-3
- JELÍNEK, Petr a Lenka HŮLKOVÁ. Východní Šumava: edice Zmizelé Čechy. Praha: Paseka, 2012. ISBN 978-80-7432-242-6
- NORBERG-SCHULZ, Christian: Genius loci, krajina, místo, architektura, 2. vyd. Překl. Petr Kratochvíl, Pavel Halík. Praha: Dokořán 2010. ISBN 978-80-7363-303-5.
- PULKRÁBEK, Jaroslav. Šumavská toulání - slzy Stožecké madony: edice Tajemné stezky. Praha: Regia, 2020.
- PRÁŠKOVÁ, Zuzana {Technologie stavění z konopného betonu } [online]. Praha, 2017. Dostupné z: <https://dspace.cvut.cz/bitstream/handle/10467/69255/>. Bakalářská práce.
- Zavřel, Petr & Chvojka, Ondřej & John, Jan. (2017). Otázka existence pravěkých stezek v jihočeské části Šumavy. PRAE-HISTORICA. 33. 479-485. 10.14712/25707213.201740.
Pěkná – Wikipedia. [online]. Dostupné z: <https://de.wikipedia.org/wiki/P%C4%9Bkn%C3%A1>
- Chronicle. Home Page [online]. Dostupné z: https://highholder.tripod.com/Schoenau_chronicle.htm - obyvatelé 1946
- Památkový katalog [online]. [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/kostel-sv-anny-682490>

Mapové zdroje:

- "Analýza výškopisu", In: Ags.cuzk.cz [online]. Zeměměřický úřad. Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>
- "Archivní mapy", In: Ags.cuzk.cz [online]. Zeměměřický úřad. Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/archiv/>
- "Letecké měřické snímky", In: Ags.cuzk.cz [online]. Zeměměřický úřad. Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/archiv/>
- "Půda v mapách", In: Mapy.vumop.cz [online]. Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i. Dostupné z: <https://mapy.vumop.cz/>
- "Geovědní mapy", In: Mapy.geology.cz [online]. Česká geologická služba. Dostupné z: <https://mapy.geology.cz/geocr50/>
- "Mapy", In: Mapy.cz [online]. Dostupné z: <https://mapy.cz/>
- "Katastrální mapy" In: Ikatastr.cz [online]. Státní správa zeměměřictví a katastru Dostupné z: <https://www.ikatastr.cz/>
- "Územní plán" In: Geoportal.kraj-jihocesky.gov.cz [online]. Geoportál jihočeského kraje. Dostupné z: <https://geoportal.kraj-jihocesky.gov.cz/portal/up/obce>

Obrazové zdroje:

- SEIDEL, Josef. Pěkná. In: Fotobanka.seidel.cz [online]. [cit. 2021-10-08]. Dostupné z: <http://fotobanka.seidel.cz/>

